

205285

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 25-lea. Nr. 223.

1935.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

BCU Cluj / ~~pe~~ **anul** Library Cluj

1936

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Trătană“, s. a., Sibiu.

Prețul 10 Lei.

**„Asociațiunea pentru literatura română
și cultura poporului român“, „ASTRA“.**

Intemeiată în 1861.

**PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.**

**Președinte activ:
Dr. Iuliu Moldovan.**

**Vice-președinte:
Dr. Gh. Moga.**

**Vice-președinte:
Dr. Gh. Preda.**

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate părțile societății românești.

**— E datorica fiecărui bun
român să sprijinească „Aso-
cilațiunea“, cefind publicațiile
ei și inserindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunei“, anual	„ 30.—
Membru ajut. al „Asociațiunei“, anual	„ 10.—

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 25-lea. Nr. 221.

1935.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

1936

BCU Cluj, Central University Library Cluj

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Trăiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 15 Lei.

205935

BCU Cluj Central University Library Cluj

Casa Domnitoare română.

1. *Maiestatea Sa CAROL II, Rege al României*, născut în 16 Octomvrie 1893 la Castelul Peleş.
2. *Marele Voevod de Alba-Iulia MIHAILU*, moştenitor de Tron al României, născut în Cotroceni (Bucureşti) în 25 Octomvrie 1921.
3. *Maiestatea Sa ELENA*, fiica Regelui Greciei, născ. în 20 Aprilie 1896 în Atena, căsătorită la 10 Martie 1921.
4. *M. S. MARIA, Regina-Văduvă a României, Princesă de Britania-mare şi Irlanda*, născ. la 29 Octomvrie 1875, căsătorită la 10 Ian. 1893 cu Ferdinand, al doilea Rege al României, mort la 20 Iulie 1927.
5. *Principele Nicolae*, fratele M. S. Regelui, născut la 5 August 1903.
6. *Principesa Elisaveta*, născută la 29 Septemvrie 1894, căsătorită la 27 Febr. 1921 cu moştenitorul tronului grecesc, *Principele Gheorghe*.
7. *Principesa Mărioara*, născ. la 27 Dec. 1899, căsătorită la 6 Iunie 1922 cu M. S. Regele *Alexandru* al Serbiei.
8. *Principesa Ileana*, născ. la 23 Decemvrie 1908, căsătorită în 26 Iulie 1931 cu arhiducele Anton de Habsburg.
9. *Principele Mircea*, născ. la 21 Decemvrie 1912, mort la 2 Nov. 1916.

Sărbători ale Familiei Regale.

- 16 Octomvrie, *Naşterea M. Sale Regelui Carol II.*
- 21 Maiu, *Onomastica M. Sale Elena.*
- 22 Iulie, *Onomastica M. S. Reginei-Văduve Maria.*
- 25 Octomvrie, *Naşterea Marelui Voevod Mihailu,*
moştenitorul de Tron.
- 8 Noemvrie, *Onomastica Marelui Voevod Mihailu.*

Căpeteniile bisericilor românești din România

1. Biserica ortodoxă.

Mitropoliile bisericii ortodoxe-române sunt:

1. Mitropolia *Ungro-Vlahiei*, ridicată în anul 1925 la *Patriarhie*, cu reședința în București; 2. Mitropolia *Moldovei și Sucevii*, cu reședința în Iași; 3. Mitropolia *Transilvaniei*, cu reședința în Sibiu; 4. Mitropolia *Bucovinei*, cu reședința în Cernăuți; 5. *Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului*, cu reședința în Chișinău.

Episcopiile sunt: 1. *E. Râmnicului-Noului Severin* cu reședința la *R.-Vâlcea*; 2. *E. Argeșului* cu reședința la *Curtea de Argeș*; 3. *E. Buzăului* cu reședința la *Buzău*; 4. *E. Romanului* cu reședința la *Roman*; 5. *E. Hușilor* cu reședința la *Huși*; 6. *E. Dunării de jos* cu reședința la *Galați*; 7. *E. Tomisului și Durostorului* cu reședința la *Constanța*; 8. *E. Aradului* cu reședința la *Arad*; 9. *E. Caransebeșului* cu reședința la *Caransebeș*; 10. *E. Vadului, Feleacului și Clujului* cu reședința la *Cluj*; 11. *E. Oradei-Mare* cu reședința la *Oradea-Mare*; 12. *E. Cetății-Albe* cu reședința la *Ismail*; 13. *E. Hotinului* cu reședința la *Bălți*; 14. *Episcopia Oștirii*.

Patriarh: Sanctitatea Sa *Dr. Miron Cristea*, București.
Mitropolit și arhiepiscop: Înalț Prea Sf. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, Sibiu.

Episcopi: Prea Sf. Sa *Roman Ciorogariu*, Oradea.

Prea Sf. Sa *Nicolae Ivan*, Cluj.

Prea Sf. Sa *Dr. Vasile Lăzărescu*, Caransebeș.

Prea Sf. Sa *Dr. Ioan Stroia*, Episc. Armatei.

Prea Sf. Sa *Policarp Morușca*, Episcopul misionar pentru Românii ortodoxi din Țările Apusene și America.

2. Biserica greco-catolică.

Românii uniți sau greco-catolici au în fruntea bisericii un mitropolit cu titlul „*Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș*” cu reședința la *Blaj*, sub care stau 4 episcopii ș. a. la *Lugoj, Oradea-Mare, Gherla și Satu-Mare*.

Mitropolit și arhiepiscop: vacant.

- Episcopi*: P. S. S. Dr. Traian Frențiu, Oradea.
 P. S. S. Dr. Iuliu Hossu, Cluj.
 P. S. S. Dr. Alexandru Niculescu, Lugoj.
 P. S. S. Dr. A. Russu, Satu-Mare.

Sărbători naționale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- 24 *Ianuarie*: Unirea Principatelor Române (Moldova și Muntenia) 1859.
 10 *Maiu*: Carol I. urcă tronul României (1866). — Proclamarea Independenței României (1877). — Încoronarea întâiului Rege român (1881).
 Înălțarea Domnului: Sărbătorirea eroilor morți pentru Patria română.

Alte sărbători naționale.

(Cu slobozenie la lucru.)

- 27 *Martie*: Proclamarea Unirii Basarabiei cu România (1918).
 15 *Maiu*: Proclamarea libertății poporului român la Blaj (1848).
 28 *Noembrie*: Proclamarea Unirii Bucovinei cu România (1918).
 1 *Decembrie*: Proclamarea Unirii Transilvaniei cu România (1918).

Sărbători legale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- Toate Duminecile de peste an.
 Ziua întâiu și a doua de Paști, Rusalii și Crăciun.
 Înălțarea Domnului (Ziua eroilor).
 1 *Ianuarie* (Anul Nou).
 6 *Ianuarie* (Boboteaza).
 24 *Ianuarie* (Unirea Principatelor).
 23 *Aprilie* Sf. Gheorghe.
 1 *Maiu*, ziua muncii.
 10 *Maiu*.
 8 *Iunie*, Procl. de Rege a M. S. Regelui Carol II.

Posturile.

1. Zilele de Mercuri și Vineri. — 2. Ajunul Bobotezei, 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 24 Febr.— 11 Aprilie. — 4. Postul SS. Apostoli, din 8—28 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Tăierea capului S. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Sept. — 8. Postul Crăciunului, 15 Noembrie—24 Decembrie.

Cheia Călindarului.

Crugul soarelui . . .	24		Mâna anului . . .	2
Crugul luni . . .	15		Temelia luni . . .	18
Litiera Păscăliei . . .			z	

Regentul anului

este *Luna*, însoțitoarea credincioasă a Pământului, care ne arată văi și munți și vulcani minunați, dar stinși. Pe Lună nu este aer și de aceea nu poate trăi acolo nici o viețuitoare asemănătoare celor de pe pământ.

Prin atracția ei pune în anumită mișcare apa mărilor (flux și reflux) și poate avea mare influență asupra mersului vremii dela noi. Dar în privința aceasta trebuie să se mai facă multe cercetări științifice.

Iată dar, că influența Lunei asupra pământului este destul de mare, chiar dacă nu e așa, cum o visau astrologii vechi.

Anotimpurile.

Primăvara începe la 21 Martie. — *Vara* începe la 22 Iunie. — *Toamna* începe la 23 Sept. — *Iarna* începe la 22 Decembrie.

Intunecimi în 1936

1. Intunecime totală de Lună, în 8 Ianuarie. Se va vedea și dela noi, începând dela 6 ore seara până câtră miezul nopții — dacă cerul va fi senin.

2. Intunecime totală de Soare, în 19 Iunie. Se va vedea și dela noi, ca întunecime parțială, dimineața,

când răsare Soarele. Aproape totală se va vedea de pe la Constanța, Insula Șerpilor și de pe la Nistru, în Basarabia.

3. Intunecime parțială de Lună, în 4 Iulie. De pe la noi nu se va vedea, decât foarte puțin, seara pe la 9 ore.

4. Intunecime inelară de Soare, în 13—14 Decembrie. De pe la noi nu se va vedea.

Adresele Ministerelor și autorităților din București.

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *de războiu*, Piața Valter Mărăcineanu; *de lucrări publice*, B-dul Elisabeta; *de comunicații*, B-dul Elisabeta; *de comerț și industrie*, Calea Victoriei 157; *de justiție*, Str. Bursei 2; *de domenii*, B-dul Carol; *al cultelor și artelor*, Str. Gen. Berthelot 26; *de instrucțiune publică*, Str. Spiru Haret 8; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Stradela Alex. Lahovari; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Calea Victoriei (Biserica Albă). Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a închisorilor, Str. Bursei 2. — Direcția Generală a S. M. R. la Minist. Comun., B-dul Elisabeta. — Înalta Curte de cassajie, Calea Rahovei 4. — Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. — Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. — Prefectura Poliției, Calea Victoriei. — Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. — Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. — Senatul, Piața Universității. — Siguranța Gen. a Statului, Bulevardul Pake 94. — Casa pensiilor, Minist. de Finanțe. — Casa școalelor, Str. General Berthelot 26. — Casa Bisericilor, Str. General Berthelot 26. — Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. — Regia Monop. Statului, Șoseaua Gtulești colț Bulev. Regiei. — Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. — Biroul Controlul Străinilor, Str. Matei Basarab 3.

Cronologie românească.

Anii după Christos :

101. Întâiul războiu al lui Traian cu Dacii.
106. Dacia (România de astăzi) e prefăcută în provincie romană.
271. Împăratul Aurelian retrage armata și pe funcționarii romani din Dacia și prin învoială lasă Goți (un fel de Germani) ca fărtași ai împărăției în Dacia.
895. Năvălesc Ungurii.
1186. Se înființează statul româno-bulgar, dincolo de Dunăre, în frunte cu familia domnitoare română a lui *Asan*.
1211. Ca să poată stăpâni Ardealul cucerit, Andreiu II, regele Ungariei cheamă cavaleri *Teutoni* în Țara Bârsei. După câțiva ani se duc însă în Prusia.
1224. Acelaș rege dă *Sașilor* veniți în cursul anilor prin Ardeal o diplomă, ca și ei să se poată folosi de munți, pășuni, păduri, apele râurilor, împreună cu Românii, stăpânii cei vechi.
1247. Alt rege al Ungariei cheamă în Banat cavaleri *Ioaniși*. Dar și aceștia se reîntorc în țara lor. — În Muntenia erau voievozi români *Litvoiu* și *Seneslau*, cari stăpâneau și Țara Hațegului și a Făgărașului.
1350. Basarab, Domnul Munteniei, bate rău pe Carol Robert, regele Ungariei, care-i cerea tribut.
1359. *Bogdan*, voevodul Maramurășului, întemeiază Țara Moldovei independente.
1437. Revoluția țăranilor români și unguri din Transilvania contra asupririi nobililor (nemeșilor). Țăranii sunt învinși cu înșelăciune. Nobilii unguri, Săcuii și Sași

încheie o tovărășie jurând să se ajute unii pe alții contra Românilor.

1467. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Matei Corvin, regele Ungariei, la *Baia*.
1474. Români din ținutul Șeicii și al Mediașului se răscoală din cauza asupririi diregătorilor sași.
1475. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Turci la *Vaslui* (Podul Inalt, Racova).
1476. Ștefan e bătut de Turci la *Războieni* (Valea Albă).
1486. Români încep o nouă revoluțiune în ținutul Bistriței, cerând recunoașterea lor ca națiune egal îndreptățită cu nobilii, Sașii și Săcuii după drepturile avute la venirea Ungurilor. După lupte grele, Români sunt învinși de nobili, Săcui și Sași.
1497. Ștefan cel Mare bate pe Poloni în *Codrul Cosminului*.
1508. Înființarea *tipografiei* în Muntenia.
1514. Revoluția țărănilor români și unguri contra nobililor. Țăranii sunt învinși și robiți și mai rău.
1526. La Mohaci, Turcii bat pe Unguri, regele acestora e ucis. Ungaria de Nordvest ajunge sub stăpânirea Austriei, Transilvania își capătă domnitor, care plătește tribut Turcilor ca și Principatele Române Moldova și Muntenia, iar Ungaria adevărată (cea de azi) și Banatul ajung țară turcească.
1544. Sașii, părăsind religia catolică, se fac luterani și tipăresc în Sibiu românește un *catehism*, care e cea dintâiu carte românească tipărită. Pe Români nu-i pot atrage însă la legea lor.
1560. *Coresi* începe tipărirea de cărți bisericești românești în Brașov, la o tipografie săsească.

1596. *Mihaiu Viteazul* bate pe Turci la *Călugăreni*.
1599. *Mihaiu Viteazul* bate pe Andreiu Batori, principele Ardealului, la *Șelimbăr* lângă Sibiu și cucerește Transilvania.
1600. *Mihaiu Viteazul* cucerește și Moldova. Anul acesta Românii din Dacia lui Traian ajung să fie toți uniți sub un singur domnitor român.
1601. (19 August) *Mihaiu Viteazul* e omorât pe Câmpia Turzii.
1640. Principele Transilvaniei, Gheorghe Rákóczy tipărește un *catehism calvin* și silește pe mitropolitul român și pe preoții români să învețe după el. Cei mai mulți boieri români s'au făcut calvini, pe-alocuri chiar și Români dela sate. De calvinire au scăpat Românii ajungând sub stăpânirea austriacă și făcându-se unire bisericească cu Roma catolică.
1648. Se tipărește, la Alba-Iulia, Noul Testament în limba română.
1688. Se tipărește românește, la București, Biblia întreagă, tradusă de boieri și clerici români.
1699. Pacea dela Corlovaț între Austria și Turcia. Austria ajunge stăpână peste Ungaria turcească și peste Transilvania.
1700. Unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica romano-catolică, rămânând însă toate obiceiurile bisericești cele vechi.
1775. Austria răpește Nordul Moldovei, numindu-l *Bucovina*.
1784. Revoluția Românilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan.

1787. Boierul Enache Văcărescu tipărește întâia gramatică românească.
1812. Rușii răpesc întâia oară Moldova dintre Prut și Nistru și o numesc *Basarabia*.
1816. Profesorul *Gheorghe Lazăr* din Avrig trece în România veche și înființează în București întâia școală superioară românească.
1821. Răscoala lui *Tudor Vladimirescu* în Muntenia și alungarea domniei fanariote (grecești).
1848. 15 Maiu. Adunarea Românilor pe Câmpia Libertății dela Blaj. *Revoluția*.
1859. *Unirea Principatelor Române*, Muntenia și Moldova.
1877. Războiul româno-ruso-turc. România se proclamă independentă. Rușii răpesc a doua oară Basarabia, din care se alipise o parte le nou la Moldova, în anul 1858.
1881. Încoronarea celui *dintâiu Rege* al României, Carol I.
- 1916—1919. Războiul pentru *întregirea neamului românesc*.
1919. Armata română ocupă *Budapesta*.
1920. Pacea dela *Trianon* (Versailles, lângă Paris).
1922. 15 Octomvrie. Încoronarea întâiului Rege al României întregite.
1927. 20 Iulie, urcarea pe tron a M. Sale *Mihaiu*, Rege al României.
1930. 8 Iunie, urcarea pe tron a M. Sale *Carol II*, Rege al României.

Extras din tariful postal intern și internațional.

I. Scrisori și imprimate.

1. O scrisoare simplă până la 20 grame:

a) În interiorul unei comuni . . . . .

b) Pentru alte localități . . . . .

iar pt. fiecare 20 gr. sau fracț. în plus câte . . . . .

2. O carte poștală simplă . . . . .

3. O carte poștală ilustrată . . . . .

4. O carte poștală specială pentru militari, grade inferioare încazarmați . . . . .

5. O carte poșt. eu răsp. plătit . . . . .

6. Imprim. ordinare de fiecare 50 gr. câte . . . . .

7. Cărți didactice, literare și științifice, inclusiv prospectele și cataloagele de editură și librărie de fiecare 50 gr. sau fracțiune, câte . . . . .

8. Ziare cotidiene de fiecare 100 grame sau fracț. de 100 gr.

Publicațiuni periodice cari apar în țară cel puțin odată pe lună, exp. direct de edit., sau mandatarii lor, de fiecare 50 grame sau fracțiune de 50 grame . . . . .

Imprimătele de sub 7 și 8 pentru țările cari au convenit la o reducere 50%, adică de fiecare 50 gr. câte . . . . .

9. Imprimăte în relief pentru orbi, de fiecare 1000 grame sau fracțiune câte . . . . .

10. Hârtii de afaceri până la 250 grame . . . . .

iar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune . . . . .

Abtație	Interiorul României		Pt. Austria, Cehoslov., Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări
	L.	B.	Lei	B.	
1	4	—	—	—	—
1	6	—	7	50	10
	2	—	6	—	6
	50	3	4	50	6
1	3	—	4	50	6
	50	1	4	50	6
1	6	—	9	—	12
	50	1	2	—	2
	50	50	2	—	2
		25	4*	—	4*
		25	2	—	2
	50	25	2	—	2
	5	—	10	—	10
	1	—	2	—	2

* Aceste taxe se înțeleg câte Lei 2— de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 50 grame.

Cărțile postale trebuie expeditate desehis, adică fără bandă, nici în plic.

11. Probele de mărfuri până la 100 gr. . . . .
iar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune . . . . .

Francarea tuturor corespondențelor este obligatorie. Cele depuse nefrancate cad în rebut la origină. Cele insuficient francate se încarcă la destinație cu dublul insuficienței.

12. Taxa recomandată . . . . .

Această taxă se aplică pe lângă cele de sub Nr. 1 până la 11.

13. Taxa adevăririi de primire la obiectele recomandate:

a) cerută în momentul depunerii obiectului . . . . .

b) cerută ulterior depunerii obiectului . . . . .

14. Taxa unei foi de reclamaț.

15. Taxa pentru expres . . . . .

16. Taxa unei foi de recl. pt. ob. int. neînregistrate . . . . .

17. Taxa unei cărți de identitate internațională . . . . .

18. Suprataxa pentru obiectele adresate Poste-restante (fără taxă)

19. Suprataxa în Dumineei și sărbătorile legale pt. poștă . . .
Cupon internațional . . . . .

20. Taxa de plată minimă pt. obiectele care se depun din eroare insuficient francate . . . . .

Se tratează ca nefrancate obiectele cari deși au un început de francare, totuși timbrele aplicate pe ele nu reprezintă cel puțin taxa de francare pentru prima unitate de greutate.

	Aviație		Interiorul României		Pt. Austria, Cehoslov., Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări	
	L.	B.	L.	B.	Lei	B.	Lei	
			3	—	4	—	4	
			1	—	2	—	2	
			20	—	—	—	—	
			10	—	10	—	10	
			10	—	35	—	35	
			10	—	35	—	35	
			20	—	20	—	20	
			2	—	—	—	—	
	2	—	35	—	35	—	35	
	—	—	—	—	—	—	—	
			5	—	—	—	—	
			15	—	—	—	—	
			2	—	4	—	4	

II. Taxa pentru telegrame în țara noastră.

Pe un cuvânt, adresat Loco Lei 1.— cu un minimum de Lei 10.—

Pe un cuvânt, preschimbat între 2 localități Lei 2.—
cu un minimum de Lei 20.—

Pe 10 cuvinte Lei 20.—

„ 11 „ „ 22.—

„ 12 „ „ 24.—

Taxa de urgență este 20 Lei.

Pentru telegramele colaționate: Taxa plus 50%.

Afară de aceea drept suprataxă în Dumineci și sărbători, precum dela orele 22 până la orele 8 dimineața un plus de Lei 5.—

III. Taxa mandatelor postale.

1. Taxa cartonului până la 1000 Lei 3 Lei, dela 1000 în sus Lei 4.—
2. Taxa pe valoare: până la 5000 Lei, de fiecare sută sau fracțiune de sută de Lei câte . . . . . „ 1.—
Dela 5001—10.000 Lei, de fiecare mite de Lei câte . . . . . „ 5.—
De ex.: un mandat de 6010 Lei, va avea taxa pe valoare de 60 Lei.

3. Pentru plata mandatului la domiciliu:
până la 200 Lei Lei 1.— până la 5.000 Lei Lei 5.—
„ „ 1000 „ „ 3.— „ „ 10.000 „ „ 10.—

IV. Taxele pentru pachete.

- În județ . . . . 4 Lei kgr. eu un minimum de 8 Lei.
„ „ limitrof 6 „ „ „ „ „ 8 „
„ „ nellmitrof 8 „ „ Dumineca și sărbătoarea
5 Lei în plus.

Cassa Națională de Economii și Cecuri postale București.

Ori ce persoană poate face economii!

Sumele depuse și dobânzile sunt garantate de Stat. Dobânzi $4\frac{1}{2}\%$.

Cea mai mică depunere pe livret este Lei 50.— și se poate depune anual Lei 300.000.—

Pentru organizațiunile profesionale, culturale sau de binefacere ori ce sumă.

Pentru economiile mai mici de Lei 50.— sunt foile de economii cu timbre speciale de 5 Lei.

Fiecare membru din familie poate avea un livret.

Restituirile se face cu înlesnire.

La ori care ofiteu din țară poate ridica suma de Lei 2000.—, fără nici o întârziere.

Sumele mai mari se aprobă de Cassa Națională de Economii în cel mai scurt timp.

Serviciul de Cecuri și Viramente postale.

Cassa Națională de Economii și Cecuri postale.

Dela 1 August 1933 s'a înființat un serviciu public de conturi-curente prin mijlocirea cecurilor și a viramentelor postale.

Comercianții, industriașii, autoritățile, societățile de ori ce categorie, cât și particulari care au mai mare mișcare de bani în mai multe orașe, se oferă acest serviciu, atât pentru încassări, cât și pentru plăți.

Prin un singur buletin de vărsământ se poate trimite suma maximă 500.000 Lei.

Taxele sunt următoarele: o taxă fixă de Lei 3.— și comisionul 1 Leu pentru fiecare 2000 Lei sau fracțiune de 2000 Lei.

Dobânzile pentru conturi-curente 2% .

Extras din noua lege a timbrului.

1. Petițiile adresate autorităților publice	Lei	8+1	aviație
2. Declarațiile de vârsări de bani la Casele publice	L.8	+1	„
3. Permise pentru radierea unor sarcini din Cartea funduară dela	100—10.000	Lei	3+2
„	10.000—50.000	„	7+2
„	50.000 în sus	„	14+2
4. Cereri pentru radierea pretențiilor ipotecare veehi în sumă de cel mult 1000 Lei, ca simple petiții	Lei	8+1	„
5. Idem, peste Lei 1000—			66+2
6. Exemplarele actelor autentice și celor lăsate la autoritățile fiscale cu ocaziunea perceperii taxelor	Lei	7+2	„
7. Căpiile și extractele de orice fel de acte liberate la cererea părților de către autorități	Lei	7+2	„
8. Orice anexe depuse deodată cu cererile la autorități administrative	Lei	2+2	„
9. Anexe la cereri în procedură judiciară și Cărți funduare	Lei	3+2	„
10. Orice testimonii și certificate liberate de către autorități publice sau particulari	Lei	14+2	„
11. Procurile sau împuternicirile sub orice formă	Lei	14+2	„
Legalizarea semnăturilor la procuri	Lei	12+2	„
12. Ofertele întreprinderilor de lucrări dela	101—1000	Lei	2+2
„	1.001—10.000	„	3+2
„	10.001 în sus	„	7+2
13. Toate chitanțele și adevărțile de plată, ca sub punctul 3			3, 7, 1
14. Biletele pentru vânzări de vite: Pentru fiecare cap de vită mică		„	2+2
„	„	„	5+2
„	„	„	„
15. Registrele comercianților (jurnal și inventar) de fiecare filă prin plată în bani numerar.		„	5+2
16. Registrele (jurnal și inventar) societăților cooperative și ajutor mutual, $\frac{1}{2}$ din imp. dela pct. 16 de sus.			
17. Cambille întocmite sau negociate în afară cu scadența sub 6 luni 0:40 procente			
cu scadența peste 6 luni 0:70 procente în numerar.			
18. Actele de creanțe (obligațiuni de împrumuturi la bănei sau particulari) cu termen până la un an			0:70 procente
„	mai lung sau fără termen		1:40
în numerar.			„
19. Facturi când vânzările se fac între comercianți sau industriași, precum și vânzările făcute cu ridicata la particulari			0:2
20. Vânzările făcute cu ridicata prin acte scrise sau verbale de derivate ale produselor agricole (fâinuri de tot felul, maltă, paste făinoase), precum și a recoltelor prinse de rădăcini în numerar.			1:40

21. Contractele de încheiere scrise sau verbale în numerar	1.40	procente
22. Actele de ipotecă (obligațiuni de împrumuturi cu înfabulare)	1.60	"
23. Facturile sau chitanțele despre furnituri și executări de lucrări plătite de Stat, județ și comună și orlee alte instituțiuni publice recunoscute de Stat: a) taxa de timbru de chitanță ea sub punctul 3; b) impozit proporțional în numerar	1.40	"
24. Dănzările de bunuri mobile, fie voluntare, fie silitte, precum și vânzarea de produse agricole făcute în scris	2.70	"
25. Dănzări sau schimburi de bunuri imobile după valoarea mai mare a unuia din imobilele schimbate	8.—	"
26. Donațiuni de imobile negrevate de sarcini cu titlul gratuit până la 100.000 Lei	3.—	"
27. Înzestrările și donașunile cu titlul de dotă și contradotă, jumătate din textele de sub punctul 26.		

Actele de sub punctul 22, 24—27 se timbrează cu timbru fix de 14+2 Lei aviație până la valoarea de Lei 5000, iar peste această valoare cu Lei 27+2 aviație.

Taxa de timbru cuvenită la actele de sub 21, se pot aplica pe acte timbre mobile până la valoarea de 100 Lei.

Taxele de timbru de sub punctul 15, 18, 20, precum și diferența de taxe la actele de sub punctul 17 se plătesc prin viză în numerar — la perceptoratul respectiv.

Impozitul proporțional de sub punctul 20, 22, 23 punctul b) 24—27 se plătește tot prin viză — în numerar — la perceptoratul respectiv.

Impozitul proporțional cuvenit la actele de sub punctul 24—27 se va achita în termen de 30 zile dela data formării actului, căci în caz contrar pe lângă impozitul cuvenit se va percepe și o amendă egală cu valoarea impozitului.

De pe actele la cari impozitul proporțional se achită în numerar, se va lăsa la perceptorat de către părți două copii, din care una timbrată cu 7 Lei și 2 aviație, iar a doua netimbrată.

ianuarie

are 31 zile

Gerar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Mercuri	(+) I. Impr. și Sf. Vas	Anul Nou	
2 Joi	P. Silvestru	Macarie	
3 Vineri	Pr. Malachia	Genoveva	
4 Sâmb.	Sin. ss. 70 Ap.	Tit	
5 Dum.	M. Teop. și Teona	Simion St.	
Dum. înainte de Bot. D-lui. Ev. Mat. III, 13—17. Gl. 4. Sf. 7.			
6 Luni	(+) Botezul D-lui	(+) Epifanie	
7 Marți	† Ioan Botez.	Nichita ep.	
8 Mercuri	C. George	Severin ep.	
9 Joi	M. Polteuct	Iuliana	
10 Vineri	P. Grigorie	Agaton	
11 Sâmb.	† C. Teodosie	Higin	
12 Dum.	M. Tațiana	Tațiana	
Dum. după Botez. Ev. Mat. IV, 12—17. Gl. 5. Sf. 8.			
13 Luni	M. Ermil	Veronica	
14 Marți	Păr. uc. Sinai	Ilariu	
15 Mercuri	C. Pav. Tebanul	Pavel	
16 Joi	Ganțul A. Petru	Marcel	
17 Vineri	† C. Antoniu	Anton	
18 Sâmb.	† Păr. At. și Chir.	Cat. s. Petru	
19 Dum.	C. Macarie	Sulpiciu	
Dum. Leproșilor. Ev. Luca XVII, 12—19. Gl. 6. Sf. 9.			
20 Luni	† C. Eftimie	Sebastian	
21 Marți	C. Maxim	Agnes	
22 Mercuri	Ap. Timoteiu	Vincențiu	
23 Joi	M. Clement	Log. Mariei	
24 Vineri	Unirea Princip.	Ap. Timoteiu	
25 Sâmb.	† P. Grig. Teol.	Conv. I. Pavel	
26 Dum.	C. Xenofon	Poliearo	
Dum. Zahelu. Ev. Luca XIX, 1—10. Gl. 7. Sf. 10.			
27 Luni	† Ioan g. de a.	Ioan G. d. a.	
28 Marți	C. Efr. Sirul	Iulian ep.	
29 Mercuri	M. Ignatie	Franelse de Sales	
30 Joi	(+) Vas., Orig. și Ioan	Martina	
31 Vineri	Chir și Ioan	Petru Nolas.	

Soarele.

1 Ian. răsare 8 ore
8 m. Ap. 4 ore 45 m.
11 Ian. răsare 8 ore
6 m. Ap. 4 ore 56 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1-9 frig, vijor și
ger, 10 nor, 11-13 mo-
ină și vânt, 14-15 vijor
cu ninsoare, 16-17 ger,
18-23 moină și vânt,
24-25 senin și vânt,
26 moină, 27-29 nin-
soare, 30-31 moină.

Prognosticul.

În ziua Praznicului
Dumnezeești arătări
(Boboteaza) de va
străluci soarele, an
bun vom avea, iar
de va fi negură, mulți
oameni vor muri. În
7 Ian. (ziua Sfântului
Ioan Botezătorul) de
ua ninge sau va
ploua, nerodire sau
acumpete de pâne
însemnează. De va
bate vântul, vor fi
războaie; în zilele
acestea soarele intră
în semnul Vărsătoru-
lui de apă, carele
este călduros și umed;
jăranii vor avea pa-
gube în sămănăturile.

Siaturi economice.

Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat.
Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât de
bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le bine
și le hrănește bine, nu numai cu fân, ci le dă și sare cât
de des. Bate parii de vie și trage vinul. De bucate nu
uita ca să le întorci. Cară gunoiul, gunoiește sămănăturile
de trifoi și lucernă.

Insemnări.

Martie

are 31 zile

Mărțișor

Zilele	Calendarul iulian	Gregorian	
1 Dum.	M. Eudochia	Quadrages.	✠✠
► Dum. I. din Post. Ev. Ioan I, 42-51 Gl. 4. Sf. 4.			
2 Luni	M. Teodot	Simpliciu	✠
3 Marți	M. Eutrop	Cungunda	✠
4 Mercuri	C. Gerasim	Casimir	✠
5 Joi	M. Conon	Adrian	✠
6 Vineri	SS. 42 Martiri	Perpetua	✠✠
7 Sâmb.	M. Efrem	Toma de Aq.	✠✠
8 Dum.	P. Teofilaet	Reminiscere	✠✠
Dum. II. din Post. Ev. Mareu II, 1-12. Gl. 5. Sf. 5.			
9 Luni	† SS. 40 M.	Francisca	✠✠
10 Marți	M. Codrat	40 Mart.	✠✠
11 Mercuri	P. Sofronie	Eulogiu	✠✠
12 Joi	C. Teofan	Gregoriu	✠✠
13 Vineri	P. Nichifor	P. Nichifor	✠✠
14 Sâmb.	C. Benedict	Matilda	✠✠
15 Dum.	M. Agapie	Oculi	✠✠
► Dum. III. din Post. Ev. Mareu VIII, 34-38. Gl. 6. Sf. 6.			
16 Luni	M. Sabin	Chiriae	✠✠
17 Marți	C. Alexie	Patriciu	✠✠
18 Mercuri	P. Chiril	Ciril	✠✠
19 Joi	Sf. Ma. C. și Daria	† S. Iosif	✠✠
20 Vineri	P. ueiși Sf. Sava	Nichita Ep.	✠✠
21 Sâmb.	C. Iacob	C. Benedict	✠✠
22 Dum.	M. Vasile	Laetare	✠✠
Dum. IV. din Post. Ev. Mareu IX, 17-32. Gl. 7. Sf. 7.			
23 Luni	C. Nicon	Victorian	✠✠
24 Marți	P. Zaharie	Arh. Gavril	✠✠
25 Mercuri	(†) Bunavestire	(†) Bunavestire	✠✠
26 Joi	Sob. arh. Gavr.	Teodor	✠✠
27 Vineri	C. Matroana	Ioan Dam.	✠✠
28 Sâmb.	Cuv. Ștefan	Ioan Capis.	✠✠
29 Dum.	Păr. Mareu	Iudica	✠✠
Dum. V. din Post. Ev. Mareu X, 33-45. Gl. 8. Sf. 8.			
30 Luni	Cuv. Ioan Scărar	Quirin	✠✠
31 Marți	C. Ipatie	Amos	✠✠

Insemnări.

Soarele.

1 Martie răs. 7 ore
4 m. Ap. 6 ore 9 m.
11 Martie răsare 6 ore
45 m. Ap. 6 ore 23 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—6 moină, 7 ploae,
8-9 nor, 10 ploae, 11-12
vânt, 13—16 frig, 17
ninge, 18—25 ninsoare
cu vânt, 26—27 bine,
28—31 vânt și ploae.

Prognosticuri.

În luna aceasta în
câte zile va fi negură
așa peste tot anul
vor fi ploți, iar câte
zile va fi rouă, tot în
atâtea zile va fi bru-
mă după Paști; ase-
menea în luna lui
August vor fi neguri
stricăcioase.

De va fi tunet când
soarele intră în sem-
nul Berbecului, în-
semnează furtună și
spaimă între oameni
și după aceea pace și
bună chiverniseală.

Sfaturi economice.

Dă nutreț bun vitelor de lucru. Mânzilor de 10—12 zile le poți da ovăs, iar iepetele la 3—4 luni le pui la lucru. Ține scoafele cari au fătat, bine, lasă purceii când e vreme frumoasă pe afară. Pune cloște că începe vremea bună. Se pot face semănăturile de primăvară și locurile de trifoi și lucernă le grăpează din nou. Curăță șanjurile și răzoarele și gunoiește via. Samână flori și legume cât de curând dacă te lasă vremea. Curăță coșnițele și dă mâncare albinelor.

Aprilie

are 30 zile

Prier

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Mercuri	C. Maria Eg.	M. Teodora	
2 Joi	C. Tit	Frane. P.	
3 Dineri	P. Nichita	Richard	
4 Sâmb.	P. Iosif	Isidor	
5 Dum.	(+) Florile	Palmarum	
Dumineea Florilor. Ale sărbătoarei.			
6 Luni	P. Buttchie	Mareliu	
7 Marți	P. George ep.	Cirtae	
8 Mercuri	Ap. Irodion	Dionisiu	
9 Joi	M. Eupsichie	Daltruda	
10 Vineri	(+) Vinerea Paștilor	Vin. Patim.	
11 Sâmb.	M. Antipa	Leon cel Mare	
12 Dum.	(+) S. Paști	(+) S. Paști	
Dumineea Sfințelor Paști. Toate ale sărbătoarei.			
13 Luni	(+) Luni Paștilor	(+) S. Paști	
14 Marți	(+) Marți Pașt.	Iustin	
15 Mercuri	Ap. Aristarh	Anastasia	
16 Joi	M. Agapia	Fructuos	
17 Vineri	C. Simeon Pers.	Anieet	
18 Sâmb.	P. Ioan	Elefteriu	
19 Dum.	C. Ioan d. Peșteră	Quasimodo	
Dumineea Tomii. Ev. Ioan XX, 19. Gl. 1. Sf. 1.			
20 Luni	P. Teodor Tr.	Teotin	
21 Marți	M. Ianuarie	Anselm	
22 Mercuri	P. Teodor Sich.	Soter	
23 Joi	(+) M. Gheorghe	George	
24 Vineri	M. Sava Strat.	Fidel	
25 Sâmb.	Ap. Marcu	Ev. Marcu	
26 Dum.	M. Vasile	Misericordia	
Dumineea Mironosifelor. Ev. Marcu XV, 43. Gl. 2. Sf. 4.			
27 Luni	M. Simeon	Peregrin	
28 Marți	Ap. Iason	Paul dela Cr.	
29 Mercuri	SS. 9 M. Cizic	Petru Der.	
30 Joi	Ap. Iacob.	Beat. Siena	

Insemnări.

Soarele.

1 Aprilie răs. 8 ore
4 m. Ap. 6 ore 51 m.
11 Aprilie răs. 5 ore
45 m. Ap. 7 ore 5 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—2 bine, 3 ploae
cu vânt, 4—10 bine,
11—22 vânt și ploae,
23—24 vânt, 25—26 bine,
27—29 ploae, 30 vânt.

Prognosticuri.

Luna aceasta mai
de multe ori se în-
tâmplă să fie vântu-
roasă căci în această
vreme 7 stele cari se
numesc Pleiade, iar
românește Moaște,
seara și dimineața îm-
preună cu soarele și
cu stelele se află lângă
capul semnului ce-
resc, care se cheamă
Vișel. Dacă se apropie
de dânsule, adevă-
de stele, sau după
oarecare întâmplare,
cu dânsa merge pla-
neta Saturnus de se
împreună și se face
primăvara ger, ză-
padă și frig, cu cea
mai mare socotință
s'a socotit. Drept-
aceea oamenii soco-
tesc bine cum să facă
grădinite.

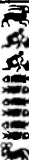

Sfaturi economice.

Începe vremea umedă și când ne lasă vremea, să
punem cartofi și cucuruz. Mai bine mai din vreme decât
mai târziu, mai ales dacă vremea este uscată. Tutunul
dacă are 3—6 foi se poate resădi. În grădină se plivesc
straturile și se pune fasolea. Pășune pentru oi, mieii ferți
de umezeală. Pune flori înaintea casei.

Mai

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	Ziua Muneii	Ziua Muneii	
2 Sâmb.	M. Atanasie	Atanasie	
3 Dum.	M. Timoteiu	Iubilare	
Dumineca Slăbănogului. Ev. Ioan V. 1. Gl. 3. Sf. 5.			
4 Luni	M. Pelaghia	Monica	
5 Marți	M. Irina	Pius V	
6 Mercuri	Dreptul Iov	Ioan	
7 Joi	M. Acachie	Stanislau	
8 Vineri	† Ap. Ev. Ioan	Ar. s. Mih.	
9 Sâmb.	Pr. Isata	Greg. Naz.	
10 Dum.	Aniu. Independ.	Cantate	
Dumineca Samaritenei. Ev. Ioan IV. 5. Gl. 4. Sf. 7.			
11 Luni	M. Mochie	Mamertius	
12 Marți	Epifan	Panerașiu	
13 Mercuri	S. Muc. Glieh.	Servașiu	
14 Joi	Păr. Mart. Izidor	Bonifașiu	
15 Vineri	Cuv. Păr. Pah.	Ioan dela S.	
16 Sâmb.	P. Teodor	Ioan Nepom.	
17 Dum.	Ap. Andronie	Rogate	
Dumineca Orbului. Ev. Ioan IX. 1. Gl. 5. Sf. 8.			
18 Luni	M. Petru	Denanțiu	
19 Marți	M. Patrichie	P. Celestin	
20 Mercuri	M. Talaleu	Bernardin	
21 Joi	(+) Înălț. D-lui și Const. și Ed.	(+) Înălț. D-lui	
22 Vineri	M. Vasilisc	Emil	
23 Sâmb.	P. Mihail	Desideriu	
24 Dum.	P. Simeon	Exandri	
Dumineca Sf. Părinți. Ev. Ioan XVII. 1. Gl. 8. Sf. 10.			
25 Luni	† Afl. e. s. Ioan Bot.	Urban	
26 Marți	Ap. Carp	Filip Neri	
27 Mercuri	M. Terapant	Beda Den.	
28 Joi	P. Nichita	Augustin ep.	
29 Vineri	M. Teodosia	Maximin	
30 Sâmb.	P. Isachie	Felix	
31 Dum.	(+) Pogorârea Nub. Sfânt	(+) Rusalție	
Dumineca Rusaliei. Toate ale sărbătoarei.			

Insemnări.

Soarele.

1 Maiu răs. 5 ore
10 m. Ap. 7 ore 32 m.
11 Maiu răsare 4 ore
55 m. Ap. 7 ore 44 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—4 bine. 5 ploae,
6 ceață. 7 ploae. 8—14
bine. 15 ploae. 16—17
bine. 18 ceață. 19—20
bine. 21—23 ploae. 24
vânt. 25—31 bine.

Prognosticuri.

În luna aceasta de
vor fi tunete dese, au
bun și vară bună în-
semnează; iar de va
fi ploaie în ziua de
Pogorirea Duhului
Sfânt (Rusalțile) tot
rele vom avea.

La 10 Maiu întră
soarele în semnul ce-
rului Gemeni, carele
este călduros și este
bine atunci a ne-
gustorii, a umbra la
vânat și pe copil a-l
ține la învâfășură.

Siaturi economice.

Sămânatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas și
e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de scai,
fânațele de mușuroaie, se culeg pietrele și se scot mizu-
rinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crastaveții și să nu con-
tenim cu udatul, dacă e uscat. Nu lua copilul dela școală
pentru a-l trimite cu vitele la pășunat, căci folos nu vei
avea. Roiurile încep și pregătește coșnițele. Curăță pomii
de viermi, mai ales de păduchii roșii, pe cari cu pământ
galbin și petrol îi poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt
amorțiți și scuturând pomii, cad și se pot culege. Hrană
pentru găini. Vița se stropește cu piatră vânăță în contra
peronosporiei.

Iunie

are 30 zile

Cireșau

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Lunia Rusal.	(†) Lunia Rus.	
2 Marți	Păr. Niehifor	Marcelin	
3 Mercuri	M. Lucian	Paula	
4 Joi	P. Mitrofan	Franeis Car.	
5 Vineri	M. Doroteiu	Bonifațiu ep.	
6 Sâmb.	C. Visarion	Norbert	
7 Dum.	Teod. Episcopul	Trinitas	
Dum. Tuturor Sfinților. Ev. Mat. X. 32. Gl. 8. Sf. 1.			
8 Luni	Pr. Reg. Carol II.	Pr. Reg. Carol II.	
9 Marți	P. Chiril	Prim	
10 Mercuri	M. Timoteiu	Margareta	
11 Joi	Ap. Bart. și Varn.	Corpus Dom.	
12 Vineri	P. Onofrie	Ioan F.	
13 Sâmb.	M. Achilina	Anton Padua	
14 Dum.	Pr. Eliseu	Vasile cel Mare	
Dum. II d. Rus. Ev. Mat. IV. 18-23. Gl. 1. Sf. 2.			
15 Luni	Pr. Amos	Ditus	
16 Marți	P. Tihon	Franc. Reg.	
17 Mercuri	M. Manuil	Avit	
18 Joi	M. Leontie	Marcu	
19 Vineri	Ap. Iuda	Gervasiu	
20 Sâmb.	M. Metodie	Silveriu	
21 Dum.	M. Iulian	Alois Gonz.	
Dum. III d. Rus. Ev. Mat. VI. 22-33. Gl. 2. Sf. 3.			
22 Luni	M. Eusebiu	Paulin	
23 Marți	M. Agripina	Felix	
24 Mercuri	(†) Mașt. Sf. Ioan Bot.	(†) Mașt. S. Ioan	
25 Joi	M. Fevronia	Prosper	
26 Vineri	C. David	Ioan și Pav.	
27 Sâmb.	P. Samson	Ladislau	
28 Dum.	Chir. și Ioan	Leon	
Dum. IV. d. Rus. Ev. Mat. VIII. 5-13. Gl. 3. Sf. 4.			
29 Luni	(†) Sf. Ap. Petru și Pavel	(†) Sf. Petru și Pav.	
30 Marți	Sob. SS. 12 Ap.	Amint. Paul	

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Mercuri	Cosma și Dam.	Sâng. D. M. I. C.	
2 Joi	Vestmânt. M. Dlui	Visita Martei	
3 Vineri	M. Iacint	Anatol	
4 Sâmb.	P. Andreiu	Berta	
5 Dum.	C. Atanasie	Zoe	
Dum. V. d. Rus. Ev. Mat. VIII, 28—33. Gl. 4. Sf. 5.			
6 Luni	C. Sisoie	Tranquiliu	
7 Marți	C. Toma	Ciril și Met.	
8 Mercuri	M. Procopie	Procopiu	
9 Joi	M. Pancrație	Deronica	
10 Vineri	S. 45 Muc. din N.	Rufina	
11 Sâmb.	M. Eufemia	Pius I	
12 Dum.	M. Proclu	Ioan Gual.	
Dum. VI. d. Rus. Ev. Mat. IX, 1—8. Gl. 5. Sf. 6.			
13 Luni	Sob. Arh. Gav.	Margareta	
14 Marți	Ap. Achila	Bonaventura	
15 Merc.	M. Chir. și Iul.	Impărș. Ap.	
16 Joi	M. Atinogen	Maria Carm.	
17 Vineri	M. Marina	Alexe	
18 Sâmb.	M. Emilian	Camil	
19 Dum.	C. Maerina	Dincentiu	
Dum. VII. d. Rus. a Sf. Părinți. Ev. Mat. V, 14—20. Gl. 6. Sf. 7.			
20 Luni	(†) Pr. Ilie	Pr. Ilie	
21 Marți	C. Sim. și Ioan	Praxeda	
22 Mercuri	† Maria Magd.	Maria Magd.	
23 Joi	M. Trofin	Apolinar	
24 Vineri	M. Cristina	Cristina	
25 Sâmb.	† Ad. S. Ana	Ap. Iacob	
26 Dum.	M. Ermolae	Ana	
Dum. VIII. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 14—22. Gl. 7. Sf. 8.			
27 Luni	† M. Pantel.	Pantelimon	
28 Marți	Ap. Prohor	Nazarie	
29 Mercuri	M. Calinie	Maria	
30 Joi	Ap. Sila și Silv.	Abdon	
31 Vineri	P. Eudoehiu	Ign. Loyola	

Soarele.

1 lulte răs. 4 ore
31 m. Ap. 8 ore 21 m.
11 lulte răsare 4 ore
39 m. Ap. 8 ore 17 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—5 ploae, 6—11
bine, 12—17 ploae.
18—22 bine, 23—24 ploae.
25—31 bine.

Prognosticuri.

2 săptămâni înainte
de 15 zile ale lunii
lulte dacă va fi senin,
în zilele acestea că-
nești, căci așa se
numesc, pânea va
rodi bine pe locurile
mai joase, iar de va
fi și ploae bucatele
asemenea vor rodi
bine și pe locurile
mai înalte. În 15 lulte
de va tuna mai în-
ainte eu un cîas de
miazăzi însemnează
iarnă târzie, iar dacă
soarele va străluci,
iarnă de mijloc însă
eu mari răceli, iar
dacă va ploua, va fi
și iarna cu ploae
amestecată.

Sfaturi economice.

Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră numai
dacă e copt bine grâul, iar ovăsul tătat îl lasă la vatră
să se usuce paiele. Grâul treerat îl întoarce. Alege tri-
foiul și lucerna de sămânță. Plivește legumele, udatul nu-
uita. Porcii îi închide, acum vin boalele pentru ei, dease-
menea și hoarele. Stropște vița și o plivește. Sprijinește
pomii încărcăți. Bea apă răcorită și nu multă. Grijiți să
nu mănânce copiii poame crude, mai ales prune. Nu vinde
bucatele, holdele le asigură.

Insemnări.

Cluj Central University Library Cluj

August are 31 zile

Măasă

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian
1 Sâmb.	Ineh. Sf. Cruci	Lanț. Petru
2 Dum.	M. Ștefan	Alfons Lig.
Dum. IX. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 23—34. Gl. 8. Sf. 9.		
3 Luni	C. P. Isachie	Ștefan
4 Marți	SS.7 eoconi Efes.	Dominie
5 Mercuri	M. Eusignie	Maria Niv.
6 Joi	(+) Schimb. față	(+) Schimb. față
7 Vineri	C. Domeție	Caetan
8 Sâmb.	P. Emilian	Chiriea
9 Dum.	† Ap. Mafia	Roman
Dum. X. d. Rus. Ev. Mat. VIII, 5—13. Gl. 1. Sf. 10.		
10 Luni	M. Laurențiu	Laurențiu
11 Marți	M. Euplu Diae.	Susana
12 Mercuri	M. Foție și An.	Clara
13 Joi	C. Maxim	Casian
14 Vineri	Pr. Michea	Eusebiu
15 Sâmb.	(+) Ad. Nasc. de D-zeu	(+) Assumptio
16 Dum.	M. Diomid	Ioachim
Dum. XI. d. Rus. Ev. Mat. XVIII, 23—35. Gl. 2. Sf. 11.		
17 Luni	M. Miron	Hiacint
18 Marți	M. Flor și Laur	Agapit
19 Mercuri	M. Andr. Strat	Donat
20 Joi	Pr. Samuil	Bernard
21 Vineri	Ap. Tadeu	Ioana
22 Sâmb.	M. Agatonie	Simforian
23 Dum.	M. Lup	Filip Beniti
Dum. XII. d. Rus. Ev. Mat. XIX, 16—26. Gl. 3. Sf. 1		
24 Luni	M. Eutichie	Dartolomeu
25 Marți	Ap. Bartolom.	Ludovic
26 Mercuri	M. Adrian și Nat.	Zefiriu
27 Joi	C. Pimen	Iosif calas.
28 Vineri	C. Moise Arapni	Augustin
29 Sâmb.	(+) Taler. cap. S. Ioan	(+) Tăierea C.
30 Dum.	P. Al. Ioan și P.	Roza
Dum. XIII. d. Rus. Ev. Mat. XXI, 33—43. Gl. 4. Sf. 2.		
31 Luni	Br. Năse. D-zeu	Raimund

Soarele.

1 August răs. 5 ore
2 m. Ap. 7 ore 55 m.
11 August răs. 5 ore
14 m. Ap. 7 ore 42 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—14 bine și vânt.
15—16 ploae și vânt.
17—22 vânt și bine.
23—27 ploae și vânt.
28—31 bine.

Prognosticuri.

În ziua praznului
Adormirii Marelui Dom-
nului de va fi senin,
poamele se vor coace
bine, măcar de se
vor fi și stricat îna-
inte de aceasta.
În ziua aceasta de
vet afla struguri copti,
să tragi nădejde și de
vin. În 25 August, (ziua
Sf. Bartolomeu) de
va fi senină și fru-
moasă, însemnează
că întreagă toamnă
va fi mai mult fru-
moasă și senină, de-
cât ploioasă și rea.

Insemnări.

Siaturi economice.

Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul care
vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai gunoit. Nu
lăsa gunoiul în curte, scoate-l din vreme. Grădina bogată
vine culeasă. Prunele le adună coapte, fă magiun și-l
valorizează. Din merele cari cad dacă sunt coapte poți
să faci vin de mere. Uscă frunza de țelină și pătrânel.
Urdinișul îl strâmtează, vremea rece începe. Vița începe
a se îndulci, piersicele sunt coapte și de valoare. Gân-
diți-vă la copiii de școală și nu uita că cereri de înscriere
la cele mai multe școli se primesc numai până în 15 August.

Septembrie are 30 zile

Răpețiunile

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	Cuv. Simeon	Egidiu	
2 Mercuri	M. Mamant	Stefan	
3 Joi	M. Antim	Serafina	
4 Vineri	M. Vavila	Rozalia	
5 Sâmb.	Pr. Zaharia	Laurent	
6 Dum.	Min. Arh. Mih.	Magnus	
Dum. XIV. d. Rus. Ev. Mat. XXII. 1—14. Gl. 5. Sf. 3.			
7 Luni	M. Sozont	Regina	
8 Marți	(+) Nașt. B. de B-zon	(+) Nașt. Mariei	
9 Merc.	† Ioach. și Ana	Gorgoniu	
10 Joi	M. Minodora	Nicol. Tolent.	
11 Vineri	C. Teodora	Protus	
12 Sâmb.	M. Autonom	Valerian	
13 Dum.	M. Corn. Sut.	Maurilus	
Dum. înainte de înălț. sf. Crucii. Ev. Ioan III. 12—17. Gl. 6. Sf. 4.			
14 Luni	(+) Înălțarea Sf. Crucii	(+) Înălț. s. Crucii	
15 Marți	M. Nichita	Nicomed	
16 Mercuri	M. Eufemia	Eufemia	
17 Joi	M. Sofia	Lambert	
18 Vineri	C. Eumenie	Iosif Cup.	
19 Sâmb.	M. Trofim	Ianuarie	
20 Dum.	M. Eustatie	Eustachiu	
Dum. după înălț. sf. Crucii. Ev. Mareu VIII. 34—38. Gl. 7. Sf. 5.			
21 Luni	Ap. Codrat	Mateiu	
22 Marți	M. Foca	Toma Ulianov	
23 Mercuri	† Zem. S. I. B.	Linus	
24 Joi	M. Teela	Rupertus	
25 Vineri	C. Eufrosina	Firmin	
26 Sâmb.	† Ad. S. I. Ev.	Ciprian	
27 Dum.	M. Calistrat	Cosma și Dam.	
Dum. XVII. d. Rus. Ev. Luca U. 1—11. Gl. 8. Sf. 6.			
28 Luni	C. Hariton	Denceslau	
29 Marți	C. Chiriac	Mihail	
30 Merc.	M. Gregoriu	Ieronim	

Soarele.

Insemnări.

1 Sept. răs. 5 ore
42 m. Ap. 8 ore 4 m.
11 Sept. răs. 6 ore
54 m. Ap. 8 ore 44 m.

Merşul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—12 tot bine. 13
ploae. 14—19 vânt şi
ploae. 20—23 bine.
24—25 brumă. 26—28
ploae. 29—30 bine.

Prognoşticuri.

În 10 sau 11 a lunii
acestea dacă va fi
senin, poame multe
vom avea, vln însă va
fi puşin dar bun. De
voeşti să ştii anul vi-
itor cum va fi, atunci
să tet mere de stejar
şi să le erepi şi dacă
vei găsi întrânsele
palangen, anul va fi
rău, iar de vei găsi
muscă, anul va fi de
mijloc, iar de vei găsi
verme, an bun va fi,
iar de nu vei găsi
nimica să te temi de
ciumă. De vor fi go-
goaşe multe, iarna se
începe de vreme.

În luna aceasta
între Soarele în sem-
nul cerului Cumpăna
şi se face ziua cu
noaptea egală.

Sfaturi economice.

Hambarele se umplu şi cu cucuruz. Bostanii se
culeg şi se face imediat după tăierea tuteilor arătura
pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme uscată.
Adună seminţe dela zarzavaturi, scoate-le şi le aşează în
nisip. Perele iernatice le culege şi le' pune pe poliţe în
pivniţă să se înmoaie. Păstrează fructele, mai târziu au
preţ bun. Pregăteşte butoaiele pentru vin şi poţi lua
mierea dela albine.

Octombrie are 31 zile

Brumăre

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	Ap. Anania	Remigiu	
2 Vineri	M. Ciprian	† Inq. Păzitori	
3 Sâmb.	M. Dion. Ar.	Teresa Lis.	
4 Dum.	M. Ieroteiu	Francisc Ass.	
Dum. XVIII. d. Rus. Ev. Luca VI, 31--36. Gl. 1. Sf. 7.			
5 Luni	M. Haretina	Placid	
6 Marți	Ap. Toma	Bruno	
7 Mercuri	M. Sergie	Marcus	
8 Joi	C. Pelagia	Brigita	
9 Vineri	Ap. Iacob	Dionisie	
10 Sâmb.	M. Eulampie	Francisc B.	
11 Dum.	Ap. Filtp	Nicasiu	
Dum. XIX. d. Rus. (SS. Păr.) Ev. Luca VIII, 5--15. Gl. 2. Sf. 8.			
12 Luni	M. Prov. Tar.	Serafin	
13 Marți	M. Carp	Eduard	
14 Mercuri	(†) Cuv. Paraschiva	Calist	
15 Joi	M. Lucian	Teresia	
16 Vineri	M. Longin	Gal	
17 Sâmb.	Pr. Osie	Hedviga	
18 Dum.	Ap. Ev. Luca	Luca	
Dum. XX. d. Rus. Ev. Luca VII, 11--18. Gl. 3. Sf. 9.			
19 Luni	Pr. Ioft	Petru Alc.	
20 Marți	M. Artemie	Ioan Cant.	
21 Merc.	C. Ilarion	Ilarion	
22 Joi	A. Averchie	Cordula	
23 Vineri	Ap. Iac. fr. Dlui	Ioan Cap.	
24 Sâmb.	M. Areta	Rafail	
25 Dum.	M. Marcian	Chrisant	
Dum. XXI. d. Rus. Ev. Luca VIII, 26--39. Gl. 4. Sf. 10.			
26 Luni	(†) mucolici Dimitrie	Evarist	
27 Marți	M. Neslor	Frumențiu	
28 Mercuri	M. Terentie	Simon și Iuda	
29 Joi	M. Anastasia	Narcis	
30 Vineri	M. Zenovie	Alfons	
31 Sâmb.	Ap. Eustachie	Antoniu	

Insemnări.

Soarele.

1 Oct. răs. 8 ore
20 m. Ap. 6 ore 5 m.
11 Oct. răsare 6 ore
34 m. Ap. 5 ore 45 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—10 nor și vânt,
11-14 vânt, 15-16 liniște,
17-22 bine și vânt, 23-24
ploae, 25—26 ceață,
27-29 nor și vânt, 30-31
ploae.

Prognosticuri.

Dacă în luna aceea-
sta nu va piea frunza
de pe pomi înseamnă
că va fi iarnă aspră
și lute, iar de vor fi
omide și alți mulți
viermi vor fi. Dacă
va ploua la sfârșitul
lunii acesteta, vara
va fi de vreme și ro-
ditoare, iar de va fi
ploae cu piatră la
apusul soarelui, va
fi roada de mijloc.
Bine să tet seama,
în ce zi din luna
aceasta va cădea ză-
padă și din ziua aceea
vei număra zilele
până la nașterea lunii
viitoare, fiindcă atâta
va ploua și va ninge
la iarnă. Lunii numără
zilele din nașterea
lunii acesteta de acum
până la ziua întru
care va fi cea din-
tăi naștere a luminei.

Sfaturi economice.

După ziua Crucii se începe gândul sămănăturilor
de toamnă. Vitele acum se pun pe iesle, fă-ți socoteala
cu nutrețul. Adu-ți la cale grajdurile și nu risipi cu hrana.
Stupii se retrag pentru iarnă. Nucile se usucă bine și le
spală bine, au valoare mai mare.

Serile lungi, fusul se întoarce și cărturarul din casă
cetește și altora câte ceva bun.

Noemvrie are 30 zile

Brumar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dum.	Cosma și Dam.	(†) Toți sfinții	✠
Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca XXI, 19—31. Gl. 5. Sf. 11.			
2 Luni	M. Achindin	Zlău morților	✠
3 Marți	M. Achepsima	Hubert	✠
4 Mercuri	C. Ioanichie	Carol Bor.	✠
5 Joi	M. Galacteon	Emerie	✠
6 Vineri	P. Pavel	Leonard	✠
7 Sâmb.	SS. 33 M. d. M.	Engelbert	✠
8 Dum.	(†) Arb. Mihail și Gavril	Vital	✠
Dum. XXIII. d. Rus. Ev. Luca VIII, 41—56. Gl. 6. Sf. 1.			
9 Luni	M. Onisișor	Teodor	✠
10 Marți	Ap. Erast	Andrieu Av.	✠
11 Mercuri	M. Victor și Mina	Martin ep.	✠
12 Joi	P. Ioan Milost.	Didacus	✠
13 Vineri	† Ioan G. d. aur	Stanislau	✠
14 Sâmb.	† Ap. Filip	Iosafat	✠
15 Dum.	M. Gurie	Gertruda	✠
Dum. XXIV. d. Rus. Ev. Luca X, 25—37. Gl. 7. Sf. 2.			
16 Luni	† Ap. Ev. Matei	Edmund	✠
17 Marți	P. Grigorie	Grigore	✠
18 Mercuri	M. Platon	Odon	✠
19 Joi	Pr. Avdie	Elisabeta	✠
20 Vineri	C. Grig. Decap.	Felix	✠
21 Sâmb.	(†) Intrarea în biserică	† Intr. în bis.	✠
22 Dum.	Ap. Filimon	Cecilia	✠
Dum. XXV. d. Rus. Ev. Luca XII, 16—21. Gl. 8. Sf. 3.			
23 Luni	P. Amfilohie	Clemens	✠
24 Marți	P. Clement	Ioan	✠
25 Mercuri	† M. Ecaterina	Ecaterina	✠
26 Joi	C. Alipie	Silvestru	✠
27 Vineri	M. Iac. Persul	Sanislau	✠
28 Sâmb.	M. Ștef. cel nou	Sosten	✠
29 Dum.	M. Paramon	Advent	✠
Dum. XXVI. d. Rus. Ev. Luca XVIII, 18—27. Gl. 1. Sf. 4.			
30 Luni	† Ap. Andrieu	Andrieu	✠

Soarele.

1 Nov. răs. 7 ore
4 m. Ap. 5 ore 8 m.
11 Nov. răsare 7 ore
18 m. Ap. 4 ore 55 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—4 bine, 5—9 vânt
și ninsoare, 10—14 frig,
15—17 bine, 18—19 moale,
20—21 bine, 22—23 ceață,
24 ploae, 25—26 bine,
27—30 ger.

Prognosticuri.

În ee chip va fi
timpul la 28 ale lunel
lut Noembrie, ase-
menea va fi și în luna
lul Februarie și ce-
lelalte zile până la
sfârșitul lunel. Să tel
seama cum se va
preface vremea întru
aceea zi, așa într'un
chip va fi timpul și
în lunle viitoare,
adecă în Martie, Apr.
și altele până la îm-
plintrea anului. Dacă
va tuna când soarele
se va afla în semnul
Săgetătorului însem-
nează, că săcara să-
mănată la loc înalt
va fi bună, iar cea-
laltă slabă.

Sfaturi economice.

Se scoate gunoiul, se sădesc pomi, se sapă ră-
zoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul lor, să
nu-i roadă iepurii. Se strânge varza și se pune pe iarnă.
Vița se îngroapă. Se repară uneltele de casă și se aduce
în ordine casa și grădina.

Insemnări.

Cluj / Central University Library Cluj

Decembrie are 31 zile

Indrea

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	Pr. Naum	Natalia	
2 Mercuri	Pr. Avacum	Bibiana	
3 Joi	Pr. Sofronie	Franc. Xaver	
4 Vineri	† M. Varvara	Barbara	
5 Sâmb.	C. Sava cel sf.	Sava	
6 Dum.	(†) S. Nicolae	Nicolae	
Dum. XXVII. d. Rus. Ev. Luca XIII, 10-27. Gl. 2. Sf. 5.			
7 Luni	P. Ambrozie	Ambrosie	
8 Marți	C. Patapie	(†) Conceptio	
9 Mercuri	† Zem. St. Ane	Petru F.	
10 Joi	M. Mina	Melchiade	
11 Vineri	C. Daniil st.	Damascus	
12 Sâmb.	† P. Spiridon	Maxențiu	
13 Dum.	M. Eustratie	Lucia	
Dum. Strămoșilor. Ev. Luca XIV, 16-24. Gl. 3. Sf. 6.			
14 Luni	M. Tirs și soții ☉	Spiridon	
15 Marți	† M. Elefterie	Chiliana	
16 Mercuri	Pr. Ageu	Eusebiu	
17 Joi	Pr. Danil	Lazar ep.	
18 Vineri	M. Sebastian	Grațian	
19 Sâmb.	M. Bonifaciu	Menesiu	
20 Dum.	M. Ignatie	Liberat	
Dum. înainte de Nașt. D-lui. Ev. Mat. I, 1-25 Gl. 4. Sf. 7.			
21 Luni	M. Iuliana	Ap. Toma	
22 Marți	M. Anastasia	Flavian	
23 Mercuri	SS. 40 M. Crit.	Victoria	
24 Joi	M. Eugenia	Adam și Eva	
25 Vineri	(†) Nașterea D-lui	(†) Nașt. D-lui	
26 Sâmb.	(†) S. Nașc. de D-zen	(†) S. Ștefan	
27 Dum.	(†) M. Ștefan	† Ev. Ioan	
Dum. d. Nașt. D-lui. Ev. Mat. II, 13-23. Gl. 5. Sf. 8.			
28 Luni	SS. 20 mil M. ☉	Pruncii nev.	
29 Marți	Pruncii uc. de l.	Ep. Toma	
30 Mercuri	M. Anisia	Eugeniu	
31 Joi	C. Melania	Silvestru	

Soarele.

1 Dec. răs. 7 ore
45 m. Ap. 4 ore 37 m.
11 Dec. răsare 7 ore
57 m. Ap. 4 ore 35 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—4 bine, 5 nor,
6—9 vîfior cu ninsoare,
10—20 bine, 21—23 ceață,
24—25 nor și frig, 26
vînt cu ninsoare, 27—29
nor, 30—31 ninge.

Prognosticuri.

De se va întâmpla
Nașterea lui Christos
Dumineca, iarna va
fi caldă, îndoită, rea
și plotoasă. Primă-
vara plotoasă și căldu-
roasă. Vara vese-
loasă și secetoasă,
și cu bună vreme.
Toamna plotoasă și
vînturoasă. Vilele și
săeara vor fi foarte
bune. Prin grădini
legumi de-ajuns. Pe
vremea secerii va fi
și vremea bună. Poa-
me multe, împletitură
puțină. Dobitoacele
și fiarele se vor în-
mulți. Oameni bătrîni
și femei îngreunate
vor muri, iar cei că-
sătorii vreață pact-
nică vor trăi.

Sfaturi economice.

Se aduc lemne la casă, iarna se pune. Se mai duce
gunoiul. Vitele trebuie bine îngrijite, altcum slăbesc și
nu pot răzbi la primăvară. Dă-le tărâțe cât de des și dela
vișei să nu tragă laptele.

În casă aerizește des și cu războiul nu conteni. Te
gîndește la anul care vine și fă-ți planurile pentru viitor.

Insemnări.

Toate drepturile rezervate.

Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

Zilele sunt puse după calendarul nou.

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.

	= Târg de marfă		= Târg de vite cornute
	= " " vite		= " " oi.
	= " " cai		= " " porci

Târgurile aranjate în ordine alfabetică.

- Abrud** și 2 Martie, 4 Maiu, 27 Iulie, 28 Sept., 21 Dec.
Agârbiciu (lângă Copșa-mică). 20 Martie și 29 Oct.
 — 21 Martie și 30 Octomvrie.
Agârbiciu (jud. Turda) 16—18 Martie, 12—14 Noemvrie.
 — 19 Martie, 15 Noemvrie.
Aghiriș (jud. Cluj) 1 Februarie, 3 Maiu, 1 August, 3 Noemvrie.
Agnita 19—20 Martie, 18—19 Iunie, 12—13 Octomvrie, 19—20 Decemvrie. — 22 Martie, 21 Iunie, 15 Oct., 21 Decemvrie.
Aita-Mare 15 Februarie, 21 Maiu, 28 Dec. — 16 Febr., 22 Maiu, 29 Dec.
Aiud 22—23 Ianuarie, 1 Martie, 5—7 Maiu, 16—18 Aug., 13—15 Oct.; 1—4 Maiu. — 25 Ianuarie, 8 Maiu, 19 August, 16 Octomvrie.
Alămor și 4 Martie, 3 Septemvrie.
Alba-Iulia 4—5 Aprilie, 23—24 Iulie, 27—28 Sept., 14—15 Dec. — 7 Aprilie, 28 Iulie, 30 Sept., 17 Dec.
Albac, 1 Maiu.
Alțina 18 Februarie, 29 August. — 20 Februarie, 31 August.

- Amnaș** 🐄 10 Februarie, 5 Iulie. — 🌀 11 Febr., 6 Iulie.
Apahida (jud. Cluj) 🐄 11—12 Febr., 10—11 Iulie, 25—26 Sept., 17—18 Nov.
Apoldul-de-jos 🐄 2—3 Ianuarie, 10—11 August. — 🌀 3 Ianuarie. 11 Aug.
Apoldul-de-sus 🐄 17—18 Martie, 17—18 Noemvrie, — 🌀 19 Martie. 19 Noemvrie.
Arad 🐄 🐄 și 🌀 27—31 Martie, 3—7 Iulie, 30 Oct.—3 Nov.
Archita 🐄 19 Aprilie, 11 Oct. — 🐄 21 Aprilie, 13 Oct. — 🌀 24 Aprilie 16 Octomvrie.
Archiud 🌀 24 Aprilie, 16 Octomvrie.
Ardhat 🐄 și 🌀 4 Martie, 17 Iunie, 19 August, 11 Nov.
Armeni 🌀 5 Februarie, 21 Iulie.
Arpașul-de-jos 🐄 21 Martie, 4—5 Iulie, 20 Septemvrie, 9—10 Octomvrie. — 🌀 22 Martie, 6 Iulie, 20 Sept., 11 Octomvrie.
Asnajul de sus (Sălaj) 🐄 20 Ian., 20 Martie, 4 Iulie, 24 Septemvrie — 🌀 21—22 Ianuarie, 21—22 Martie, 5—6 Iulie, 25—26 Septemvrie.
Ațel 🐄 11—12 Febr., 21—22 Aprilie, 8—9 August, 3—4 Decemvrie. — 🌀 14 Februarie, 24 Aprilie, 11 Aug., 6 Decemvrie.
Atid (jud. Mureș) 🐄 31 Ian., — 2 Febr., 1—3 Aprilie, 8—10 Iunie, 26—28 Sept. 🌀 3 Februarie, 4 Aprilie, 11 Iunie, 29 Septemvrie.
Avrig 🐄 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Oct. — 🌀 20 Martie, 2 Iunie, 13 August, 2 Octomvrie.
Bacău 29 Iunie, 29 August, durează 15 zile.
Băgaciu 🐄 7 Martie, 24 Octomvrie.
Bahnea 🐄 23—25 Februarie, 31 Maiu—2 Iunie, 28—30 Iulie, 27—29 Septemvrie, 12—14 Dec. — 🌀 26 Febr., 3 Iunie, 31 Iulie, 30 Septemvrie, 15 Dec.
Bala-de-Criș 🐄 și 🌀 18 Martie, 17 Iunie, 16 Septemvrie, 16 Decemvrie.
Bala-mare 🐄 20 Ian., 16 Martie, 15 Iunie, 24 Aug., 16 Nov. — 🌀 21 Ian., 17 Martie, 16 Iunie, 25 Aug., 17 Nov.
Bălânșeri (T. mică) 🐄 2 Martie, 7 Maiu, 16 Iulie, 12 Sept. 19 Dec. — 🌀 3 Martie, 8 Maiu, 17 Iulie, 13 Septemvrie, 20 Decemvrie.

- Bălcaciu 🐄 15—17 Martie, 6—8 Noemvrie. — 🐄 18 Martie
9 Noemvrie.
- Balinț 🐄 și 🐄 2 Aprilie, 4 Iunie, 3 Septemvrie, 3 Dec
- Balșa (j. Hunedoara) 🐄 și 🐄 25 Martie, 24 Iunie, 26 Oct
- Bandul-de-Mureș 🐄 28—30 Aprilie, 28—30 Octomvrie
— 🐄 1 Maiu, 1 Nov.
- Baraolt 🐄 31 Ianuarie — 2 Febr., 29—31 Maiu, 18—20
Aug., 9—11 Nov. — 🐄 3 Februarie, 1 Iunie, 21 August
12 Noemvrie.
- Bărcuț (jud. T. mare) 🐄 19—20 Martie, 14—15 Oct
— 🐄 21 Martie, 16 Octomvrie.
- Bârlad 🐄 și 🐄 15—29 August.
- Bărgăș 🐄 11 Maiu, 12 Oct. — 🐄 12 Maiu, 13 Oct.
- Bârzava (jud. Arad) 🐄 și 🐄 15 Martie, 21 Iunie, 10 Aug.
11 Octomvrie.
- Batoș 🐄 25—26 Ianuarie, 19—20 Maiu, 12—13 Noemv
— 🐄 27 Ian., 21 Maiu, 14 Noemvrie.
- Bazna 🐄 29—31 Martie, 29—31 Iulie. — 🐄 1 Aprilie
1 August.
- Beclean 🐄 5 Aprilie, 3 Iunie, 2 Sept., 25 Noemvrie
🐄 6 Aprilie, 4 Iunie, 3 Septemvrie, 26 Noemvrie
- Beluș 🐄 și 🐄 30—31 Ian., 23—24 Aprilie, 23—24 Iulie
29—30 Oct.
- Belting (j. Satu-mare) 🐄 21 Febr., 17 Martie, 5 Iunie
17 Iulie, 18 Oct.
- Bellu (j. Bihor) 🐄 31 Martie, 2 Iunie, 1 Septemvrie
13 Octomvrie. — 🐄 1 Aprilie, 3 Iunie, 2 Septemvrie
14 Octomvrie.
- Berchez (j. Satu-mare) 🐄 și 🐄 10 Ianuarie, 24 Aprilie
26 Iunie, 23 Oct.
- Berzasca 🐄 23 Aprilie, 13 Iulie, 26 Oct.
- Bicazul ardelean (jud. Neamțu fost Ciuc) 🐄 11—15
Aprilie, 20—23 Sept. — 🐄 14 Aprilie, 23 Septemvrie
- Biertan 🐄 14 Aprilie, 2 Septemvrie, 20 Decemvrie
— 🐄 17 Aprilie, 5 Septemvrie, 23 Decemvrie.
- Bileag (j. Năsăud) 🐄 22 Martie.
- Birchiș 🐄 și 🐄 16 Ian., 25 Martie, 10 Iunie.
- Bistrița 🐄 1—2 Martie, 14—16 Maiu, 20—25 Aug.
15—17 Noemvrie. — 🐄 3 Martie, 17 Maiu, 26 Aug.
18 Nov.

- Blaj 🐄 1—3 Aprilie, 29 Iunie—1 Iulie, 25—27 Sept.,
3—5 Decembrie. — 🏠 4 Aprilie, 2 Iulie, 28 Sept.,
6 Dec.
- Bogşa-Montană 🐄 și 🏠 26—28 Martie, 14—16 Maiu, 2—4
Iulie, 24—26 Sept.
- Bolan 🐄 10—12 Martie, 11—13 Iunie, 10—12 Septembrie,
11—13 Decembrie. — 🏠 13 Martie, 14 Iunie, 13 Sep-
tembrie, 14 Decembrie.
- Bonțida 🐄 13 Ian., 22 Martie, 29 Iunie, 20 Octombrie.
— 🏠 14 Ianuarie, 23 Martie, 30 Iunie, 21 Octombrie.
- Boroșneni-mare 🐄 și 🏠 22—23 Februarie, 16—17 Maiu,
22—23 August, 7—8 Noiembrie.
- Borșa (jud. Cluj) 🐄 23 Febr., 5 Maiu, 4 August, 3 Oct.
— 🏠 24 Febr., 6 Maiu, 5 Aug., 4 Oct.
- Bozoviciu 🐄 1 Octombrie, 17 Decembrie. — 🏠 2 Oct.,
18 Decembrie.
- Brad (jud. Hunedoara) 🐄 și 🏠 5 Martie, 4 Iunie, 3 Sept.,
3 Decembrie.
- Brașov 🐄 6 Apr., 15 Iunie, 19 Octombrie. — 🏠 20 Oct.
- Brateiu 🐄 și 🏠 10 Martie, 31 Aug., 28 Oct., 28 Dec.
- Brestovaț 🐄 și 🏠 3 Aprilie, 9 Octombrie.
- Brețcu 🐄 24 Ian., 6 August, 25 Sept. — 🏠 25 Ianuarie,
7 Aug., 26 Sept
- Bruni 🐄 și 🏠 1 Martie, 24 Octombrie.
- Budiul-de-Câmpie 🐄 31 Mai—2 Iunie, 21—22 Sept. —
🏠 3 Iunie, 23 Sept.
- Bunești 🐄 10—11 Februarie, 16—17 August. —
🏠 13 Febr., 18 August.
- Buteni (jud. Arad) 🐄 și 🏠 27 Ianuarie, 1 Iunie, 24 Aug.,
21 Decembrie.
- Buziaș 🐄 și 🏠 24 Ianuarie, 24 Aprilie, 24 Iulie, 2 Oct.
- Câlnic (jud. Alba), 🐄 3 Iulie, 2 Dec. — 🏠 4 Iulie, 3 Dec.
- Caransebeș 🐄 și 🏠 30 Ian.—1 Febr., 30 Aprilie—
2 Mai, 6—8 August. 1—3 Oct.
- Câmpeni (jud. Turda) 🐄 13 Febr., 2 Aprilie, 28 Mai,
9 Iulie, 28 August, 5 Noiembrie. — 🏠 14 Febr., 3 Apr.,
29 Mai, 10 Iulie, 29 Aug., 6 Noiembrie.
- Clășa 🐄 6 Maiu, 15 Sept. — 🏠 7 Maiu. 16 Sept.
- Cârța (judetul Ciuc) 🐄 28—29 Febr.—1 Martie, 21—23
Iunie, 13—15 Oct. — 🏠 2 Martie, 24 Iunie, 16 Oct.

- Ţătina** ☉ 2 Febr., 24 Iunie, 21 Nov.
Cehul-Silvaniei ☿ 22 Febr., 28 Martie, 6 Aprilie, 13 Iulie,
 25 Iulie, 12 Sept., 24 Oct., 19 Dec. — ☉ 23 Febr.,
 29 Martie, 14 Iunie, 26 Iulie, 13 Sept., 25 Octomvrie,
 20 Decemvrie.
Celca (j. Bihor) ☿ și ☉ 8—9 Ianuarie, 8—9 Aprilie, 1—
 Iulie, 21—22 Oct.
Cernatn (jud. Braşov) ☿ și ☉ 3 Maiu, 20 Sept.
Cernatul-de-jos ☿ 2 Aprilie, 5 Iulie, 20 Decemvrie
 — ☉ 3 Aprilie, 5 Iulie, 20 Decemvrie.
Cetatea-de-baltă ☿ 14 Aprilie și 14 August. — ☿ 21—2
 Febr., 3—5 Aprilie, 29—31 Mai, 18—20 August, 5—
 Oct., 18—20 Dec. — ☉ 24 Februarie, 6 Aprilie,
 2 Iunie, 21 August, 8 Oct., 21 Decemvrie.
Chendul-mic (jud. Târnava-mică) ☿ 16—18 Februarie
 4—6 Noemvrie. — ☉ 19 Februarie, 7 Noemvrie.
Chibed ☿ 13—14 Febr., 16—17 Maiu, 30 Nov.—1 Dec.
 — ☉ 16 Februarie, 19 Maiu, 2 Decemvrie.
Chindul-mic ☿ 19—21 Febr., 4—6 Nov. — ☉ 22 Febr.,
 7 Noemvrie.
Chirpăr ☿ 25 Ian., 4 Aprilie, 10 Iulie. — ☉ 27 Ian.,
 6 Aprilie, 12 Iulie.
Ciachi-Gârbău ☿ 20 Febr., 4 Iunie, 5 Sept. — ☉ 21 Febr.,
 5 Iunie, 6 Sept.
Cincul-mare ☿ 6 Martie, 6 Iunie, 3 Oct., 8 Dec. —
 ☉ 9 Martie, 8 Iun., 5 Oct., 11 Dec.
Cincul-mic (Cincşor) ☿ 20 Martie, 15 Iulie, 20 Octomvrie.
 — ☉ 23 Martie, 16 Iulie, 21 Octomvrie.
Clocman, ☉ 8 Ianuarie, 27 Octomvrie.
Cisnădie ☉ 29 Iunie, 29 August.
Ciuc-Săndomic ☿ 17—18 Martie, 8—9 Octomvrie. —
 ☉ 19 Martie, 10 Oct.
Ciuc-Sângeorgiu (jud. Ciuc) ☿ 4—5 Aprilie, 18—19
 Dec. — ☉ 6 Apr., 20 Decemvrie.
Ciuc-Sănmărtin ☿ 1—2 Maiu, 7—8 Nov. — ☉ 3 Maiu,
 9 Noemvrie.
Ciuchicl (jud. Caraş) ☿ și ☉ 2 Febr., 21 Maiu, 15 Aug.,
 26 Octomvrie.

- Cluj 27—28 Apr. — 7—9 Ian., 9—11 Martie, 10—12 Iunie, 29—31 Aug., 30 Oct.—1 Nov. — 10 Ianuarie, 12 Martie, 13 Iunie, 1 Sept., 2 Nov.
- Codlea 24 Aprilie, 29 Septembrie. — 25 Aprilie, 30 Septembrie.
- Cojocna 9—10 Aprilie, 2—3 Nov. — 11 Apr., 4 Nov.
- Comloșul mare (Timiș) 27 Febr., 12 Iunie, 28 Aug. — 28 Febr., 13 Iunie, 29 August.
- Copăcel (Făgăraș) și 15 Febr., 27 Sept.
- Copalnic-Mănăstur 29 Maiu, 4 Dec. — 30 Maiu, 5 Decembrie.
- Copșa-mare 21 Aug. — 24 August.
- Copșa-mică 21 Aprilie, — 25 Aprilie, 20 August. — 28 Aprilie, 23 August.
- Cornățel 31 Martie, 1 August. — 1 Aprilie, 2 August.
- Corund 15 Ianuarie, 11 Maiu, 1 Iulie, 22 August. — 18 Ianuarie, 14 Maiu, 4 Iulie, 25 Aug.
- Covasna 10 Febr., 1 Maiu, 21 Iulie, 10 Noembrie. — 11 Februarie, 2 Maiu, 22 Iulie, 11 Noembrie.
- Cozmaș 23—24 Ian., 19—20 Aug. — 25 Ian., 21 Aug.
- Crasna 20 Ianuarie, 13 Aprilie, 13 Iulie, 12 Oct. — 21 Ianuarie, 14 Aprilie, 14 Iulie, 13 Oct.
- Crihalma 25 Martie, 1 Iulie, 1 Dec. — 26 Martie, 2 Iulie, 2 Dec.
- Criș 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct. — 7 Ianuarie, 12 Iunie, 12 Octombrie.
- Crișpatac 24 Febr., 16 Iunie, 4 Octombrie.
- Cristur 21—22 Februarie, 1—2 Maiu, 4—5 Iulie, 8—9 Septembrie. — 28—29 Apr. — 24 Febr., 4 Maiu, 7 Iulie, 11 Septembrie, Expoziție și târg de reproducători masculi 28 Febr., 1 Martie târg de tauri.
- Criț 22 Ian., 29 Aug. — 25 Ian., 1 Sept.
- Cuci, 10 Aprilie, 25 Noembrie.
- Daia săsească 4—5 Aprilie, 10—11 Oct. — 6 Apr., 12 Octombrie.
- Dalboșet 10 Martie, 23 Octombrie.
- Daneș 2 Martie, 17 Iunie, 2 Oct. — 5 Martie, 20 Iunie, 5 Oct.

- Dârlos** 🐄 18—19 Martie, 19—20 Iunie, 8—9 Octomvrie.
— 🌀 20 Martie, 21 Iunie, 10 Octomvrie.
- Deda** 🐄 16—18 Ian., 4—6 Apr., 18—20 Sept. — 🌀 19 Ian.,
7 Apr., 21 Sept.
- Dej** 🐄 26 Febr., 28 Maiu, 13 August, 10 Decemvrie. —
🌀 27 Febr., 29 Maiu, 14 August, 11 Dec.
- Detta (Timiș)** 🌀 20 Mart., 12 Iunie, 11 Sept., 27 Nov.
- Deva** 🐄 11—12 Ianuarie, 11—12 Maiu, 31 Iulie—1 Aug.,
27—28 Oct. — 🌀 14 Ian., 14 Maiu, 3 Aug., 30 Oct.
- Dezna** 🌀 19 Martie, 14 Maiu, 10 Sept., 3 Decemvrie.
- Diclo-Sânmartin** 🐄 26—28 Febr., 28—30 Aprilie, 21—23
Iulie, 12—14 Oct. — 🌀 1 Martie, 1 Maiu, 24 Iulie,
15 Octomvrie.
- Ditrâu** 🐄 31 Ian.—2 Febr., 28—30 Apr., 14—16 Iulie,
22—24 Nov. — 🌀 3 Febr., 1 Maiu, 17 Iulie, 26 Nov.
- Dobra** 🐄 22 Aprilie, 29 Maiu, 7 Sept., 25 Oct. —
🐄 și 🌀 23 Aprilie, 30 Maiu, 8 Septemvrie, 26 Oct.
- Drăgășani (Vâlcea),** 24 Martie, 29 Iunie, 15 August și
26 Octomvrie.
- Dragu** 🐄 8 Aprilie, 6 Iulie, 18 August, 7 Noemvrie. —
🐄 9 Apr., 5 Iulie, 17 August. — 🌀 28 Martie,
7 Iulie, 19 Aug., 8 Noemvrie.
- Drăguș** 🐄 și 🌀 27 Februarie, 21 Iulie.
- Drașov** 🐄 10 Aprilie, 28 Aug. — 🌀 11 Aprilie, 29 Aug.
- Drăușeni (Draoș, jud. T.-mare)** 🐄 27 Febr., 29 Oct. —
🌀 1 Martie, 1 Nov.
- Dridif (Făgăraș)** 🐄 27—28 Martie, 25—26 Sept. —
🌀 29 Martie, 27 Sept.
- Dumbrăveni (Ibașfalău)** 🐄 24—26 Ian., 23—25 Martie,
8—9 Maiu, 2—4 Iulie, 18—20 Sept., 17—19 Noemv.,
— 🌀 27 Ian., 26 Martie, 10 Maiu, 5 Iulie, 21 Sept.,
20 Noemvrie.
- Eted** 🐄 1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 2—3 Iunie, 27—28
Sept. — 🌀 3 Febr., 4 Aprilie, 4 Iunie, 29 Sept.
- Făgăraș** 🐄 15 Mart., 2 Iunie, 17 Septemvrie, 4 Dec. —
🌀 17 Martie, 4 Iunie, 19 Sept., 5 Dec.
- Făget** 🐄 și 🌀 15 Ian., 20 Febr., 4 Aprilie, 29 Maiu,
8 Iulie, 24 August, 4 Nov., 15 Decemvrie.
- Feldioara (jud. Brașov)** 🐄 24 Martie, 13 Dec. —
🌀 25 Martie, 14 Dec.

- Felmer (Târnava-m.) 🐾 1 Aprilie, 1 Sept. — 🌀 2 Apr.,
2 Septembrie.
- Focșani 24 Iunie.
- Frata 🐾 5—6 Maiu, 1—2 Aug., 7—8 Nov. — 🌀 7 Maiu,
3 Aug., 9 Nov.
- Frâna 🐾 12 Aprilie, 1 Oct. — 🌀 14 Aprilie, 2 Octomb.
- Frumoasa 🐾 4—6 Ian., 11—13 Apr., 27—29 Iunie,
6—8 Sept. — 🌀 7 Ian., 14 Apr., 30 Iunie, 9 Sept.
- Galăți 2 Februarie, 21 Maiu, 6 August, 14 Octombrie.
- Gâlgău (jud. Someș) 🐾 23 Aprilie, 10 Sept. — 🌀 24 Apr.,
11 Septembrie.
- Gârbova 🐾 15 Maiu, 29 Oct. — 🌀 17 Maiu, 31 Oct.
- Gârcei (Sălăgiu) 🌀 19 Martie, 24 Iunie, 21 Sept., 25 Nov.
- Geoagiu (jud. Hunedoara) 🐾 6—7 Aprilie, 1—2 Iulie,
3—4 Septembrie, 18—19 Dec. — 🌀 8 Aprilie, 3 Iulie,
5 Sept., 20 Dec.
- Gheorgheni (jud. Ciuc) 🐾 27—28 Martie, 12—14 Iunie,
4—6 Septembrie, 10—12 Decembrie. — 🌀 29 Martie,
15 Iunie, 7 Septembrie, 13 Decembrie.
- Gherla 🐾 6 Februarie, 30 Aprilie, 4 Iunie, 30 Iulie,
29 Oct., 17 Dec. — 🐾 24 Apr. — 🌀 7 Febr., 1 Maiu,
5 Ian., 31 Iulie, 30 Oct., 18 Dec.
- Ghierteniş 🌀 4 Apr., 13 Iunie, 12 Septembrie.
- Ghimeș-Făget (Ciuc) 🐾 20—21 Ian., 22—23 Aug. —
🌀 22 Ian., 24 August.
- Ghindari 🐾 19—20 Aprilie. — 🐾 21 Aprilie, 21 Iunie,
6 Sept., 30 Dec. — 🐾 28—29 Dec., 2 Ianuarie,
24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Septembrie.
- Ghiriș 🐾 31 Ian.—2 Februarie, 5—7 Iulie, 18—20 Oct.
— 🌀 3 Februarie, 8 Iulie, 21 Oct.
- Ghioroc 🐾 14 Martie, 26 Septembrie.
- Gialacuta 🐾 23—24 Ianuarie, 10—11 Iunie, 23—24 Nov.
— 🌀 25 Ianuarie, 12 Iunie, 25 Noembrie.
- Gilău 🐾 și 🌀 20 Aprilie, 24 Iulie, 11 Dec.
- Grădiște (Sarmisegetuza, jud. Hunedoara) 🐾 și 🌀 17
Apr., 14 Octombrie.
- Gurghiu 🐾 12—15 Sept. — 🌀 5 Maiu, 16 Sept.
- Gurușlău 🐾 28 Ianuarie, 28 Febr., 13 Maiu, 18 Aug.,
20 Noembrie. — 🌀 29 Ian., 29 Febr., 14 Maiu,
19 Aug., 21 Noembrie.

- Hadad** 🐄 9 Ianuarie, 12 Martie, 14 Maiu, 25 Iunie
 23 Iulie, 22 Oct. — 📦 10 Ian., 13 Mart., 15 Maiu
 26 Iunie, 24 Iulie, 23 Octomvrie.
- Haldacut (Timiș)** 📦 16 Ian., 16 Maiu, 14 Sept.
- Hălmăgiu (jud. Arad)** 🐄 și 📦 7 Martie, 4 Apr., 4 Iulie
 15 Aug., 5 Dec.
- Hălmeag** 🐄 11 Aprilie, 15 Oct. — 📦 12 Aprilie, 16 Oct.
- Hărăscrac** 🐄 9—11 Mart., 29 Iunie—1 Iulie, 13—1
 Aug., 16—18 Nov. — 📦 12 Mart., 2 Iulie, 16 Aug.
 19 Nov.
- Hășmașul-Lăpușului** 📦 25 Martie, 6 Dec.
- Hățeg** 🐄 30—31 Ian., 1—2 Aprilie, 1 Iunie, 12—1
 Aug., 5—6 Sept. — 📦 2 Febr., 4 Aprilie, 15 Aug.
 8 Sept.
- Hendorf** 🐄 14 Apr., 14 Iulie, 8 Nov. — 📦 16 Aprilie
 16 Iulie, 10 Nov.
- Hetur (jud. T.-mare)** 🐄 30—31 Ianuarie, 25—26 Iunie
 10—11 Octomvrie — 📦 1 Februarie, 27 Iunie, 12 Oct.
- Hida** 🐄 5 Aprilie, 25 Sept. — 📦 6 Apr., 26 Septemvrie.
- Hodoș** 🐄 25—27 Ianuarie, 14—16 Apr., 18—20 Sept. —
 🐄 11—13 Aprilie. — 📦 28 Ianuarie, 17 Aprilie
 21 Septemvrie.
- Hoghiag** 🐄 și 📦 1 Aprilie, 26 August.
- Homorod** 🐄 15—16 Martie, 29—30 Iunie, 15—16 Nov.
 — 📦 17 Martie, 2 Iulie, 17 Noemvrie.
- Hosman** 🐄 7 Aprilie, 22 Septemvrie — 📦 9 Aprilie
 24 Septemvrie.
- Huedin** 🐄 24 Ian., 20 Februarie, 2 Aprilie, 21 Maiu
 25 Iulie, 20 Sept., 24 Nov., 17 Dec. — 📦 25 Ian.
 21 Februarie, 3 Aprilie, 22 Maiu, 26 Iulie, 21 Sept.
 25 Noemvrie, 18 Decemvrie.
- Handrubechiu** 🐄 5 Iulie, 7 Nov. — 📦 7 Iulie, 9 Nov.
- Hunedoara** 🐄 18—20 Martie, 13—15 Maiu, 26—28 Iunie
 26—28 August, 11—13 Noemv. — 🐄 24—25 Iunie
 — 📦 21 Martie, 16 Maiu, 29 Iunie, 29 Aug., 14 Nov.
- Hususău (jud. Târnava-mică)** 🐄 23—25 Febr., 20—1
 Iunie, 23—25 Oct. — 📦 26 Febr., 23 Iunie, 26 Oct.
- Iacobeni** 🐄 28—29 Apr., 26—27 Oct. — 📦 30 Aprilie
 28 Octomvrie.

- lăra (jud. Turda) 🐄 13—15 Febr., 28—30 Aprilie, 13—15 Iulie, 30 Sept., 1 Oct. — 📦 16 Februarie, 1 Maiu, 16 Iulie, 2 Octomvrie.
- Ibișdorful-săseșc 🐄 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Iclod (jud. Someș) 🐄 și 📦 7 Ian., 31 Martie, 11 August, 20 Octomvrie.
- Ieciu (jud. M.-Turda) 📦 2 Iulie.
- Iernut 🐄 7—8 Ianuarie, 20—21 Martie, 29—30 Iunie, 1—2 Noemvrie. — 📦 10 Ianuarie, 23 Martie, 2 Iulie, 4 Nov.
- Ighișul-nou 🐄 și 📦 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Ighiu 🐄 19—24 Maiu, 20—25 Octomv. — 📦 25 Maiu, 26 Octomvrie.
- Ileanda-mare 🐄 9 Febr., 1 Maiu, 15 Oct. — 📦 10 Febr., 2 Maiu, 16 Oct
- Ileni (jud. Treiscaune) 🐄 și 📦 10 Ianuarie, 1 Maiu, 8 Sept.
- Iliș 🐄 și 📦 7 Ian., 25 Martie, 1 Iunie, 24 Iunie, 15 Aug., 29 Septemvrie.
- Intorsura Buzăului 🐄 2 Maiu, 29 Sept. — 📦 3 Maiu, 30 Sept.
- Jibău (jud. Sălaj) 🐄 13 Febr., 27 Martie, 4 Maiu, 20 Iunie, 10 Iulie, 15 Aug., 10 Oct., 17 Decemvrie. — 📦 14 Febr., 28 Martie, 5 Maiu, 21 Iunie, 11 Iulie, 16 Aug., 11 Oct., 18 Dec.
- Jidveiu (jud. Târn.-mică) 🐄 15—17 Ian., 15—17 Maiu, 4—6 Septemvrie, 22—24 Nov. — 📦 18 Ian., 18 Maiu, 7 Sept., 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare 📦 20 Ian., 17 Apr., 5 Iunie, 27 August, 22 Noemvrie.
- Jucul-de-jos 🐄 1—2 Maiu. — 📦 20 Maiu, 4 Septemvrie.
- Lăpuș (jud. Someș) 🐄 17 Martie, 14 Iunie, 6 Aug., 7 Dec. — 📦 18 Martie, 15 Iunie, 7 August, 8 Decemvrie.
- Lăpușel (jud. Satu-mare) 🐄 și 📦 3 Febr., 24 Martie, 19 Maiu, 4 August, 27 Octomvrie, 7 Decemvrie.
- Laslea-mare 🐄 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct. — 📦 18 Febr., 18 Iulie, 18 Oct
- Lechința (jud. Năsăud) 🐄 27—29 Febr., 22—24 Aprilie, 29—31 Maiu, 17—19 Sept., 17—19 Dec. — 📦 1 Martie, 25 Apr., 1 Iunie, 20—21 Sept., 20 Decemvrie.

- Lisa** (jud. Făgăraș) 🐄 3 Iunie, 21 Septemvrie.
Lona (j. Someș) 🐄 și 🍷 23 Ian., 24 Maiu, 16 August.
Lovnic 🐄 5—6 Martie, 6—7 Iulie. — 🍷 7 Martie, 8 Iulie.
Ludoș (jud. Sibiu) 🐄 15 Apr., 27 Sept. — 🍷 16 Aprilie, 28 Septemvrie.
Luduș (jud. Turda) 🐄 1—3 Maiu, 1—3 Oct. — 🍷 4 Maiu, 4 Octomvrie.
Lugoj 🐄 și 🍷 8—9 Februarie, 8—9 Maiu, 24—25 Iulie, 16—17 Oct.
Luna-de-jos (jud. Someș) 🐄 și 🍷 25 Ian., 3 Maiu, 16 Aug.
Lunca 🍷 25 Aprilie, 21 Septemvrie.
Lupeni (jud. Odorheiu) 🐄 5 Maiu, 16 August, 9 Nov.
Lupșa 🍷 14 Ianuarie, 4 Maiu, 6 Sept.
Măgheruș 🐄 5 Februarie, 9 Aprilie, 4 August, 14 Nov. — 🍷 6 Februarie, 10 Aprilie, 5 August, 15 Noemv.
Mălâncrav 🐄 11 Martie, 12 Iunie, 29 Sept. — 🍷 12 Martie, 13 Iunie, 30 Septemvrie.
Mănărade (jud. Alba-inf.) 🍷 28 Octomvrie.
Mănăsturnl-ung. 🐄 18 Martie, 28 Iunie, 19 August, 10 Nov. — 🍷 19 Martie, 29 Iunie, 20 August, 11 Noemvrie.
Marcod 🐄 26—28 Martie. — 🐄 29—31 Martie, 14—16 Sept. — 🍷 1 Apr., 17 Sept.
Marpod 🐄 6—7 Iunie, 31 Oct.—1 Nov. — 🍷 8 Iunie, 2 Nov.
Mărtinuș 🐄 11—12 Febr., 13—14 Maiu, 29—30 August. — 🍷 14 Febr., 16 Maiu, 1 Septemvrie.
Mediaș 🐄 10—11 Martie, 10—12 Aprilie, 28—30 Maiu, 9—12 Iulie, 23—25 Sept., 22—23 Nov. — 🐄 6—10 Iulie. — 🐄 *de prăsilă* 20 Martie. — 🍷 12 Martie, 13 Iulie, 24 Sept., 30 Nov.
Mehadia 🐄 și 🍷 4 Ianuarie, 28 Martie, 27 Iunie, 10 Octomvrie.
Mercurea (jud. Sibiu) 🐄 22—23 Februarie, 25—26 Iunie, 17—18 August, 9—10 Nov. — 🍷 24 Febr., 27 Iunie, 19 August, 11 Noemvrie.
Merghindeal 🐄 21 Aprilie, 23 August, 21 Octomvrie. — 🍷 23 Aprilie, 25 August, 23 Oct.
Micăsasa 🐄 25 Ianuarie, 17 Maiu, 10 Octomvrie. — 🍷 28 Ianuarie, 20 Maiu, 13 Octomvrie.

- Miercurea-Cincului** 🐄 11—13 Febr., 19—21 Maiu, 10—12 Iulie, 26—28 Sept. — 🌀 14 Februarie, 22 Maiu, 13 Iulie, 29 Septemvrie.
- Miercurea-Nirajului** 🐄 21—23 Febr., 3—4 Maiu, 29—31 Iulie, 7—9 Dec. — 🌀 24 Febr., 5 Maiu, 1 August, 10 Dec.
- Miercurea-Murăşului** 🐄 21—23 Febr., 29—31 Iulie, 7—9 Decemvrie. — 🌀 24 Februarie, 1 August, 10 Dec.
- Miheşu** 🐄 21—23 Ian., 27—29 Maiu, 31 Iulie—2 August. — 🌀 24 Ianuarie, 30 Maiu, 3 August.
- Mociu** 🐄 3—4 Ianuarie, 4—5 Aprilie, 18—19 Maiu, 16—17 August. — 🌀 5 Ianuarie, 6 Aprilie, 20 Maiu, 18 August.
- Moldova nouă** 🌀 5 Maiu, 24 Iunie.
- Moldova veche** 🐄 și 🌀 21 Apr., 27 August.
- Monor** 🐄 29—30 Maiu, 25—26 Septemv. — 🌀 31 Maiu, 27 Septemvrie.
- Moşna** 🐄 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August. — 🐄 17 Apr. — 🌀 4 Febr., 24 Apr., 28 August.
- Motişul** 🐄 16 Martie, 1 Iunie, 2 Nov. — 🌀 19 Martie, 4 Iunie, 5 Nov.
- Murăş-Ludoş** 🐄 28 Apr.—1 Maiu, — 🐄 1—3 Maiu, 1—3 Octomvrie. — 🌀 4 Maiu, 4 Octomvrie.
- Nadeş** 🐄 2 Februarie, 25 Aprilie, 28 Oct. — 🌀 6 Febr., 28 Aprilie, 31 Oct.
- Năsăud** 🐄 20—21 Martie, 25—26 Maiu, 31 Aug.—1 Sept., 6—7 Noemvrie. — 🌀 22 Martie, 27 Maiu, 2 Sept., 8 Noemvrie.
- Nocrich** 🐄 1 Febr., 20 Maiu, 19 Oct. — 🌀 3 Februarie, 22 Maiu, 21 Oct.
- Oclandul-Homorodului** 🐄 25—27 Aprilie, 24—26 Oct. — 🌀 28 Apr., 27 Oct.
- Ocna-Sibiului** 🐄 și 🌀 29—30 Martie, 3—4 August, 17—19 Dec.
- Ocna-Murăşului** 🐄 7—9 Apr., 11—13 Aug. — 🌀 10 Apr., 14 August.
- Odorheiu** 🐄 12—14 Martie, 8—10 Iunie, 1—3 Oct., 18—20 Dec. — 🐄 10—12 Apr., 28—30 Sept. — 🌀 15 Martie, 11 Iunie, 4 Oct., 21 Decemvrie.

- Ogra (jud. Târnava-mică) 🐾 13—15 Aprilie, 15—17 Iunie, 13—15 Sept., 15—17 Dec. — 🎲 16 Aprilie, 18 Iunie, 16 Septembrie, 18 Dec.
- Olafalăul-mare 🐾 9—11 Martie, 26—28 Noembrie. — 🎲 12 Martie, 29 Nov.
- Olpret 🐾 1 Ian., 6 Aprilie, 19 Mai, 1 August, 5 Oct. — 🎲 2 Ianuarie, 7 Aprilie, 20 Iunie, 2 Aug., 6 Oct.
- Orăștie 🐾 10—12 Martie, 1—2 Iunie, 1—2 Oct., 3—4 Decembrie — 🎲 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct., 6 Dec.
- Oravița 🎲 26 Martie, 16 Iulie, 22 Oct., 3 Dec.
- Orlat 🐾 25 Martie, 15 Aug. — 🎲 26 Martie, 16 August.
- Ormenișul-de-Câmpie 🐾 16—17 Ianuarie, 3—4 Maiu, 4—5 Iulie, 16—17 Dec — 🐾 10—12 Dec. — 🐾 15—17 Apr. — 🎲 18 Ianuarie, 5 Maiu, 6 Iulie, 18 Decembrie.
- Orșova 🐾 și 🎲 1—3 Maiu, 17—19 Septembrie.
- Ozun (jud. Treiscaune) 🐾 25 Martie, 27 Maiu, 2 Sept., 9 Decembrie. — 🎲 26 Mart., 28 Maiu, 3 Sept., 10 Dec. — 🐾 *de prăsilă* 17 Martie.
- Palos 🐾 10 Martie, 31 Iulie, 5 Dec. — 🎲 11 Martie, 1 Aug., 6 Dec.
- Panticeu 🐾 23 Iunie, 9 Sept. — 🎲 24 Iunie, 10 Sept.
- Păpăuți 🐾 și 🎲 17 Febr., 25 Maiu, 17 Aug., 2 Nov.
- Paplu-Ilarian (vezi: Budiul de Câmpie).
- Peclea (jud. Arad) 🐾 25 Ian., 18 Iulie — 🎲 26—27 Ian., 19—20 Iulie
- Pecica-ungurească 🎲 9 Maiu, 14 Septembrie.
- Petelea (j. Mureș) 🐾 3—5 Iunie, 3—5 Dec. — 🎲 6 Iunie, 6 Dec.
- Petriș (jud. Bistrița-Năsăud) 🐾 30—31 Martie, 28—29 Oct. — 🎲 1 Apr., 30 Octombrie
- Petroșani 🐾 14 Maiu, 14 Oct. — 🎲 15 Maiu, 15 Oct.
- Pitești 23 Aprilie, 29 Apr., 21 Maiu, 24 Iunie.
- Plăeșii-de-jos 🎲 1 Maiu, 2 Iulie, 27 Noemv.
- Poiana-Sibiului 🐾 11—12 Iulie, 19—20 Sept. — 🎲 13 Iulie, 21 Sept.
- Poiana-Sărată 🐾 3 Apr., 19 Maiu, 14 Iulie, 25 Oct. — 🎲 4—5 Aprilie, 20 Maiu, 15 Iulie, 26 Oct.
- Poplaca 🐾 și 🎲 10—11 Martie, 27—28 Sept
- Porumbacul-de-jos 🐾 14—15 Aprilie, 1—2 Sept. — 🎲 16 Aprilie, 3 Sept.

- Praid** 🐄 16—18 Martie, 23—25 Iulie, 12—14 Octomv.,
14—16 Dec. — 🏠 19 Martie, 26 Iulie, 15 Octomv.,
17 Decemvrie.
- Prejmer (jud. Braşov)** 🐄 2 Febr., 5 Aug. — 🏠 3 Febr.,
7 August.
- Proştea-mare.** 🐄 29 Ianuarie, 6 Aprilie, 10 Iunie, 26 Oct.
- Prundul-Bârgăului** 🐄 7—8 Ianuarie, 12—13 Aprilie,
30 Iunie—1 Iulie, 27—29 Oct. — 🏠 9 Ian., 14 Apr.
2 Iulie, 30 Oct.
- Racoşul-de-jos** 🐄 23 Aprilie, 23 Iunie, 20 Septemvrie.
— 🏠 24 Aprilie, 24 Iunie, 21 Septemvrie
- Racoviţa-Olt** 🐄 🏠 🐄 9 Martie, 20 August.
- Râsnov** 🐄 24 Ianuarie, 11 Iulie, — 🏠 25 Ian., 12 Iulie.
- Râmnicu-Vâlcea** 14 Octomvrie.
- Recaş (Timiş)** 🐄 și 🏠 22 Febr., 20 Iunie, 29 Aug., 31 Oct.
- Reghin** 🐄 11—13 Februarie, 4—6 Maiu, 2—4 August,
15—17 Octomvrie. — 🐄 14—18 Febr., 7—11 Maiu,
5—9 August, 18—22 Octomvrie. 🐄 1—3 Maiu,
30 Iulie—1 August. — 🏠 19 Februarie, 12 Maiu,
10 August, 23 Octomvrie.
- Reşiţa** 🐄 și 🏠 3 Apr., 17 Iulie, 11 Sept., 30 Oct.
- Reteag** 🐄 4—6 Maiu, 9—11 Iulie, 25—27 Sept. —
🏠 7 Maiu, 12 Iulie, 28 Sept.
- Retișdorf** 🐄 18—19 Maiu, 10 Sept. — 🏠 21 Maiu.
- Richişul** 🐄 25 Martie, 13 Nov. — 🏠 27 Martie, 15 Nov.
- Rimetea (jud. Turda)** 🐄 13—15 Maiu, 7—9 Oct. —
🏠 16 Maiu, 10 Oct.
- Rodna** 🐄 20—21 Febr., 1—3 Maiu, 25—26 Iun., 7—9 Aug.,
29—30 Oct., 14—15 Dec. — 🏠 22 Febr., 4 Maiu,
27 Iunie, 10 Aug., 31 Oct., 16 Dec.
- Roşia-montană** 🐄 29 Martie, 11 Oct. — 🏠 30—31 Martie,
12—13 Oct.
- Rovine (jud. Arad)** 🐄 2 Maiu, 5 Sept. — 🏠 3—4 Maiu,
6—7 Sept.
- Rupea** 🐄 10—11 Ian., 3—4 Apr., 22—23 Iul., 7—8 Oct.
— 🏠 13 Ian., 6 Apr., 25 Iulie, 10 Oct.
- Ruşii-Munţi** 🏠 30 Martie, 30 Septemvrie.
- Săbăd** 🐄 14—16 Aprilie, 4—6 Oct. — 🏠 17 Aprilie, 7 Oct.
- Săcel (jud. Sibiu)** 🐄 și 🏠 20 Maiu, 25 Oct.

- Sălașul-de-sus 🐄 20—21 Aprilie, 26—27 Sept. —
 🐄 23 Apr., 29 Sept.
- Sălciua-de-jos (Turda) 🐄 și 🐄 4 Apr., 8 Maiu, 10 Aug.
 20 Octomvrie.
- Săliște (jud. Sibiu) 🐄 și 🐄 4 Apr., 11 Iunie, 4 Oct. —
 🐄 5 Apr., 12 Iun., 5 Oct. — 🐄 6 Aprilie, 14 Iunie,
 8 Octomvrie.
- Sămbăta-de-jos 🐄 22 Aprilie, 24 Mai, 14 Sept. —
 🐄 23 Aprilie, 25 Mai, 15 Septemvrie.
- Săndominic 🐄 16—18 Martie, 7—10 Nov. — 🐄 19 Mart.,
 16 Noemvrie.
- Sângeorgiul-de-pădure 🐄 3 Ian. — 🐄 18 Martie. —
 🐄 4—5 Ianuarie, 19—20 Martie, 2—3 Iulie, 26—27
 Oct. — 🐄 5 Ian., 21 Martie, 4 Iulie, 29 Oct.
- Sângeorgiul-săsesc 🐄 29—31 Ian., 5—7 Maiu, 29—31
 Iulie, 29—31 Oct. — 🐄 1 Febr., 8 Maiu, 1 August,
 1 Nov.
- Sânmartin 🐄 1—2 Maiu, 7—8 Nov. — 🐄 3 Maiu, 9 Nov.
- Sânmiclăns (jud. T.-mică) 🐄 7 Apr., 11 Sept. — 🐄 22—24
 Apr., 18—20 Sept., 10—12 Dec. — 🐄 25 Aprilie,
 21 Sept., 13 Decemvrie.
- Sân-Nicolanl-Mare (j. Torontal) 🐄 și 🐄 4 Aprilie, 4 Iulie,
 24 Octomvrie, 18 Decemvrie.
- Sân-Paul (jud. T.-mică) 🐄 5—7 Aprilie, 25—27 August.
 — 🐄 8 Aprilie, 28 August.
- Sântămăria-de-platră 🐄 și 🐄 13 Ian., 18 Aprilie.
- Sântămăria-Orlea 🐄 27—29 Martie, 4—5 Septemvrie. —
 🐄 29—30 Mart., 6—7 Sept. — 🐄 31 Mart., 8 Sept.
- Șărcaia 🐄 8—9 Maiu, 21—22 August, 9—10 Nov. —
 🐄 10 Maiu, 23 Aug., 11 Noemvrie.
- Șărmaș 🐄 15—16 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Iunie,
 27—28 August, 8—9 Oct., 4—5 Dec. — 🐄 17 Ian.,
 20 Aprilie, 10 Iunie, 29 August, 10 Oct., 6 Dec.
- Șaroșul-săsesc (Târnava-mică) 🐄 7—8 Apr., 17—18 Sept.
 — 🐄 9 Aprilie, 19 Septemvrie.
- Saschiz 🐄 și 🐄 20 Nov. — 🐄 10 Ianuarie, 20 Maiu,
 1 Aug., 22 Nov. — 🐄 12 Ian., 22 Maiu, 3 Aug.,
 25 Nov.
- Săsciori (jud. Alba) 🐄 28—29 Martie, 24—25 Oct.
 — 🐄 30 Martie, 26 Oct.

- Săvârlisla (jud. Cluj) 🐄 24—26 Apr., 25—27 Oct. —
 ☉ 27 Apr., 29 Oct.
- Sebeș (jud. Alba) 🐄 26—28 Ianuarie, 21—23 Aprilie,
 30—31 Maiu, 21—23 Aug. — 🐄 6—8 Aprilie. —
 ☉ 29 Ian., 24 Apr., 24 August.
- Șeica-mare 🐄 9 Maiu, 28 Aug., 10—11 Decemvrie. —
 ☉ 13 Maiu, 30 Aug., 13 Decemvrie.
- Șeica-mică 🐄 21 Iunie, 8 Nov. — ☉ 24 Iunie, 11 Nov.
- Șeliștat 🐄 19 Maiu, 22 Sept. — ☉ 21 Maiu, 24 Sept.
- Senereuș (jud. T.-mică) 🐄 10—11 Aprilie, 28—29 Iunie,
 26—27 Octomvrie. — ☉ 12 Aprilie, 30 Iunie, 29 Oct.
- Sf. Gheorghe 🐄 26 Iunie. — ☉ 7—8 Martie, 25—26
 Apr., 27—28 Iunie, 10—11 Octomvrie.
- Sibiu 🐄 15—16 Aprilie, 7—9 Sept. — 17 Aprilie târg
 de oi și vite de prăsilă. — 🐄 9—10 Ian., 18—19
 Aprilie, 10—11 Sept. — 🐄 11—12 Ian., 20—21 Apr.,
 12—13 Sept. — ☉ 14 Ianuarie, 22 Aprilie, 13 Sept.
- Sic (jud. Someș) 🐄 și ☉ 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept.,
 18 Oct., 30 Nov.
- Simeria (jud. Hunedoara) 🐄 26—27 Febr., 21—22
 Iunie, 11—12 Sept., 23—24 Oct. — ☉ 1 Martie,
 24 Iunie, 14 Sept., 26 Oct.
- Șieu (jud. Năsăud) 🐄 16 Ian., 14 Aprilie, 14 Iulie, 9 Oct.
 — ☉ 17 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 10 Octomvrie.
- Șeul-mare 🐄 30 Septemvrie. — ☉ 1 Octomvrie.
- Șighetul Marmației ☉ 15—16 Febr., 23—24 Maiu, 19—20
 Iulie, 4—5 Sept., 16—17 Oct., 18—19 Dec.
- Șighișoara 🐄 15—16 Ian., 13—14 Martie, 21—22 Iunie,
 15—16 Sept., 1—2 Nov. — ☉ 16 Martie, 24 Iunie,
 4 Noemvrie.
- Șilimeghiu (vezi Ulmeni).
- Șilindia ☉ 30 Maiu, 10 Oct., 19 Decemvrie.
- Șimandul de sus 🐄 11 Februarie, 12 Maiu, 8 Sept. —
 ☉ 12 Februarie, 13 Maiu, 9 Septemvrie.
- Șimleul-Silvaniei 🐄 19 Martie, 21 Maiu, 18 Iunie,
 3 Septemvrie, 22 Oct., 17 Dec. — ☉ 20 Martie,
 19 Iunie, 4 Sept., 18 Dec.
- Șinca-veche. 🐄 10 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie, 24 Oct.
 — ☉ 🐄 și 🐄 11 Martie, 30 Aprilie, 21 Iulie, 25 Oct.

- Simon** (jud. Braşov) 🐄 și 🏠 9 Aug., 21 Noemvrie.
Șintereag (jud. Someș) 🐄 2 Feb., 23 Iunie. — 🏠 3 Febr., 24 Iunie.
Șiria 🐄 11 Ian., 14 Martie, 6 Iunie, 8 August, 26 Sept., 28 Nov. — 🏠 12 Ian., 15 Martie, 7 Iunie, 9 August, 27 Sept., 29 Nov.
Slimnic 🐄 1 Iunie, 14 Oct. — 🏠 2 Iunie, 15 Oct.
Șoars (jud. Târnava-m.) 🐄 7—8 Aprilie, 17—18 Sept. — 🏠 9 Apr., 19 Sept.
Șoborșiu 🏠 14 Febr., 13 Maiu, 18 August, 3 Decemvrie.
Șomărtin 🐄 13 Aprilie, 28 Iulie, 5 Nov. — 🏠 16 Apr., 31 Iulie, 8 Nov.
Șomcuta-mare 🐄 3 Martie, 21 Aprilie, 2 Iunie, 18 Aug., 10 Nov., 15 Dec — 🏠 4 Martie, 22 Aprilie, 3 Iunie, 19 August, 11 Noemvrie, 16 Dec.
Someș-Guraslău (jud. Sălaj) 🐄 1 Maiu, 7 August, 8 Nov. — 🏠 2 Maiu, 8 August, 9 Noemvrie.
Spermezeu 🐄 19 Maiu, 9 Sept. — 🏠 20 Maiu, 10 Sept.
Streiu-Sângeorgiu (jud. Huned.) 🐄 și 🏠 6 Maiu, 18 Dec.
Supurul-de-jos 🏠 16 Febr., 17 Maiu, 9 Aug., 15 Nov.
Țaga 🏠 22 Februarie, 2 Iunie.
Tâlmăciu 🐄 27 Febr., 23 Iunie, 3 Nov. — 🏠 28 Febr., 24 Iunie, 4 Nov.
Târgu-Murăș 🐄 13—16 Ian., 2—5 Aprilie, 11—14 Iunie, 1—3 Sept., 7—10 Noemvrie. — 🏠 17 Ian., 6 Apr., 15 Iunie, 4 Sept., 11 Noemvrie.
Târgu-Săcuiesc 🐄 4—5 Ianuarie, 2—3 Maiu, 26—27 Oct. — 🏠 6 Ianuarie, 4 Maiu, 28 Octomvrie.
Tâșnad 🐄 și 🏠 17 Febr., 5 Apr., 11 Maiu, 6 Iulie, 7 Sept. 19 Oct., 16 Nov.
Teaca 🐄 30—31 Ianuarie, 29—30 Aprilie, 25—26 Iunie, 3—4 Noemv. — 🐄 10—12 Apr. — 🏠 1 Febr., 1 Maiu, 27 Iunie, 5 Noemvrie.
Teiuș 🐄 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie, 24—25 Iunie, 25—26 Aug., 5—6 Noemvrie. — 🐄 15 August. — 🏠 20 Febr., 28 Aprilie, 26 Iunie, 28 Aug., 8 Nov.
Țicmandru 🐄 31 Martie, 14 Septemvrie, 28 Dec. — 🐄 1 Aprilie, 15 Sept., 29 Decemvrie. — 🏠 2 Aprilie, 16 Septemvrie, 30 Decemvrie.

- Ticuşul-vechiu** 🐾 11—12 Febr., 24—25 Iunie, 1—2 Nov.
 — 🌀 13 Febr., 26 Iunie, 3 Noemvrie.
- Timişoara** 🐾 și 🌀 19—23 Martie, 20 Maiu—1 Iunie,
 13—17 Aug., 24—28 Sept., 17—21 Decemvrie.
- Topa mare (deșartă)** 🌀 2 Febr., 22 Aprilie, 6 August,
 22 Octomvrie.
- Toplița** 🐾 27—29 Ian., 22—24 Aprilie, 7—9 Iulie, 2—4
 Oct. — 🌀 30 Ian., 25 Aprilie, 10 Iulie, 5 Oct.
- Trapold (jud. Târnava-m.)** 🐾 24—25 Martie, 8—9 Dec. —
 🌀 26 Mart., 10 Dec.
- Trăscău** 🐾 13—15 Maiu, 7—9 Octomvrie. — 🌀 16 Maiu,
 10 Octomvrie.
- Tulghes** 🐾 20—22 Apr., 23—25 Oct. — 🌀 23 Apr., 26 Oct.
- Turda** 🐾 14—16 Febr. 21—23 Aprilie, 21—23 Iunie, 5—7
 Sept., 29—31 Oct., 3—5 Dec. — 🌀 18 Febr., 24 Aprilie,
 24 Iunie, 8 Septemvrie, 1 Nov., 6 Dec.
- Ucea-de-jos** 🐾 17 Apr., 29 Aug., — 🌀 18 Apr., 30 Aug.
- Ulmeni** 🐾 și 🌀 14—15 Ian., 31 Martie—1 Apr., 26—27
 Maiu, 14—15 Aug., 27—28 Octomvrie.
- Ungra** 🐾 12 Martie, 30 Iunie, 2 Nov. — 🌀 13 Martie,
 1 Iulie, 3 Nov.
- Vad (jud. Făgăraș)** 🐾 26 Februarie, 20 Iunie, 20 Nov.
 — 🌀 27 Febr., 21 Iunie, 21 Nov.
- Valea-Lungă** 🐾 23—25 Febr., 20—22 Iunie, 23—25 Oct.
 — 🌀 26 Februarie, 23 Iunie, 26 Octomvrie.
- Vaidahaza (jud. Cluj)** 🐾 21 Martie, 20 Septemvrie.
 — 🌀 22 Martie, 21 Sept.
- Vaida-Recea** 🐾 18—19 Ian., 21 Martie, 1—2 August. —
 🌀 18—19 Ianuarie, 1—2 August.
- Vaşcău (j. Bihor)** 🐾 și 🌀 3 Ian., 6 Martie, 1 Maiu,
 3 Iulie, 4 Sept., 6 Nov.
- Vânători (jud. Târnava-m.)** 🐾 7 Mart., 1 Dec. —
 🌀 28 Mart., 2 Dec.
- Veneția-de-jos** 🐾 1—2 Mart., 6—7 Iulie, 23—24 Sept. —
 🌀 3 Mart., 8 Iulie, 25 Septemvrie.
- Vinerea** 🐾 14 Aprilie, 27 Decemvrie. — 🌀 17 Aprilie,
 30 Dec.
- Vingard (jud. Alba inf.)** 🐾 10—11 Febr., 11 Maiu,
 10—11 Septemvrie. — 🌀 12 Febr., 12 Maiu, 12 Sept.

- Vințul-de-jos** 🐄 23—24 Martie, 23—24 Iunie, 13—14 Sept., 23—24 Nov. — 📦 25 Iunie, 25 Noemvrie.
- Vințul-de-sus** 🐄 13—15 Martie, 5—7 Iunie, 20—22 Aug., 16—18 Nov. — 📦 16 Martie, 8 Iunie, 23 August, 19 Noemvrie.
- Viștea-de-jos** 🐄 4—5 Apr., 11 Iulie, 25—26 Aug. — 📦 6 Apr., 12 Iulie, 27 August.
- Vișăul-de-sus (j. Maramurăș)** 🐄 și 📦 13—14 August, 3—4 Septemvrie, 15—16 Oct., 19—20 Decemvrie.
- Vlad** 🐄 26 Febr., 20 Iunie, 20 Nov. — 📦 27 Febr., 21 Iunie, 21 Noemvrie.
- Vlăhița (jud. Odorheiu)** 🐄 9 Martie, 26 Noemvrie — 📦 12 Martie, 29 Nov.
- Voila** 🐄 3—4 Maiu, 16—17 Aug. — 📦 5 Maiu, 18 August.
- Voivodeni** 🐄 21 Martie, 20 Sept. — 📦 22 Martie, 21 Sept.
- Vorumloc** 🐄 2 Aprilie, 7—8 Sept. 📦 5 Aprilie, 10 Sept.
- Vulcan (j. Brașov)** 🐄 9 Martie, 29 Aug. — 📦 10 Martie, 30 Aug.
- Vurpăr** 🐄 15 Martie, 1 Iulie, — 📦 16 Martie, 2 Iulie.
- Zăbala** 📦 21 Febr., 26 Iunie., 9 Oct., 27 Nov.
- Zăgar** 🐄 10—11 Febr., 10—11 Apr., 10—11 Iulie, 10—11 Oct. — 📦 12 Febr., 12 Apr., 12 Iulie, 12 Oct.
- Zălau** 🐄 și 📦 4—5 Martie, 3—4 Iunie, 29—30 Iulie, 2—3 Septemvrie, 7—8 Octomvrie, 2—3 Decemvrie.
- Zam** 🐄 20 Maiu, 7 Iulie, 28 August, 13 Sept. — 📦 16 Ian., 18 Martie, 21 Maiu, 8 Iulie, 29 Aug., 14 Sept., 30 Nov.
- Zarand** 🐄 13 Febr., 22 Maiu, 7 August, 11 Decemvrie — 📦 14 Febr., 23 Maiu, 8 August, 12 Decemvrie.
- Zărnești** 🐄 5 Maiu, 20 Septemvrie. — 📦 6 Maiu, 21 Sept.
- Zeteleaca** 🐄 23—24 Febr., 1—2 Nov. — 📦 25 Febr., 3 Nov.
- Zimboru (jud. Cluj)** 🐄 și 📦 14 Apr., 2 Iunie, 28 Aug., 21 Noemvrie.
- Zlatna** 🐄 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 August, 19—20 Noemvrie. — 📦 19 Martie, 18 Iunie, 1 Sept., 21 Noemvrie.
- Zorindul mare** 📦 14 Ian., 25 August.
- Zorlențul mare** 📦 18 Iulie, 14 Octomvrie.

BOLNAVII DE PLĂMÂNI

Astmatici Bolnavi de piept Scrofuloși
Anemici Săraci de sânge Slăbiți

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin

SIROPUL VÉRTES 4 sticle 440 Lei

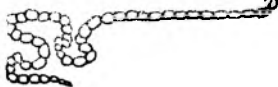
La boale cerbicoase se mai ia ca ajutor spre curățirea flegmei în fiecare seară o cească din **Ceaiul de ierburi bănărene**. O cutie 50 Lei, ca anexă.

Boale de stomac de tot felul, ca: lipsa de apetit, mistuirea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea, cărceii de stomac și peste tot toate greutățile și slăbiciunile stomacului se înlătură prin **Esența de stomac** a farm. Vértes, 4 sticle 440 Lei.

Beția

Cine voințește a scăpa de patima aceasta uricetoasă să în-
trebuințeze „Antibetnul Vér-
tes“ scutit legal, preparat
încereat de mult, care des-
gustă bețitul de beuturi spir-
toase. Fiind fără gust să
poate da pățimașului fără
știrea sa. Mil și mil scrisori
de recunoștință. 2 flacoane
300 Lei.

Panglica cu cap cu tot

(limbricul cordolat), se scoate
prin **Pilule Cu-O Vértes**. Semnele
panglicei: crampe, vomenzi, te
apasă ceva, parcă un ghem îți se
urcă până în gât, amețești, leșini,
ești anemic, n'ai apetit, câteodată
mânânci ca lupul, ești oboșit și
nu poți lucra, ai prea multă flegmă,
gura îți e acră, te înțeapă în piept,
etc. 1 cutie pilule Cu-O 180 Lei.
1 cutie de pilule Cu-O și 2 sticle
Esență de stomac pentru înlăturarea
stomacului total 400 Lei.

Unicul producător:

Farmacia Vértes la „Vulturul Alb“, Lugoj 307

Spesele poștale și ambalajul se socotesc deosebit.

Partea de învățătură și petrecere.

Redactată

de

Horia Petra-Petrescu.

Radoslav, Regele Morlacilor

de TEODOR V. PĂCĂȚIAN.

În vremurile de demult, țărișoara frumoasă și odinioară bogată, de pe malul Mării Adriatice, împreună cu multele insule din apropiere, cari îi aparțin, numită astăzi Dalmația, era locuită de niște oameni, cari se numeau — *morlaci*. Sigur că și țara se numea în vechime, pe vremea lor, *Morlaca* și numai mai târziu, prin secolul al VIII-lea, sau al IX-lea și-a schimbat numele în Dalmația.

Cumcă așa a trebuit să fie, ne dovedește în mod incontestabil faptul că încă și astăzi comunicația celor de pe insule cu cei de pe malul Mării Adriatice se face, ca și în trecut, prin un canal, care se numește *Canalul Morlăcii* și e trecut pe toate hărțile, vechi și noi, cu numirea italienească: „*Canale dela Morlacca*“.

Unii dintre învățații noștri, cari au umblat prin Dalmația și prin insulele acestei țări, au făcut

constatarea, că acești morlaci nu erau altceva, decât frați de-ai noștri, români, urmași de-ai coloniștilor aduși de împăratul Traian și așezați acolo, în Morlaca, dar cu timpul slavizați de tot. Urme despre fosta lor românitare se găsesc însă și astăzi prin Dalmația. De altcun și în Istria, tot aproape de Marea Adriatică, se află câteva comune, în cari locuitorii folosesc multe cuvinte românești în graiul lor, semnul, că în vechime și aceia au fost morlaci, adecă români, dar în cursul secolelor s'au slavizat. Mai sunt apoi urme de morlaci și în Boemia și Moravia de odinioară (astăzi Cehoslovacia), iar în Elveția aproape un canton întreg e locuit de *retoromani* sau *ladini*, cum se numesc ei (nu latini) și vorbesc limba lor națională, adecă cea *retoromană*.

Cu trecutul morlacilor, cu războaiele lor multe, purtate cu vecinii, cu obiceiurile lor și cu literatura lor poporală, s'a ocupat cu sârguință și cu multă pricepere un călugăr învățat romano-catolic, *abatele Fortis*, care a stat în secolul al XVI-lea multă vreme în Dalmația și pe insulele ei, adunând tot ce a aflat el vrednic de adunat despre trecutul și viața morlacilor, din documentele vechi, aflate prin arhive și din comunicările făcute cu graiu viu de către bătrânii satelor, cari i-au spus, că da, ei sunt latini de origine. Știu dela bunicii lor, cari iarăși au aflat dela ai lor bunici, că al lor neam, al morlacilor, e de viță latină, că strămoșii lor au fost aduși aci, unde se găsesc acum, de niște generali viteji ai marelui împărat latin Traian.

Materialul pe care l-a adunat abatele Fortis la fața locului va fi fost foarte bogat în date interesante, dar a rămas nepublicat, ca manuscris prețios și numai târziu, după moartea lui, pe la finea secolului al XVIII-lea, s'a tipărit o parte din material, în limba italiană, sub titlul: „Observațiuni asupra insulelor Cherso și Osero” și „Călătoria mea prin Dalmația“. Tipărirea s'a făcut în Veneția, la anul 1771. În anul 1795 a apărut apoi lucrarea abatelui Fortis și în limba germană, în Berna (Elveția), sub titlul: „Călătorie în Dalmația” și „Obiceiurile Morlacilor“.

În cartea din urmă se găsește multă literatură populară morlacă, multe balade și legende, culese de abatele Fortis din gura poporului și traduse de el în limba italiană, iar din italienește au fost traduse de cineva în limba germană. Între legendele morlace se găsește și una, în care e descris, cu multe amănunte interesante, soarta tragică a lui *Radoslav*, cândva rege al morlacilor.

Acest Radoslav era morlac, iar tatăl său tot rege al morlacilor a fost. Dela el a primit Radoslav domnia peste locuitorii din Morlaca, cu gândul, ca la timpul său să o predea fiului său *Eliaslav*, pe care l-a luat încă din tinerețe pe lângă sine, ca să-l introducă în toate tainele unei guvernări bune și folositoare poporațiunii din țara pe care o stăpânea.

Și ar fi și predat el, Radoslav, domnia, la timpul său, fiului său Eliaslav, dacă nu se întâmpla aceea ce s'a întâmplat. Dar să lăsăm acum

să ne povestească legenda, culeasă la fața locului de abatele Fortis, că ce s'a întâmplat și cum s'a întâmplat ?

Intr'o noapte de vară regele Radoslav dormea liniștit, ca omul împăcat cu conștiința și sigur, că nu e vinovat cu nimica, când deodată, în zorii zilei, îi apare în vis o pasăre măiastră, cu pene de aur și îi șoptește la ureche următoarele :

— „Radoslave ! Craiule, viteazule ! Scoală, că te urmărește soarta rea. Grea primejdie te așteaptă. Pe când tu dormi liniștit și aștepti ziua nouă, cei din *Lica*, cu cei din *Corban* și cu cei din șesul *Cotarului*, dela Cetinie până la Mare, s'au desfăcut din legăturile avute cu tine și și-au ales alți domnitori. Du-te cu armata în contra lor și-i constrânge de nou la supunere“.

Ca mușcat de șarpe sare regele Radoslav din pat, se îmbracă și se duce la fiul său Eliaslav, pe care deșteptându-l din somn, îl îndemnă să se îmbrace și el repede și apoi fiecare din ei, tatăl și fiul să-și adune armata și să plece în contra răsvrătiților, pentru a-i aduce de nou la supunere.

S'au adunat cu mare grabă toți purtătorii de arme din Morlaca, pedestrași și călăreți, aceștia din urmă cu cai iuți ca fulgerul și repede Radoslav i-a împărțit în două armate, una sub comanda sa, iar cealaltă sub comanda fiului său Eliaslav, căruia regele i-a dat ordin să meargă cu ostașii săi în contra celor din *Lica* și a celor din *Corban*, iar el, regele, va căuta să înfrâneze

pe cei din șesul Cotarului, dela Cetinie până la Mare. Să-i înfrâneze, dar să nu le devasteze așezămintele și de aceea a dat și fiului său Eliaslav ordin aspru, să caute să învingă pe croați, dacă se poate, să ucidă chiar pe banul lor, pe *Selimir*, dar să nu incendieze nici un oraș și nici un sat, să nu permită soldaților să jefuiască, să omoare oameni nevinovați și să nu facă sclavi spre vânzare din cetățenii țării, de cari țara va mai avea încă mare trebuință.

Veseli, cântând și glumind, au plecat soldații la războiu, unii spre Lica și Corban, sub comanda prințului Eliaslav, alții spre șesul Cotarului, care se extinde dela Cetinie până la Marea Adriatică, sub comanda regelui Radoslav.

Armata prințului Eliaslav a avut o învingere strălucită la prima ciocnire cu croații, cari au fost parte uciși, parte răsfirați în toate părțile, cum resfiră vântul pleava. Insuși comandantul lor, Selimir, a rămas mort pe câmpul de luptă, ucis de prințul Eliaslav. Dar s'a întâmplat și aceea ce trebuia să se întâmple. Prințul Eliaslav a dat voie ostașilor săi să incendieze sate și orașe, să spargă locuințele oamenilor și să jefuiască tot ce găsesc în ele, să facă sclave din fetele și femeile tinere, pe cari le pot prinde, să ucidă copiii și pe cei bătrâni, va să zică să facă aceea ce regele i-a oprit să facă.

Armata comandată de regele Radoslav încă a avut succes frumos în lupta dată cu răsvrățiții din șesul Cotarului. Au fost îmblânziți și aduși

la nouă supunere toți, dar acum s'au răsvrătit soldații săi proprii, trăgându-l pe regele Radoslav la răspundere, că lor de ce nu li s'a permis aceea, ce a permis prințul Eliaslav ostașilor săi: să devasteze, să jefuiască palate bogate, biserici și altare pline de aur și argint, să necinstească fetele și femeile tinere din șesul Cotarului și apoi să le vândă ca sclave? De ce? De ce?

Și fiindcă răspunsul regelui a fost nemulțumitor pentru soldați, aceștia l-au declarat de dezonat și în locul său au proclamat de rege pe prințul Eliaslav, care știe trata mai bine cu soldații decât tatăl său.

Prințul Eliaslav era acum rege și prima sa faptă domnească a fost aceea, că a condamnat la moarte pe tatăl său, pe regele Radoslav. A publicat în țara întreagă, dela un capăt al ei până la celalalt și pe toate insulele, următoarea poruncă regească:

— „Acela care-mi va aduce legat pe tatăl meu, Radoslav, sau îmi va aduce capul său tăiat, va fi al doilea după mine în împărăția mea“. Și s'a aflat un sclav, cu numele *Milutin*, care a plecat călare în fruntea unei cete de 12 oameni, ca să prindă pe fostul rege Radoslav și să-l aducă în fața fiului său, al noului rege Eliaslav. Dar iară a venit un glas din mari depărtări, dela o ființă nevăzută și necunoscută și a făcut din vreme atent pe regele Radoslav, că fiul său Eliaslav urmărește planuri urâte, vrea să-l omoare și po-

tera însărcinată cu misiunea de a-l prinde, se află pe aici, prin apropiere. Regele Radoslav nu s'a mai gândit mult, ci a luat repede drumul pe poteci ascunse, până la Mare, iar aci s'a aruncat în valurile albastre ale Mării, ca valurile să-i ducă truditele oase acolo, unde ele vor voi și să-l apese la fundul Mării, iarăși, când ele vor voi și acolo unde ele vor voi.

L-au dus valurile până la o stâncă, destul de înaltă, pe care regele Radoslav a urcat-o până în vârf și simțindu-se aci în siguranță, s'a așezat pe o piatră ca să se odihnească, nu însă înainte de a rosti la adresa fiului său Eliaslav următorul blăstăm, ieșit din o inimă zdrobită de tată, dar auzit numai de ceriul de sus și de valurile Mării dela poalele stâncii:

— „Iubite fiule! Scumpul meu Eliaslav! Mult m-am rugat eu cerului, ca să-mi dea un copil, un fiu, care să primească dela mine, ca moștenire, domnia asupra unei țări frumoase, stăpânită de mine până acuma. Ceriul mi-a ascultat rugarea și mi te-a dat pe tine, iubite Eliaslav. Eu ți-am dat deci ție viața și tu cauți acuma să iai viața tatălui tău!? Nu te temi tu, că ceriul te va pedepsi cu asprime pentru această crimă pe care vrei să o săvârșești asupra tatălui tău? Iată, eu rog ceriul, să nu te lase nepedepsit. Valurile Mării să te înghită și pe tine, cum în curând mă vor înghiți pe mine, când, frânt de foame, de sete și de frig, voiu cădea în mijlocul lor, din vârful acestei stânci. Soarele să nu-și mai reverse

asupra ta razele sale binefăcătoare, iar ceriul să-ți fie totdeauna înourat, plin de fulgere și de trăsnete, cari să-ți neliniștească somnul. Pământul să nu primească în sânul său oasele tale, când vei muri, ci să ți le arunce afară din groapă, pentru că nu ești vrednic să te odihnești în pământul, care ți-a dat până acuma pâinea cea albă și vinul cel bun și dătător de viață. Nici copii, nici nepoți să nu rămână în urma ta, iar soția ta să poarte tot haine de doliu și numai socrul tău să rămână în viață, pentru a blăstâma și el pe acela, care i-a nefericit fata și care umblă acum să ucidă pe propriul său tată, pe regele Radoslav".

Astfel blăstâma și se tânguia Radoslav, pe vârful de stâncă, cu inima zdrobită de durere și cu ochii plini de lacrimi. Și blăstămul său s'a prins, pentru că nu peste mult croații iar s'au răsvrătit de nou și în luptele purtate cu ei, regele Eliaslav a rămas mort pe loc, ucis de noul ban al croaților, iar acasă i-au murit copiii, în urmă apoi și soția, zdrobită de supărare și dureri, pentru pierderea soțului și a copiilor. În viață a rămas numai socrul lui Eliaslav, așa, cum a dorit tatăl acestuia, regele Radoslav, în blăstămul rostit din vârful stâncii pe care se afla.

Față de nefericitul tată, de regele Radoslav, ceriul s'a arătat însă foarte milostiv. Nu l-a lăsat să se prăpădească în valurile Mării, cum se temea el, ci a făcut să treacă tocmai pe acolo, pe lângă stânca în vârful căreia își găsisse regele Radoslav adăpostul, o corabie cu pânzele deschise. Când

a văzut-o regele Radoslav a început să facă semne cu mâinile și să atragă atenția celor din corabie asupra primejdiei în care se afla el. Oamenii din corabie i-au înțeles dorința. Au venit cu corabia lor până lângă stâncă, iar regele Radoslav s'a coborât de pe stâncă și a luat loc în corabie, bucurându-se foarte mult când a văzut și auzit din vorbele lor, că binefăcătorii săi, cari l-au scos din mare primejdie, sunt latini ca și el, adică italieni. Le-a și spus, că și el e latin și le-a comunicat apoi întreaga sa pățanie, tristă și dureroasă, rugându-i să-l ducă la Roma, unde are cunoscuți. Aci a fost foarte bine primit și n'a dus lipsă de nimica, iar nu peste mult s'a căsătorit din nou, cu o fată foarte bogată, din viță latină, cu care a avut un copil, pe *Petrimir*. Acesta apoi, la timpul său, s'a căsătorit și el, tot cu o fată bogată din neamul latinilor, dela care a avut un fiu, pe *Paulimir*. Acesta, când a fost mare, cunoscând din gura tatălui său trista pățanie a bunicului său, regele Radoslav al Morlacii, și-a format o armată mare, cu care a plecat să cucerească țara, care fusese odinioară a bunicului său și cu arme latine a și cucerit-o și a ajuns el rege în Morlaca, dar acum țara nu mai purta numirea aceasta, ci se chema — *Dalmația*.

Cluj, 27 Iulie 1935.

Noi ne făurim soartea.

Gânduri la început de an.

Mulți învățați, cercetând datinile, credințele, purtarea și faptele neamului românesc prin veacuri, au ajuns la convingerea că noi suntem un popor fatalist. Adică un neam de oameni, cari credem că ce ți-e scris, în frunte ți-e pus. Că Dumnezeu hotărăște pentru fiecare om o soarte, cum are să-i fie viața și moartea și omul dela aceasta nu se poate abate, ori ce ar face. Că suntem robii unei credințe păgâne în ursitoarele, cari ursesc viața fiecărui om dela naștere până la mormânt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Credința aceasta în soarta scrisă, hotărîtă, dela care nu este abatere, ne apropie — spun oamenii învățați — de popoarele din Răsărit, cari toate sunt fataliste, adică au soarte și nu recunosc voința slobodă a omului, prin care fiecare își croiește soarta, — după cum ne învață creștinismul.

Din această credință s'ar explica — zic unii învățați — și istoria noastră. Am suferit sute de ani ca puține alte neamuri, fiindcă n'am încercat, n'am pus umărul să ieșim de subt povară. Dacă cineva e de credința că tot ce i se întâmplă e înainte hotărît de către Dumnezeu sau soarte și că de ceea ce îi hotărît nu poate scăpa, ori ce ar face, — e limpede și ușor de înțeles, că el nu va ridica nici degetul cel mic să abată nenorocirea dela el.

Așa s'ar explica pentru ce noi ne-am lăsat cotropiți de toate neamurile, cari au venit peste noi, începând cu hunii și până la unguri și la ruși. Așa se explică pierderea urmei noastre din istorie pentru sute de ani: noi ne-am dat la fund, cutropitorii ne-au stăpânit. Noi nu am rezistat, nu am stat împotriva, convinși de credința noastră că aceasta ni-e soarta și că împotriva ei zadarnic am încerca ceva. Am rămas în iobăgie sute de ani: sute de mii de români iobagi la o sută-două de familii grofești, când puteam într'o zi să ni-i scuturăm de pe grumazi. Și dacă alte familii nemeșesti ar fi venit să stăpânească pe plaiurile Ardealului și de acestea ne-am fi putut scăpa tot așa de ușor.

Au venit prin veacul al treisprezecelea câteva mii de nemți, de sași; au cuprins cele mai roditoare șesuri ale țării noastre și noi ne-am tras la o parte, ne-am unit la munte și am trăit ca vai de noi. Porunca era să iee sașii ce e bun și noi, fără să crâcnim, le-am slobozit avutul nostru, fiindcă așa ne-a fost rânduit, așa ne-a fost ursit: să fim în țara noastră slugi la alții.

Toate neamurile, cari cred în soarte și sunt conduse de credința asta, au fost, sunt și vor rămâne slugi la popoarele, cari disprețuesc ceea ce numim soarte și cari știu că cu credința, cu voința și cu munca lor își croiesc viitorul și fericirea.

Popoarele din Asia, fataliste, sunt toate mai mult sau mai puțin roabe altora.

Dacă învățații, cari judecă așa ușor ar avea dreptate, puțină nădejde ne-ar rămânea pentru viitor. Dacă nația românească ar fi într'adevăr pecetluită cu osânda aceasta de a crede că totul e rânduit de soartă, nu de vrednicia omului și ajutorul Domnului, am putea pune cruce istoriei noastre.

Dar, din fericire, acei învățați greșesc. Este adevărat că și românul, ca și alte neamuri, rămâne adeseori uimit de întâmplările, de taina vieții și nu știe cum să-și tâlcuiască ceea ce i se întâmplă lui sau altuia decât spunând: Așa a fost să fie; așa i-a fost scris; așa i-a fost soarta. Dar astfel de cuvinte se aud în gura tuturor popoarelor, mai ales între oamenii fără carte, fără învățătură.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La o moarte năpraznică, la o întâmplare neașteptată, la o boală fulgerătoare, ce explicați putem da? Iar mintea omului voiește tâlc la ori ce lucru sau întâmplare.

În acest înțeles vorbește, desigur, și poporul nostru de soarte, de ceea ce i-e scris omului. Dar nici odată românul nu s'a cufundat în așa măsură în fatalismul oriental, încât să încrucișeze brațele pe piept, să nu mai facă nimic, în credința că ori ce ar face e zadarnic, fiindcă soarta lui, bună ori rea, e mai dinainte hotărâtă.

Dacă strămoșii noștri s'ar fi înglodat în această nepăsare în fața vieții, de mult nu mai era nici urmă de noi pe aceste plaiuri.

Dar atunci cum se explică faptul că ne-au încălecat toți străinii? Că rânduri de popoare au fost stăpâne, cel puțin cu numele și în istorie, peste țara, moșia noastră?

Trebue știut că neamurile zise barbare, cari au năvălit din răsărit și miază-noapte, începând cu veacul al V-lea după Hristos, *nu au pus stăpânire numai pe românii din Dacia Traiană, ci pe toate populațiile băștinașe din provinciile împărăției romane.*

Totdeauna cel sălbatic încăleacă, în mod trecător, pe cel cult și civilizată. Locuitorii Daciei, ca și cei din celelalte provincii romane: Italia, Galia, Hispania, Britania, Peninsula Balcanică — erau popoare așezate, cu cultură și civilizație romană de veacuri. Erau deci oameni cu moravuri blânde, cumpăniți, cari trăiau în mare parte din lucrarea pământului.

Ei nu se puteau măsura cu hoardele ce se hrăneau cu carne crudă și sburau pe cai sălbatici, dintr'o țară într'alta, cotropind totul în calea lor. Apoi împărăția romană nu mai avea apărători, nu mai avea soldați; se desorganizase cu două-trei veacuri înainte.

De bună seamă noi românii din Dacia Traiană am fost mai mulți la număr decât, luați în parte, hunii, avarii, geții sau ungurii ce-au venit peste noi. Dar avem și azi pilde sub ochii noștri că minorități sălbatice, fără Dumnezeu, pot pune stăpânire pe milioane de oameni cu suflet blând,

cu viață așezată. Cum se petrece de atâția ani în Rusia, de-o pildă.

Dar dacă românii ar fi stat cu mâinile în sân în vremea năvălirilor barbare, s'ar fi prăpădit și ei odată cu acele popoare.

Însă strămoșii s'au înrădăcinat cu munca lor, cu rezistența lor, în acest pământ. Prin voința și suferința lor s'au legat de această patrie și ne-au păstrat-o până azi.

Am suferit, cu capul plecat, totul dela unguri, sași, turci și alți străini? Am socotit ca un blestem dela Dzeu, ca o soartă pentru noi și ne-am lăsat încălecați fără luptă, fără rezistență?

Dar Gelu n'a murit în luptă împotriva cutoresitorilor? A crezut el în soarte? Atunci nu s'ar mai fi luptat. Și înainte de el, marele Decebal, s'a închinat soartei, care părea a fi robia la romani? A înfruntat-o cu bărbăție și mai bine s'a străpuns cu sabia decât să primească soarta, robia. Și trebuie să știm că noi ne tragem cel puțin tot atâta dela daci, ca și dela romani.

Dar cum s'au împăcat cu soarta Dragoș ori Negru Vodă, cari decât să cadă în robie mai bine și-au mutat domnia pe alte plaiuri românești?

Dar Mircea cel Bătrân, Basarabii toți, Moșatinii în Moldova, Ștefan și Mihai, Ion Vodă cel Cumplit, Vlad Țepeș — au crezut în soarte și s'au supus ei? Dar în tot răsăritul ei și luptătorii lor s'au răsboit mai crâncen și mai vitejește cu soarta.

Că în Ardeal o mână de unguri sau de sași ne-au scos din moșiile cele mai roditoare? Și noi am răbdat fiindcă „așa ne-a fost soarta?” Dar câte răscoale nu le-a înghițit istoria până la ale lui Doja, Horia și Iancu?

Și mai ales de două lucruri trebuie să ținem seama când judecăm trecutul nostru de robie și de umilință:

Mai întâi, noi, românii am suferit și în trecut de un rău de care suferim încă și azi: prea am fost greu de adunat într'un mănunchiu. Prea am avut multe țărișoare, voivodate, chinezate, ne-atârinate una de alta. Și așa am fost slabi, despărțiți fiind și ascultând de mai multe căpetenii.

Și al doilea: am rămas veacuri fără lumina învățaturii, fără carte. Deci cu puterile sufletești scăzute, căci unde nu-i lumină, voința încă nu mișcă.

Avem dovada în faptul istoric că, după ce am început să ne luminăm prin școli — deși eram tot împărțiți sub multe stăpâniri — într'o sută și ceva de ani am ajuns la România mare.

Dacă eram fataliști nu mai vedeam câtu-lumea România tuturor românilor. Dar am luptat și am muncit împotriva sorții până a o avea.

* * *

Și ziua de azi și pe cea de mâine, tot noi ne-o făurim, fiecare și toți laolaltă făurim viitorul neamului.

Faptele omului atârnă de credința, nădejdea, voința lui. Iar aceste fapte făuresc „soarta” fiecăruia. Dumnezeu n'a condamnat pe unii la iad, iar pe alții nu i-a hotărît pentru raiu. Unul să plângă, iar altul să râdă toată viața.

Dumnezeu ne-a dat minte, inimă și voință, să muncim fiecare și să ne făurim viața. Nici binele, nici răul nu dau peste noi fără pricini cauzate de noi.

Nenorocirile ce vin peste neamuri sunt tot de ele pricinuite. Ca și viitorul bun.

Suntem răspunzători de viața noastră, ca și de viața neamului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj *I. AGÂRBICEANU.*

Puterea de viață o dă

Nervofluidul Maria

cu efect suveran la toate morburile de nervi :
excitări, insomnie, migrenă, tremurătură,
palpitație de inimă nervoasă, frică, iritație,
supărări, oboseala intelectuală ~~~~~

4 sticle
400 Lei

Veritabile numai dela :

Farmacia „Sf. Maria” Lugoj, Piața Regina Maria 174

Spesele poștale și ambalaj se socotesc deosebit.

Nervozitatea vremii (nevroza) cu tratamentul ei sufletesc (psihoterapia).

De Dr. GH. PREDA, vicepreșed. al „Astreii“.

Privind în jurul nostru, ascultând cele ce ni se spun, cetind cele ce se scriu (și se spun și se scriu atâtea!), ajungem ușor să descoperim semnele acestei boli nervoase a vremii sau a epocii de față.

Crime din patimă, unde nebunia uciderii cuprinde chiar și pe cei mai tineri; afaceri necinstite, bănești, de pe urma cărora oameni lipsiți de orice rușine trag profituri scandaloase; discursuri demagogice, cari poartă de nas pe cei neștiutori și îndeamnă la lupte de clasă socială; lupte politice, cari pricinuesc neliniște, demoralizare și neîncredere în conducători și altele de acestea vin alături de pofta nebună după trebuințe, de nestatornicia existenței, de neliniștea viitorului apropiat, de setea de aur și de plăceri ușoare — și toate acestea completează și întrețin această nevroză colectivă (nervozitate în comun), care slăbește din ce în ce trupul și sufletul omenesc.

Se simte din ce în ce tot mai mult trebuința, atât pentru singurateci, cât și pentru națiuni, să se împotrivescă acestei nervozități. Se impun

creierea sau cercetarea virtuților și așezămintelor, cari compun leagănul energiei noastre, stâlpii înțelepciunii noastre.

Nu s'a simțit poate nici odată ca acum rolul și însemnătatea, atât a apostolilor culturali, cât și ai doftorilor sufletești, cari să se folosească de potolirea sufletească trebuincioasă sau de ceace noi numim, în limba medicală, psihoterapia.

Această știință ocupă astăzi un loc de frunte în medicină, deoarece arată mijloacele, prin cari se poate oțeli voința, spori puterea morală și optimismul (poftea de viață și de lucru).

Faptul că vedem în zilele noastre alergând publicul cu atâta ușurință după atâția vindecători de boale (oameni fără de nici o cultură medicală), faptul că la țară — pe lângă toate măsurile luate — babele își fac pe sub ascuns vrăjile și descântecile lor, destul de des rugate pentru acestea de sătenii noștri — ne dau dovada, *cât* este de dornic omul zilelor noastre de medicină sufletească.

Doftorul, care întrebuințează astăzi, pentru vindecare, fantazia (imaginația) bolnavului, dându-i încredere în el și în sfaturile sale, este astăzi cel mai căutat și, aș putea spune, cel mai renumit doftor.

Recunoaştem că până la sfârşitul veacului trecut psihoterapia — adecă tratamentul medical al sufletului — nu a fost decretată ca ştiinţă oficială, iar doftorul se ocupa mai mult de ce preţindea trupul omului, nedând samă sufletului pacientului. Asta a făcut pe un scriitor francez (P. Bourget) să scrie că idealul doftorului pare că e de a pune Evanghelia în pilulele doftoreşti.

Sub înrâurirea cuţitului de pe la operaţii şi a doftoriei din farmacie (spiţărie), a stat doftorul multă vreme la îndoială dacă un tratament *numai* sufletesc sau moral poate folosi, tot atât la înlăturarea unor boale, cât şi la întărirea organismului.

Psihoterapia ne arată, deci, cum putem salva atâţia nenorociţi sau naufragiaţi ai vieţii, nu numai cu arsenic, fosfor, brom, duşuri, operaţii, ş. a., dar şi prin cuvinte bune, cari să le potolească patimile, prin bune sugestiuini (înrâuriri), cari să le risipească neliniştea şi cari, disolvând ideile fixe sau temerile, aduce în legătură — cât se poate mai bine — activitatea singuratecului cu împrejurările de din afară.

Psihoterapia ne învaţă să scoatem la lumină conflictele sufleteşti intime (cele mai lăuntrice) şi să legăm rănile sufleteşti, prin mijloce, cari se

deosebesc de acelea cu cari doftorul chirurg deschide abscesele și leagă rănile trupești.

Dar psihoterapia nu este numai știința de a vindeca pe cineva prin gândire, ea este și un instrument prețios de stăpânire de sine și disciplină colectivă.

O națiune, deci, nu se poate lipsi de ea, deoarece prin ea se oțolesc voințele, se smulg „nevrozele” din sufletele singuraticilor și se așează în locul lor încrederea și forța, puterea morală.

În privința aceasta trebuie să recunoaștem că timpul de față, plin de materialism și de mercantilism (duh negustoresc, gheșeftăresc), rărește numărul intelectualilor (al cărturarilor), al propagandiștilor culturali, cari lucră fără de nici un interes personal și cari ar putea întreprinde un tratament de doftorie sufletească, la conflictele sufletești medico-sociale sau medico-politice.

Astăzi, ca în epocile tulburi ale istoriei, avem *trebuință de o reculegere* și de un învățământ în înțelesul stăpânirii de sine și al înfrânării mulțimii de patimi și de neliniști, cari rod atâtea suflete omenști.

Dacă are, deci, societatea, Statul sau națiunea datoria de a stabili prin sancțiuni granița, care să zăgăzuiască crizele sufletești și — printr'o bună

gospodărie — să samene gânduri și sentimente sănătoase, nu mai puțin fiecare om trebuie să știe că e stăpân în el peste țării îndestulătoare pentru înfrânarea relelor manifestări ce pot amenința sau chiar distruge individul, familia și nația.

Impotriva asaltului ce ni se dă, deci, de mediul încunjurător prin ceea ce constituie semnele nevrozei (arătate mai sus), trebuie să-i opunem voința noastră. Disciplina de sine și optimismul trebuie să lucreze mână 'n mână cu igiena trupească și sufletească. Nu poate fi ceva mai mareț decât spectacolul ce ni-l oferă ființa omenească, ce își poate făuri ea singură mulțumirea și fericirea, în mijlocul învălmășelii de patimi și de interese ale vieții moderne.

Acolo însă, unde singuratecul nu poate reuși numai prin el, trebuie să caute și să ceară ajutorul celor chemați să cunoască sufletul și să ajute sufletește prin o înrâurire sufletească.

Iată împrejurările, cari poruncesc trimiterea celor nevoiași (sufletește), atât la doftorii sufletești, cât și la cărturarii-intelectuali idealști, cari pot fi luați drept ajutători și colaboratori ai medicului.

La țară, unde adevărații doftori sunt rari, putem găsi pe acești colaboratori în persoana preotului și a învățătorului, cu condiția ca și ei să corespundă întru toate adevăratei lor chemări.

Ce-i lipsea omului?

— Schiță. —

Trăia odată, într'un sat mare și frumos, un om, căruia nu-i lipsea nimica din bunurile pământesti. Casa, curtea, grădina și tot cuprinsul lui erau cele mai atrăgătoare din întreg jurul. Vitele-i erau mai frumoase, mai grase și mai de mare preț ca ale altor oameni din sat. Coșurile nu-i erau nici odată goale și din pivnițele lui n'a lipsit beutura spumoasă : vinul.

Mai era omul acesta și învățat mare între vecinii și ceilalți locuitori din sat. Ca băiat născut din părinți cu dare de mână, umblase la școli mari, nu pentru ca să se facă domn în slujbă plătită, ci numai ca pentru a-și strânge învățtură pe seama lui.

Și cu toată îngrămădeala asta de avere și cuminenie strânsă din cărți, omul nostru ocupa locul, aproape cel mai din urmă în rândul satului. Și cât nu s'a zolit el, câtă beătură n'a golit din buțile-i uriașe, câți bani n'a cheltuit pentru a se putea smulge din „coada” oamenilor și să ajungă mai în frunte, mai la vază. Și părea că lucră de-a 'ndoaselea. Se asemana cu cel în primejdie de-a se îneca : din ce dă mai tare din mâni și

din picioare, ca să scape din valurile, cari îl înconjoară, din aceea se cufundă mai mult.

Incepuse omul a-și pierde și voia de lucru. Pururea îngândurat și abătut, căpătase o față de om bolnav. Și fiind dintre aceia, cari nu-și văd paiul în ochii proprii, era cuprins uneori de-o ciudă, care isbucnea în amenințări pătimase.

— „Las', că o să-mi vină apă și la moara mea, sărântocilor !", se burzuluia către vecini, după câte-o alegere din sat, la care nu era învrednicit decât cu câte cinci-șase voturi.

Inzădar se opintea administratorul de plasă, care, de câteori venea în comună, lua masa, dormea și benchetua în casa lui, să-l pună cu puterea primar, casar sau jurat al satului, lucrul ieșea tot cum nu doreau ei.

Mulțimea, grosul satului, părea înfuriată, când la alegerea sfatului școlar, a comitetului parohial, se mai auzea câte-un glas răzlețit, care îndrăzne să-i amintească numele, ca vrednic de-a ocupa loc între ceilalți candidați.

Și dacă, totuș, îl ajuta norocul să fie luat în șirul candidaților, de reușit nici odată nu putea fi vorba. În cele mai priincioase împrejurări se alegea cu câte cinci-șase voturi smulse dela oamenii săraci, cari îi lucrau moșia.

Multe încercări zădarnice îl făcură și de răsul copiilor. În jocurile lor: de-a ogoiul, în poarcă, când unul rămânea din număr afară, îl luau în bătaie de joc.

— „Ai rămas fără vot ca Culița lui Ispas“. Pentru străinul, care nu ar fi avut răgazul să pătrundă în măruntaiele mulțimii, această neluare în samă ar fi părut mai mult decât o pățimașe răzbunare. Un astfel de judecător însă n'ar fi fost deplin în judecată.

Știa satul ceva și dacă nu o trâmbița lumii, o făcea pentrucă era condus de o bunăcuvîință deamnă de numele bun al comunei.

Culița lui Ispas era în chipul răsosului, de care toată lumea se ferește, fără să i-o spună pentruce.

Dacă știi să sfredelești în sufletele oamenilor, ai fi auzit multe din năravurile acestui chiabur, năravuri, cari nu duceau pe calea bisericii.

O apucătură urită, prinsă de pe vremea copilăriei altoise în sângele lui Ispas, crescând ca mărăcinele în rozor, fără să i se poată stărpi rădăcina. *Li plăcea creștinului să piște din ce-i al altuia.* De-ar fi pișcat și numai cât e negru sub unghie, îi era destul, când nu putea mai mult.

O brazdă de pământ, de-ar fi fost și cât cureaua opincii, tăiată din glia vecinului; o furcătură de fân, luată din marginea drumului și aruncată în carul cât un nour de încărcat; o poamă trasă cu grebla de peste pălanul oarecui, îi erau îndeletnicirile de toate zilele. Culița lui Ispas cerca coptul strugurilor din viia altuia și numărul grăunțelor de grâu din holda vecinului.

Vrejurile de bostan rătăcite din țarina altuia, spre brazda de cătră porumbiștea lui, le trecea cu mâna pe moșia dânsului, ca să crească rodul pe pământul stăpânit de el. Apoi ce se năștea și creștea în cuprinsul averii sale erau numai ale sale și nici cât să muște un șoarece al altuia.

Las', că și avea din de toate. Bucatele i se petreceau an de an, fânul i se amesteca din câte doi-trei ani. De multe ori trebuia să verse vinul în ciubere ca să facă loc celui nou.

Odată, la o alegere de primar, amărit, administratorul plășii, de nereușita prietenului, în casa căruia făcuse o noapte albă, întrebă mulțimea, că ce-i lipsește lui Ispas, de nu-i bun primar? Și din mulțime se auzi un murmur, ca un tunet venit din depărtare:

— „*Omenia, omenia!*“

PETREA DASCĂLUL.

Mlaștinile Pontine de lângă Roma.

Ceeace au săvârșit fasciștii, cetățenii italieni de sub conducerea șefului lor, Mussolini, în apropierea Romei, în mijlocul unor locuri, cari — bine-de-curând — erau pline de bălării și de mlaștini, de iți aduceau boala 'n oase — merită să fie cunoscut și la noi.

Înainte vreme, pe timpul Republicii Romane, era această parte a „Lațiu”-lui, la Sud de Roma, între munții Lepini și între mare, un loc, care aducea roadă. Pământul era vulcanic, dar canaluri bine întreținute duceau apa înviorătoare peste tot locul, încât roada câmpului era bogată și locuitorii mulțumiți. Cu timpul s'au umplut canalurile cu pământ — pe vremea împăratului Augustus a dat în paragină locul, uitând locuitorii cum au construit canalurile mai 'nainte, tații și moșii lor, astfel încât din pământul roditor de mai 'nainte, veacuri de-arândul nu s'a mai putut scoate nimica. Pe aceste 80.000 de hectare de pământ au trecut, în decurs de 2500 de ani, fel de fel de neamuri și fel de fel de stăpânitori, ca să vină — în sfârșit! — muncitorul italian fascist și să aducă înflorirea de mai înainte a câmpurilor.

Nu e păcat, s'au întrebat fasciștii, nu e păcat să stea părăginit un ținut, care ar putea să dea

roadă bogată? Și — fără multă vorbă, dar cu atât mai mult cu *fapta* — „Opera națională a combatanților“ (a foștilor luptători italieni) s'a îngrijit ca din Mlaștina Pontină să ajungă „Agro Pontino“, adecă Agrul, câmpul mănos, Pontin.

Par'că ai ceti o poveste minunată, colindând cu gândul dela faptă la faptă; în Noemvrie 1931 au început întâi 13.000 de muncitori tăierea mă-răcinișului și scurgerea mlaștinilor — ca mai apoi, în 1934, să le fie dat italienilor să vadă răsărite ca din pământ *trei* orașe nouă-de-nouțe, pentru coloniștii, cari n'aveau mai 'nainte de lucru, erau șomeri, și pentru familiile lor.

Întâia „fermă“ a fost fondată în 18 Oct. 1932, cu 250 coloniști, împărțiți în 19 familii, în acelaș an, câteva zile mai târziu, în 1 Noemvrie, erau 2013 coloniști — în Decemvrie a inaugurat conducătorul lor iubit, „Ducele“ Mussolini, în persoană, orașul *Littoria*, cu 16.700 locuitori. Al doilea oraș, *Sabaudia*, a fost inaugurat în 21 Apr. 1934, al treilea, *Pontinia*, în 28 Oct. 1934.

Oameni, cari într'alte ținuturi ar fi tânjit, fiindcă Italia nu este așa de mănoasă ca alte țări și are o suprapopulație, adică poporul este *prea* numeros pentru pământul patriei italiene — oameni, cari erau siliți să ia bățul pribegiei în țări

streine, dacă acestea i-ar fi primit, și-au găsit astfel adăpost și au pus temelii solide unor gospodării vrednice de laudă.

Întâii coloniști au fost aleși de prin ținuturile Veneției și ale orașului Ferrara, dar au venit și de printr'alte locuri, chiar și din străinătate.

Ca să ajungi colonist trebuie să-ți primești autorizație dela „Oficiul central”. Li s'au dat precădere familiilor, cari au cel puțin un membru fost luptător în războiul cel mare.

Proprietățile împărțite sunt de câte opt până la douăsprezece hectare de pământ. După câți membri are familia. Dacă este pământul bun de tot. Din pământ mai puțin bun se dau și câte 15—25 hectare.

Ce primesc coloniștii? Câte o casă zidită, gata, numai să intre în ea, să o locuiască; boi, cai, mașini agricole. Toate astea pe așteptate. Statul italian așteaptă chiar și până la 15 ani, ca să-și capete înapoi banii împrumutați.

Familia este temelia la fasciști — pe *familie* se sprijină și gospodăriile coloniștilor acestora. Au întâietate familiile numeroase — în mijlociu 10, dar și 18, 20—25 persoane. Se cere în familie o legătură de rudenie strânsă, adică: tatăl, mama, fiul cel mai mare — căsătorit, care a luat parte la

răsboiu și copiii acestuia. Dacă s'a întâmplat ca să lipsească vre-un membru al familiei — s'a căsătorit în grabă, de pildă: fiul cel mai tânăr, în ajunul plecării în colonie.

S'au întâmplat multe scene hazlii și înduioșetoare, ca d. e. aceasta: lipsea un tânăr căsătorit în familia de coloniști. Era un junișan în familie. L'au întrebat: „N'ai tu vreo mândră în sat?” — „Ba da”, răspundea el. — „Atunci: în 24 ceasuri să vă luați!” — Pe fată o întrebau: „Vrei tu să te măriți mâine-dimineață cu cutare?” — „De ce nu? Numai să vrea și el!” răspundea fata. Și — gata! A doua zi, dimineața, erau soață și soț!

Autorul italian, după care luăm însemnările de față, ne descrie sosirea unor coloniști la gara dela Littoria, noul oraș, cale de un ceas dela Roma, cu automobilul. Dela orașul-capitală este așa de aproape — totuși, — te simți „foarte departe de restul Italiei”.

Coloane de muncitori, cari pleacă și sosesc, cu sacii, cu geamantanele în spate, cu păturele încolăcite în jurul mijlocului lor. Ca la o mobilizare sau la niște coloane de emigranți în țări străine. Fel de fel de fețe, după regiuni, ochi vioi, lucitori, guri strânse — căutături, cari îți spun :

vrem să ne dăm în voia sorții — să vedem ce ne-aduce!

Țăranii, cari au plecat dela căminurile cele mai vechi, aduc cu dânșii, cu sfințenie, câte ceva din produsele familiare ale pământului părăsit, oricât de sărac să fi fost el, semințe și animale, de cari se despart cu greu. O familie aduce în colivie o cintiță (un pițigoiu), alta pisica, prinzătoare pricepută de șoareci. Alta aduce cuie vechi, vase, cutii și multe alte obiecte.

La început au venit familiile cu carul cu boi, mai pe urmă au fost aduse cu automobile, cu autocamioane.

Minunat e descrisă scena sosirii familiilor în fața noilor gospodării:

„A fost un moment, pe care nu-l voiu uita niciodată. Oamenii priveau, de pe drumul de țară alb, la casele închise, în fund cu câmpurile lor, așezate 'n rând, la distanțe egale. Care va fi casa lor? Care pământul lor? La care fereastră se vor așeza, să vadă munții? În sfârșit: *care* le va fi soartea? Priveau când la o casă, când la alta și la a treia, mai îndepărtată, ca și când ar fi vrut să se orienteze ca să-și ia sborul.

„Funcționarul dela oficiul „Opera Națională a Combatanților“ sosește cu cheile. Fiecare fermă

poartă câte un număr. Spune numerele cu glătare, ca și când ar trage la sorți.

— „A doua dela dreapta“.

— „Unde-i? Unde-i?“

„Toți își întorc capul într'acolo, într'acela timp. O femeie, care poartă un copil în brațe, spune, îndreptându-și degetul într'acolo: „Asta asta-i casa noastră!“

„Adevărata instalare“ începe abia mai târziu, după ce au sosit bagajele cele mari, cu trenul. Deocamdată, în întâiele zile, trăiesc oamenii pe apucatele.

Și-acum se dă pe față cum ține țăranul italian — și numai el? — la obiceiurile moștenite și la locurile de unde a plecat. Ar vrea să aibă o casă, care să samene cu cea de unde a pornit-o la drum. Așează covata de frământat pâine, satârul, solnița, cutia cu chibrituri, pe unde erau în locuința de unde plecase. Unele femei nu se dau împăcate cu forma vetrei, ele, cari vin de prin ținuturile Veneției. Altele cer să li se taie în perete o ușă, ca să fie așa, ca „dincolo“. Gospodina cea bună își bate capul să știe unde o să-și poată întinde rufele. Unii plănuiesc unde va fi grădina de zarzavat și cea de poame, apoi grădina de flori.

Și viața — viața cea nouă își începe mai apoi cursul, chiar de-a doua zi!

Ce clipe înălțătoare! Să vezi cum încep să construiască oamenii, cum își dau mâna și pun *umărul*, ca din mlaștină să se ridice clădirea vișată și gospodăria dorită!

Pentru fasciștii italieni, scrie autorul cărții italiene, este orașul Littoria *idealul* Italiei fasciste, adecă: *așa* ar vrea să vadă ei orașele sănătoase, înfloritoare, cu cetățeni muncitori.

Tinerii între 20—30 de ani, cari vin aici, ca coloniști, dau toată cinstea cuvenită *muncii*, munca — datorie cetățenească, munca, ce înobilează.

„*Ho fatto la bonifica!*” — am făcut asanarea, spun tinerii aceștia, plini de mândrie îndreptățită, după cum au spus alții: „*Ho fatto la guerra!*” — am făcut războiul, — iar aceluia, care s'a îngrijit atât de bine să le dea puțința de a lucra, conducătorului lor, Mussolini, îi spun: „Tată!”

Notă: Cele de mai sus au fost descrise pe larg de un italian: Corrado Alvaro, într'o carte „Intâia cronică al Agrului Pontin”, despre care apoi francezul A. Pierhal a scris o dare de seamă în revista „Les Annales”.

Cu deosebită bucurie trebuie încrestată aici vestea că în 6 Mai au fost predate coloniștilor pontini, la Littoria, din partea „Uniunii exportatorilor de vite din România”, 28 de vaci, ca *dar*. Din acest prilej ministrul României a ținut să arate amicitia și admirația față de poporul italian și a adus laude minunatei opere de asanare, realizată de coloniștii italieni, după îndemnul „Ducelui”, al lui Mussolini.

Intrebări și răspunsuri respiccate anti-revizioniste.

O să ai prilej, cetitorule, să aduci vorba și în mijlocul alor dumnitale, dar stând de vorbă și cu alții, de alt neam, despre stările de astăzi și despre îndreptățirea de a se face *corectura* greșelilor mari de tot, săvârșite de foștii conducători ai Austro-Ungariei față de popoarele nemaghiare și negermane din fosta monarhie. O să ți se spună: nu s'a vrut desnaționalizarea naționalităților nemaghiare.

Aici ai adeverită maghiarizarea *voită* din partea a o sumedenie de bărbați, cari au fost la cârmă, cari au știut ce scriu și te vei putea folosi cât se poate de bine de mărturia lor, întrebând mai apoi pe cel cu care vorbești: și crezi dumneata că vremi ca alea vor mai putea să revină spre binele cuiva?

Dr. Iosif Ajtai, o autoritate în lumea ungu-rească, pe vremuri, om, care s'a ocupat, în special, cu statistica, a scris în cartea sa „Desvoltarea maghiarimii în ultimii 200 de ani”: „In secolul al XVIII-lea, până în mijlocul sec. al XIX-lea a fost nu numai problema existenței de stat a

Ungariei în primejdie, ci și rasa maghiară însaș a oscilat între existență și inexistență. În cei o mie de ani ai existenței ei tăria numerică a maghiarilor n'a fost niciodată atât de slabă ca atunci. De aceea (națiunea) a trebuit să-și adune toate puterile — deoarece *singuri maghiarii au fost prea slabi pentru aceasta*, — s'a născut necesitatea (trebuința) *de a se spori în dauna celorlalte națiuni*". Și spune că unгурii au crescut la număr cu 270⁰/₀, iar popoarele nemaghiare cu 40⁰/₀ din epoca lui Iosif al II-lea până în a. 1900. „E natural“, scrie Dr. Ajtai, „că această diferență nespus de mare n'a fost altfel cu puțință decât pe urma asimilării și maghiarizării celorlalte naționalități, în proporții mari“.

Alt învățat ungur, *Balogh*, a scris în cartea sa „Rasele din Ungaria“: „Între numele de familie ale nobilimii noastre mari și mici găsim aproape tot atâtea nume *streine* ca și maghiare. *Elementul burghez* este, de asemenea, mai cu seamă în orașele noastre, în marea sa majoritate, *de origine streină*. Nu există localitate maghiară, în care să nu se afle elemente *streine*, originea le-o arată însă numai numele — limba le este deja cea maghiară“.

Chiar președintele „Academiei de științe“ din Budapesta, *Albert de Berzeviczy* (și el de ori-

gine slovacă), scria în cartea „Ungarn“ (Ungaria) din 1918, într'o prefață a cărții, menită să facă propagandă între nemți, că rasa ungurească are *darul* să asimileze, să facă să-și piardă naționalitatea ceilalți locuitori, înșirând pe Zrinyi (de origine croat), Gvadányi (italian din Florența), Semmel-Weiss (german), Petöfi (slovac), Herczeg (șvab). Ziarul „Az Est“ s'a cătrănit atunci pe dl Berzevicy și a scris: „Ei bine, mostra aceasta este tocmai pe gustul gurii sașilor-ungari, maghiarofagi, expatriați! Ceeace a vestit Lutz Korodi și ai săi și ceeace vestesc, în mic, că nu există cultură ungurească, fiindcă așa-numiții unguri „mari“ ar fi toți de neam străin, aceea strânge la un loc domnul președinte într'o propoziție lungă și-i oferă autoritatea științifică oficială“.

Oscar Fodor, „consilierul directoratului Soc. regnicolare a actorilor (maghiari)“ și direct. de scenă al teatrului din Györ, în 1913, a tipărit un studiu despre „Teatrul în provincie, în serviciul statului“ (în anul acesta), scriind negru pe alb: „Nu poate avea teatrul nostru din provincie — pentru multă vreme — altă chemare adevărată, principală, decât aceea de a servi tendințele de maghiarizare ale statului maghiar, saturat cu „naționalitățile“ de sentimente și limbă streină“.

S'ar putea aduce dovezi *cu sutele* cumcă cei mai mulți din conducătorii poporului maghiar au avut ca scop maghiarizarea „naționalităților“, iar pe un *Mocsáry*, care era președ. partidului Kos-suthist odată, l-au dat jos din președinție, fiindcă a îndrăznit să le spună că pentru cultura nema-ghiarilor bugetul statului nu dă nimic și nu e lucru cinstit așa.

S'auzim pe cel ce a dus soldații monarhiei în lupte. Șeful suprem al armatelor austro-un-gare, mareșalul *Conrad de Hötendorf*, a scris în memoriile sale („Aus meiner Dienstzeit“ — din timpul serviciului meu militar) că guvernele ma-ghiare se străduiau cu „cea mai mare lipsă de scrupul“ („mit aller Rücksichtslosigkeit“) să ma-ghiarizeze pe nemaghiarii din fosta Ungarie.

Tot el, în 7 Ian. 1917, ofta: „Ușor le este germanilor (din Germania) dacă spun, d. e., în or-dinele lor de zi: viteazul regiment de infanterie din Holstein sau regimentul, care a dat probe exce-lente, din Brandenburg. Dacă scoatem noi la iveală (remarcăm, noi, austriacii) odată: viteazul regiment de infanterie X, Y, croat — ne vin îndată, a doua zi, maghiarii și ne întrebă: cum croații? Iar noi?“

Fostul ministru de externe al Austro-Unga-riei, *Gustav Gratz*, a scris în vol. său: „Istoria

Ungariei: 1867—1918“, următoarele: „*Realitatea* n'a fost *nici odată* partea cea solidă (tare) în sfera de gândire politică a maghiarismului. Totdeauna s'a putut entuziasma mai mult de idei, decât să compună o socoteală temeinică despre putința realizărilor lor. A cunoscut mai bine ceea ce dorea, decât ceea ce e cu putință de dus în îndeplinire și a fost aplecat să ia drept realitate ceea ce era numai o dorință“.

Fostul ministru de externe austro-ungar, *contele Czernin*, a scris în memoriile sale („În războiul mondial“): „Este o *pedeapsă grozav de dreaptă*, că biata *Ungaria* aceasta, care a contribuit atât de mult la căderea noastră definitivă, a suferit mai greu decât oricine pe urma căderii acesteia și că *românii, cei atât de disprețuiți și persecutați de ea*, au fost aceia, cari au reperutat cele mai mari triumfuri din pământul ungiuresc“.

Dacă au spus-o și scris-o șefii monarhiei — și erau *convinși* despre aceasta și Franz Ferdinand și Franz Ioseph — ca să nu amintim decât pe aceștia — ce să zică cei ce au avut de suferit chinurile politiceii habsburgice?

Episcopul Teutsch o scrie neted, în vol. IV. al „Istoriei sașilor“: „Drumul cel mai greșit a

fost acela de a maghiariza pe popoarele de altă limbă ale Ungariei, cari formau *majoritatea țării*".

Dr. Fritz Klein, șef-redactorul rev. „Deutsche Zukunft“ (Viitorul german), a scris, la loc de frunte, în Nr. din 16 Iunie 1935: „Că coloniile, înființate înainte cu abea 200 de ani, în Banat și în Bacica, s'au trezit la conștiința legăturii lor culturale cu națiunea germană mamă, tocmai în noaptea cea mai neagră a națiunii germane — aceasta a fost o minune. *Peste un milion de părtași ai națiunii germane s'au întors la limba strămoșilor lor. Peirea lor, într'un alt neam, s'ar fi pecetluit în decursul unei vieți de om. Părinții și copiii abea de se mai puteau înțelege în scris întreolaltă; generația, care creștea era maghiarizată; husarul, primașul de țigan (conducătorul tărăfului țigănesc) și avocatul au ajuns modelele tineretului, care năzuia spre o cultură mai înaltă și tineretul începu, ca aceia, să se uite la tatăl său, la „șvabul cel prost“, plin de compătimire, de sus. Nu fericirea, ci decăderea germană i-a întors pe șvabi dela moartea națională*“.

Ce va să zică asta? Cumcă românii au fost așa de *toleranți* când au venit în ținuturile acelea, încât șvabii, gata să se maghiarizeze, au scăpat dela moartea națională!

Chiar în cartea lui *Karl Springenschmid*: „Die Staaten als Lebewesen“ (Statele ca ființe vii), carte recomandată, la radio, de oficiul de propagandă hitlerist și care are o prefață a președ. Academiei germane (Dr. K. Haushofer), este arătată Ungaria de dinainte de războiu, cu marginile împetrite de popoarele: român, sârb, croat, german, slovac, ruten, cari toate, sub domnie mașteră, gravitau înspre afară, iar sub desemn e însemnat „*Starke Madjarisierung*“ (maghiarizare strașnică, tare). (Una din cele „șase cărți ale lunii“, recomandată de oamenii lui Hitler!)

Avea dreptate bărbatul de Stat francez *Poincaré*, când susținea că Austro-Ungaria, în urma unor astfel de stări, este „un vechi castel din cărți de joc, o construcție menită căderii, care se va prăbuși la întâia suflare a destinului“.

Cum tractează Ungaria de astăzi pe nemaghiarii ei?

Acum? „*Der grosse Brockhaus*“ — lexiconul cel mare nemțesc „Brockhaus“, de după războiu, în volumul XIX, apărut în 1934, notează la populația nemțească din Ungaria de astăzi: „Socoteala oficială: germani, în 1920: 551.211 = 6,9%; în 1930: 478.630 = 3,5% — „după socoteala germană, în 1930, 600.000 = 7,5%“.

Va-să-zică: constată că statistica oficială ungu-rească de astăzi *nu* spune adevărul!

La Geneva se plânge reprezentantul Ungariei de azi, că Statele Micei Înțelegeri nu lasă să treacă granița cărțile ungu-rești din Ungaria de astăzi, oprind astfel legătura sufletească între un-guri. Care e adevărul? Oficiosul ungu-resc, ma-nualul „*Institutului central de statistică*“, arată că în 1933 au trecut în România 650.000 pu-blicații de soiul acesta.

În Transilvania numărul ungu-rilor este în proporție de 25⁰/₀, în Slovacia de 20⁰/₀, în Croația de 3⁰/₀. Crede cineva că e spre binele cuiva ca 75⁰/₀ populație nemaghiară în Transilvania, 80⁰/₀ în Slovacia, 97⁰/₀ în Croația să vină sub domnia ungu-rească de mai 'nainte? (Întreabă, pe drept cuvânt, „L'Europe centrale“ — Europa centrală.)

O mare gazetă englezească scria (în 1934) că cererile extravagante ale Ungariei n'ar fi decât reafirmarea drepturilor de odinioară ale magna-ților maghiari asupra milioanei de țărani ro-mâni și slavi. („Manchester Guardian“.)

Un francez (Albert Mousset) a nimerit cuiul în cap, scriind că „*magnatismul*“ e boala Ungariei, iar altul (Iászi) că e „*morbis latifundii*“ (boala latifundiului).

Badea Trofim cumpără lui Todiriță ceva de cetit...

De *ILIE MARIN*

Badea Trofim se întorcea dela oraș. Dusese un car de scânduri din pădure, unde își avea și joagărul. Vănduse scândurile fără multă vorbă 'n pustiu, se mai oprise și pe la un prieten, fierar, la marginea orașului, cunoscut bun, încă din vremea holteiei.

A cârnit și pe la o cârciumă, „La rac“, dar numai de tăbac. Nu era omul să se șumenească cu beutura, fiindcă-i părea rău, mai întâi de toate, de banii aruncați pe gărlă. Numai așa și-a putut să-și înciocăleze o gospodărie, de care nu-i era rușine.

Și-a spus acum: mai bine cumpăr pe banii ce i-aș da pe beatură prea multă — o cărțulie și o gazetă — ca să avem ce ceti *de-seară* și zilele viitoare, eu și Todiriță.

S'a întâmplat să fie „Săptămâna cărții“ — așa botezaseră domniile dela oraș săptămâna întregă — și a văzut badea Trofim librăriile pline-stup cu fel de fel de cărți și cu icoane prin galantare și litere de-o schioapă dădeau sfatul: „*Cumpărați cărți! Cumpărați cărți!*“

După ce și-a cumpărat o gazetă și și-a îndesat-o în șerpar, a zis: „Ei, hai să iau și eu o carte!”, intrând în prăvălie și scoase punga, ale cărei baieri nu le prea deschidea bucuros.

— „Ce carte vrei, bade!”, l-a întrebat librarul.

— „Da', ia, una de 'nvățătură și de petrecere — și una și alta, de să-mi fie haznă de ea“.

... Când ajunsese acasă badea Trofim, luă gazeta din șerpar și cărțulia din buzunarul sumanului și își puse pe nas ochelarii, legați cu ață într'un loc, unde se clătinau. Voia să știricească el înainte de a da lui Todiriță să slovenească în ele — să știe ce fel de marfă i-a adus.

Se bucura de mai 'nainte de sfaturile ce o să găsească fiu-său în hârtia "scoasă din tiparnița dela oraș.

Când despătură gazeta ceti pe pagina întâi, cu litere cât oul: „O ticăloșie!“ Incruntă din sprâncene și își plimblă ochii mai departe: era vorba de potlogăriile unuia, cum a dosit câteva sute de mii. Nu — asta nu avea ce să spună lui Todiriță al lui! — Să caute aiurea — doar' de-o da de ceva sămânță de vorbă sănătoasă. Pe pagina a doua găsi descrierea cum o ceată de spărgători au călcat casa unui om, au luat o cassă de bani, pe sus, și cum au furat câteva

zeci de mii, spălând mai apoi putina. Descriere pe îndelete — cu toate amănuntele — *cum* s'au târit, pe *unde* și *cum* au deschis fereastra — *cum* au dus cassa. Nu, nici asta n'are să i-o arate să cetească Todiriță al tatii. Apoi — căutând — doară-doară o să găsească ceva — îi căzură ochii pe-un cuvânt. Iși duse degetele mâinii muncite, dela coarnele plugului, la ochilari și și-i așeză mai bine pe nas, fiindcă i s'a părut că i se năzărește, că-i joacă literele o posnă. Dar nu — era așa — un cuvânt urât, o sudalmă, pentru care a dat badea Trofim, deunăzi, peste gură lui Todiriță — și vorba asta scârnavă o găsea acum tipărită, negru pe alb!

Stete locului din cetite și clătină din cap — apoi suspină una din adânc.

— „Ce ți-e, omule?“ il întrebă nevasta, care era lângă el, văzându-l așa. Ea, care se învățase să-i citească de pe frunte necazurile.

— „Tu nevastă, hăi, adu-mi tu pipa“.

Nevasta-i aduse pipa. Badea Trofim își îndopă, tacticos, pipa cu tăbac — prinse, cu două degete, gazeta, ca pe un guzgan, care rodea în hambare — o rupse fășii-fășii, luă un chibrit, după ce o răsucise, aprinse una din fășiile alea și cu ea dete foc pipei, apoi rămășița de chibrit

o aruncă între fâșiile alelalte de hârtie, cari arseră mai apoi cu flacăra.

— „Ce faci, omule? Ai căchiat?!“ întrebă femeia, speriată, nedumirită de ce-i săvârșește soțul.

— „Nu, nevastă“, zise badea Trofim, „da' voiam s'aduc lui Todiriță a' nost merinde sufletească bună și am dat de mucegai... și mai bine am dat foc mucegaiului, să se ducă pe pustii locuri, decât s'ajungă pe mâinile copilașului nost.“

Apoi — bănuitor — despătură cărțulia. Și la aia să fi avut el mână nenorocoasă? Și aia să fie primejdie să strice sufletu' copilului?

— „Ai aruncat banii pe gârlă, Trofime!“ îi zise nevasta.

— „Pe semne trebuie omu' să dea cu capu' de gard, nevastă. Stai! Poate că asta-i altăceva“. Și ridică degetul arătător, ca și când ar fi spus: acum să ne-ascuțim urechile!

Buzele-i începură să silabisească. Erau litere mari, citețe, pe hârtie bună, cu icoane.

„Iubite cetitorule!“, spunea cartea. „Iubite cetitorule! — Zece vieți să ai și n'ai să poți ceti tot ce s'a scris frumos și bun pe lume. Nu-ți

pierde timpul scump cu fleacuri! Vină-vină cu mine, să te plimb și să-ți arăt bogățiile pământului, cum să le scoți, cum să le chivernisești, cum să te bucuri de ele!"

— „Bine 'ncepe, nevastă", zise badea Trofim. Ochii îi căzură asupra unui plug american. Vezi, de plug de ăsta ducea el dorul! Oare găsi-va ceva la fel în oraș, să cumpere, când s'a duce a doua-oară pe-acolo? — Și-apoi dete câteva pașini mai departe. Ceti și râse una bună :

*„Dacă ești, bade, de neam,
Nu te-amesteca 'n hirean!
Dacă ești, bade, de viță,
Nu te-amesteca 'n tărâță!"*

— „Că bine spune, omule!" și râse și femeia, privind mulțămită la „*omu*" ei, știind că sfatul auzit tocmai l-au urmat cu scumpătate amândoi, de când au cântat „*Isaia dănțuiește*" înaintea altarului și până acum.

— „*Todiriță, Todiriță!*" strigă badea Trofim și femeia urmă: „*Vino, puiu' mamii, vino repede, că ți-a adus tată-tău ceva frumos dela oraș!*"

Un cătun francez fericit și țăranul francez.

I.

Intr'o revistă franțuzească se află o descriere frumoasă a vieții ce o poartă țăranii francezi într'un cătun din munți, la o înălțime de mai mult de o mie de metri.

Iată ce a văzut scriitorul în sătucul acela. Ruinele unui castel mai adevereau că au trăit, în vremuri vechi, boieri pe acolo.

O bătrânică, țărăncă, de 90 de ani, torcea mereu, gata să înțepe cu fusul ei pe domnul Progres, care s'ar fi apropiat de ea, ca să-i ia fusul din mână. Cei din sat nu știu ce va să zică electricitate, gaz aerian, mașină cu vaporii — ca în multe din satele de pe la noi.

Ca să ajungi la drumul, pe care circulă autobusul, îți trebuie să bați o cărare de trei kilometri — iar ca să-și vândă vițeii la târg au să facă țăranii o cale de 22 de kilometri.

Pe timpul lucrului câmpului lucră țăranii din greu, în ogoare — de îndată ce a dat însă iarna încep să se ocupe acasă cu fel de fel de me-

serii, construindu-și ei înșiși tot ce le trebu pentru gospodăriile lor.

„Tata” Ternisse, care are 78 de ani, sco bește cu mâna sa în lemnul de mesteacăn, croindu-și niște pantofi solizi de lemn. Alt țăran împletitor de coșuri, împletește coșuri pentru mâncare, panerașe și legene. Se toarce cânepa, lâna, la roata de tors, la furcă — un țesător țese postavuri trainice. Atelierul său este într'un grajd primitiv, lângă vacile, cari dau ceva din căldura lor umedă țesăturii.

Tot în sat se construiesc și samarele, jugurile, tocitoarele. O moară veche dă unt-de-lemn din nuci. Un cuptor comun este folosit pe rând, de fiecare familie, pentru coptul pâinii. Fiecare familie își sară singură porcul și-și pregătește cârnații, din cari va mânca întreg anul. Păstravii dintr'un râu mai aduc variație în mâncare și — câteodată — câte un mistreț rătăcit prin zăpadă.

Țăranul din cătunul acesta poate trăi fără ca să cumpere nimic din oraș. Oamenii bătrâni sunt numeroși, vorbăreți și veseli.

Sate ca acestea mai sunt multe în Franța de astăzi.*)

---

*) După revista „Vu” din 1932, număr special: Franța.

II.

Cu toate că au plecat mulți țărani francezi dela țară, stabilindu-se în orașe — Franța este și astăzi o țară în majoritatea ei țară de țărani. Pătura țărănească este de cea mai mare însemnătate în Franța.

În 1934 socotea profesorul André Siegfried, după care luăm notițele de mai la vale, șase-sprezece milioane de locuitori în centrele orășenești și douăzeci și nouă de milioane la țară. Cu agricultura se ocupă patruzeci la sută, opt milioane din cei dela țară.

Față de Anglia și Germania este o mare deosebire — în aceste două țări sunt — mult — douăzeci la sută cei ce trăiesc la țară, iar în țara noastră, sunt, după cum se știe, peste optzeci la sută țărani.

Franța este o țară de țărani, deci; după războiu au ajuns și în Franța mai mulți țărani proprietari de pământ.

La proprietatea lor țin țărani francezi foarte mult: țărani sunt *stăpâni* la ei acasă și — în cele mai multe cazuri — lucrează pământul ce le aparține, cu membrii familiei lor.

Urmările acestor stări de lucruri sunt foarte însemnate, deoarece felul cum judecă acești ță-

rani trece mai departe, la orașe. Ceice s'au stabilit în capitala țării lor păstrează amintirea ținutului lor cu multă dragoste, aproape cu sfințenie.

Iată cum descrie marele scriitor și istoric francez Michelet dragostea aceasta: „Dacă vrem să cunoaștem gândirea cea mai adâncă, pasiunea țăranului Franței, ne este foarte ușor. Să ne plimbăm — Duminecile — la țară și să-l urmăm pe țăran. Iată-l că se duce acolo, pe dinaintea noastră. Sunt ceasurile două — nevasta sa este la slujba bisericească; el e în haine de sărbătoare; vă spun se duce să-și vadă iubita. Care iubită? *Pământul!*” (Pământul e în limba franceză de genul femenin.)

Ștefan O. Iosif.

— Cântărețul țăranului și satului românesc. —

In zilele noastre de dihonie urâtă, de multe ori își poate găsi un om mângâierea într'o carte minunată. Cărțile au întâietate față de oameni, deoarece de un om rău te descotorosești greu de tot, dar de o carte, dacă nu-ți place de ea, n'ai decât să o dai de-oparte. Dacă se 'ntâmplă

să găsești o carte, leac pentru suflet, ce prieten neprețuit ți-ai mai câștigat!

De cărți, cari să-ți ridice sufletul avem noi lipsă în zilele de acuma, de cărți, să umble din mână 'n mână, ca apa de viață dătătoare, din povești.

De astădată scriem despre câteva cărți de ale poetului nostru Ștefan O. Iosif.

Ștefan O. Iosif s'a născut în anul 1875, în Brașov. Brașovul a fost totdeauna orașul cărturarilor români. Nu numai că aici s'au tipărit întâiele cărți în românește, dar aici s'a înființat și vestitul gimnaziu românesc, susținut de neguțatori și boieri români, sprijinit din greu și de biserica Sf. Nicolae de acolo. La gimnaziul acesta a fost tatăl lui Iosif director și pe băncile școlii de acolo a învățat tinărul cu părul moale, cu ochii blânzi și visători, până în clasa a 5-a „gimnazială“. După Brașov a venit rândul Sibiului să găzduiască pe poetul nostru. Lângă gara de astăzi se află o odăiță sărăcuță, unde a învățat doi ani de zile, la gimnaziul unghuresc. Dacă ar avea grai, pădurea minunată „Pe sub arini“ ar putea povesti multe despre studentașul, care-și petrecea timpul liber pe acolo, îndeletnicindu-se de pe atunci cu înciocălatul versurilor.

Când tatăl său a plecat cu familia în Regat în 1889, — s'a dus și Ștefan la București și acolo și-a și terminat liceul și a studiat și la universitate.

La început a trăit ca ziarist, în Iași și București. Mai apoi a ajuns bibliotecar-custode la „Fundațiunea Carol I“, biblioteca universitară a Bucureștilor. Mulțumită unui prieten bogat, scriitorul Virgil Cioflec, a avut putința să călătorească, ani de zile, în Franța și Germania, ca să-și lărgească cercul vederii și să câștige cunoștințe te-meinice. Marele ministru de culte de pe vremuri, Spiru Haret, l-a îndrăgit, de asemeni, și i-a dat putința bănească să călătorească în Bucovina — era tocmai o sărbătorire a lui Ștefan cel Mare — și poetul a cercetat locurile istorice, mai întâi de toate Putna, scriind „poemul istoric“: *„Din zile mari“*.

În timpul din urmă al vieții a bolit, încât a trăit o viață retrasă. Soarta a vrut ca tocmai când plecau soldații români în Bulgaria, în vara anului 1913, să moară acela, care scrisese avântatul marș „La arme!“ (22 Iunie).

Convoiul de jale, care-i ducea trupul la cimitirul „Belu“ din București, s'a întâlnit cu soldații, cari plecau și — când era aproape ca cor-doanele de gardiști să închidă calea, unul din cei

ce întovărășeau pe mort la cimitir, a tăiat drum cu vorbele: „Știți voi pe cine ducem aici? E acela, care v'a scris imnul ce îl cântați!”

*

Bine ar fi ca și cetitorii calendarului acestuia să ia la cunoștință ce poet binecuvântat de Dumnezeu am avut noi în Ștefan O. Iosif, de aceea publicăm aici *numai câteva* din poeziile sale, invitând pe toți să cântărească și să adâncească mai apoi cărțile scrise de el.

Ce minunat volum de poezii: „*Patriarhalele*“, apărut în 1901, la începutul activității poetului! Chiar și coperta (învelitoarea) cărții era ademenitoare: un moșneag, în dreapta cu un toiag, ducându-și mâna stângă la ochi, privește la o ceată de cocori ce zboară spre soarele dela orizont.

Desemnul se poate aduce în legătură cu poezia din fruntea volumului, care pune 'n gura unui moșneag cuvintele:

„E mult de-atunci... e mult, nepoate
 Și ca prin vis la văd pe toate...
 Hei! să te miri, să te cutremuri
 De câte-au fost 'nainte vremuri —
 Și-i mult, e mult de-atunci, nepoate!”

Moș Barbă-Albă ne-a făcut curioși dela cea dintâi pagină. Incepem să cetim cu sârg, să înțelegem și noi de ce se tânguie mai apoi:

„Că uite! vremurile-acele,	Azi cat nedumerit, nepoate!
De-au fost amarnice și grele,	Cum <i>toate se schimbără, toate!</i>
Dar <i>inimi drepte, credincioase,</i>	Din cântece azi n'ai ce-alege,
Vin <i>bun</i> și cântece <i>frumoase</i>	Nici vinul nu e vin în lege,
Erau pe vremurile-acele...	Nici inimi nu mai sânt,
	[nepoate!]

Bătrânul a trăit vremile haiducești, moșul a respirat aierul vieții sănătoase, dela țară, când doina încă n'a fost batjocorită de cântecele de mahala, când hora și sârba nu erau pângărite de „foxtrott” și de „shimmy!” Poetul simte de multe ori cu moșul împreună.

Cântă pe bunicul, pe bunica. Ne aflăm într'un sat românesc curat, cinstit, cu oameni de omenie. Pe lângă bătrâni mai cântă pe vechiul „cobzar”. Bunicul cu barba albă, bucurându-se de nepoței; bunica, harnică, în haine țărănești, bună, par'că ar fi „Dumineca Preasfântă”; „cobzarul” omenos, cel ce 'ncălzește inimile cu cântecele românești, cu „bătrâna doină”.

În versurile astea este răspândit mult *bun-simț*, împrumutat, par'că, dela cele trei figuri descrise, e un tact *liniștit*, care ți se strecoară prin vine și te silește să-ți spui: fie, că de omenie oameni au mai fost, bunicul, bunica și cobzarul din vremile trecute!

De vrem să dăm de un ton mai vesel, mai avântat spre tineret, cetiți cântecul, în cari chiuie poetul în rând cu „fetele și băieții” din sat. Par'că te silește cântecul să-ți uiți de năcazurile vieții, de toată sdroaba zilelor și să-ți ridici capul semeț, întinerit și tu, oricât de vârstnic ai fi. Îți vine să-ți duci mâna la gât, fără să vrei, să te deschii la cămașă, cetind chihotul: „Ah, de ce n'am zece vieți — să te cânt, Natură!”

Ca să simțești fiorii, de cari era *el* cuprins, cântând natura, cetește descrierea unei furtuni în mijlocul codrului. Amintiri din copilărie! — E în luna Mai! Flori pretutindeni. Băiatul aruncă „'n colț ghiozdanul” de școală și pleacă cu cănele iubit, cu Grivei, în pădure. Și cum își petrec și cum se bucură de viață și cum sunt cuprinși de spaimă când îi prinde furtuna! Cine știe să descrie așa furtuna, este un adevărat poet!

Și-acum iată pe țărani *la muncă!* Iată pe „năcăjiții cărauși”, cum duc poveri, în „carele greoaie”. „Frig și vânt și ploaie”, ... „Știe bunul Dumnezeu — de-'or ajunge acasă!” Bietul om năcăjit, plecat la drum, „ieri ca azi și azi ca ieri”.

În fața poeziei populare își pleacă Iosif capul plin de smerenie și multe din poeziile sale și-au luat suflu din ele, s'au „inspirat”, cum se zice,

din forma lor, din comparațiile folosite de ele. Așa au făcut la noi, ca poeții și la alte neamuri, poeții cei mai de seamă: Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Cerna și Iosif. Intr'o poezie: „Doina“, plină de farmec, de pe vremea „haiducilor“, spune Iosif:

„Se tânguiesc	„La făgădău,
Tălângi pe căi	La Vadul Rău,
Și neguri cresc	Sus, la răscruci,
Din negre văi,	Vin trei haiduci,
Plutind pe munți..	Pe cai mărunți..“

Sfârșitul poeziei, care ar trebui citită în întregime, este așa:

„Dar' când ajung (haiducii)	Haiducii mei
La cotituri,	Doinesc toți trei:
Un chiot lung	Și clocotesc
Din mii de guri	Și hohotesc
Dărâmă stânci...	Păduri adânci..“

Cine vrea să cunoască pe Iosif, cântărețul trecutului românesc, citească „poemul istoric“: „Din zile mari“. Acolo sunt descrise luptele ce le-a avut Ștefan cu craiul Mateiaș Corvinul, la Baia, cu turcii la Valea Albă-Răsboieni, când a fugit Mohamed, cu polonii craiului Olbricht, la Dumbrava-Roșie, cu Soliman Pașa, la Podul-înalt, de l-a numit Papa dela Roma „Pavăza Creștinătății“.

Tot Iosif a scris o piesă teatrală: „Zorile“, cu subiectul din trecutul nostru, de pe vremea lui Horea, Cloșca și Crișan.

Cine vrea să cunoască și pe Iosif, omul, care se roagă, să citească poezia „*Rugăciune*“. In ea pricepe poetul cât este el de mic în fața Aceluia, care este „sfânt și mare“, cade în genunchi, întinde mâinile și se simte învins, rugându-se de îndurare.

Am văzut pe Iosif, iubitorul de obiceiuri bune bătrânești, pe cântărețul oamenilor de omenie din satele noastre, pe cel ce proslăvește frumusețile naturii și hora strămoșească, pe țăranul muncitor și pe haiducul, care-și răzbină pentru nedreptățile îndurate și pe cântărețul trecutului și pe cel religios.

Cine a știut să-și smulgă din inimă astfel de simțeminte și să aștearnă pe hârtie astfel de gânduri — dând puțința la mii și mii de cetitori să se încălzească, să se bucure și să se întristeze împreună cu dânsul — acela este vrednic de recunoștință.

Recunoștință? Da! Cum să ne-o arătăm? Răspândind scrisul lui Iosif. Aducându-i prinos de laudă, prin îndrăgirea simțemintelor, de cari el s'a lăsat condus.

Cel ce citește volumele de poezii scrise de Șt. O. Iosif și le dă mai departe, bucurându-se de gândurile poetului — a aprins o luminiță de ceară curată la altarul ridicat în amintirea aceluia, care a fost Ștefan O. Iosif...

HORIA PETRA-PETRESCU.

Poezii de Șt. O. Iosif.

De ziua mea.

Aș vrea să fiu un biet bunic,
 Adus din spate și pitic,
 Să-mi mângâi barba albă;
 Să stau la foc, de somn să pic,
 Visând la vremea dalbă...

In jurul meu să am nepoți
 Și pe genunchi să-i joc pe toți
 Și să le 'nșir alene
 Povești cu Smei și Barbă-coți
 Și mândre Consânzene.

Să râd cu ei, copilăros.
 Când, moțând, mi-atârnă 'n jos
 Al scufei mele ciucur;
 Când ei mă trag de păr vartos,
 Să-i cert și să mă bucur...

Ori, vara, să mă plimb cu ei
 Domol p'în vechile alei
     Cu tacticoase pasuri;
 Să-i țin mereu sub ochii mei
     In lungile popasuri...

Și 'n poarta casei, pe 'nserat,
 Când oamenii se 'ntoarnă 'n sat
     Și-mi dau, pe rând, binețe,
 Să 'ngân pe nas, îngândurat,
     Un psalm din tinerețe...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bunica.

„Cu părul nins, cu ochii mici
     Și calzi de duioșie,
 Aieva par'c'o văd aici
 Icoana firavei bunici
     Din frageda-mi pruncie.

Torcea, torcea, fus după fus,
     Din zori și până 'n seară;
 Cu furca 'n brâu, cu gândul dus,
 Era frumoasă de nespus
     In portu-i dela țară...

Căta la noi așa de blând,
 Senină și tăcută;
 Doar suspina din când in când
 La amintirea vreunui gând
 Din viața ei trecută.

De câte ori priveam la ea,
 Cu dor mi-aduc aminte
 Sfiala ce mă cuprindea
 Asemănând-o 'n mintea mea
 Duminecii Prea-Sfinte“...

Cobzarul.

Salută zdrăngănind din strune,
 Bătând cadența din picior
 Și cântă legănându-și capul,
 Cobzarul, mândrul cerșitor.

Iar după datina străbună
 Când îi întinzi paharul plin,
 El nu bea până nu închină
 Și varsă jos un strop de vin.

— Cobzarule, de-ai ști cât farmec
 Și voe bună răspândești
 Cu svonul cântecelor tale
 In inimile românești!

Noi toți suntem așa de tineri,
 Că am putea să-ți fim nepoți...
 Dar când ne zici bătrâna doină
 Ești cel mai tinăr dintre toți!

Cântec vechiu.

„Codrule, stăpânule!
 Codrule, bătrânule!
 Mișcă-ți tu poenile
 Și-ți ridică genele,
 De privește până 'n zare,
 Nu s'arată șir de care,
 Șir de care ferecate,
 Scârțâind împiedecate,

De-angarale 'mpovărate,
 De nuferi înconjurate?...
 Codrule, stăpânule,
 Codrule, bătrânule!
 Scutură-ți tu pletele,
 Să s'adune cetele:
 Cetele haiducilor,
 Spaimetele răscrucilor

Să răstoarne carăle,
 Vânzolind covoarele,
 Să defunde lăzile.
 Să-și împartă prăzile“...

Din »cântece și balade«.

Boii stau în jug supuși,
 Gata de plecare;
 Năcăjiții cărăuși
 Merg pe lângă care...

— „Hăis și cea!“ — gem subț poveri
 Carele greoaie;
 Ieri ca azi și azi ca ieri:
 Frig și vânt și ploaie...

Drumul e glodos și greu,
 Negura se lasă:
 „Știe bunul Dumnezeu
 De-'om ajunge-acasă!...“

Rugăciune.

Doamne, cătră Tine 'ndrept
 Astăzi ruga mea umilă!

*Iartă celuia nedrept :
Dela tronul Tău aştept
Cel din urmă semn de milă...*

*Ca un demon cad învins,
Fulgerat de suferinţă.
In genunchi, cu graiul stins
Şi cu sufletul cuprins
De obidă şi căinţă;*

*Dornic braţele-mi întind
Cătră cerurile Tale ;
Valurile mă cuprind,
Inima mi-o simt murind
De neţărmurita jale ;*

*Şi pre Tine Te mai chem :
Doamne, Tu eşti sfânt şi mare !
Mântuie-mă de blăstem...
Cătră Tine plâng şi gem :
Indurare!*

Furtuna.

*A revenit albastrul Mai !
Flori în grădină, flori pe plaiu
Şi flori la pălărie !*

Stau ca pe spini, stau ca pe foc ;
 E timpul numai bun de joc
 Și bun de ștregărie...

Griveiu, tovarășul meu drag,
 Nerăbdător așteaptă 'n prag
 S'asvârl 'n colț ghiozdanul...

I-e dor ca s'o pornim hai-hui :
 Mă dau mai bine 'n partea lui,
 Că nu e Maiu tot anul !

O șterg de-acasă frumușel :
 Griveiu cu mine, eu cu el --
 Și satu 'n colb se 'neacă...

Intrăm în codru și Griveiu
 A 'nebunit de vesel ce-i :
 Mă mușcă, sare, joacă...

Dă spaima 'n vrăbii, latră 'n vânt,
 Iși face mendrele ; eu cânt
 Și codru lin răsună...

Pe sus trec leneș nouri grei —
 Noi nici nu ne gândim la ei
 Și doar aduc furtună!

Abea o creangă s'a mișcat
 Și 'n freamăt lung, neașteptat,
 Lumina 'n zări se stânge...

*Un roiu de frunze joacă 'n drum —
 Tot codru e-un vârtej acum
 Și eu pornesc a plânge...*

*Alerg în jos, alerg în sus :
 Am rătăcit și urme nu-s,
 Ori încotro m'aș duce!
 Un fulger! — repede mă 'nchin...
 Ah, mii de duhuri acum vin
 Și vor ca să m'apuce...*

*Cad în genunchi, prins de fior,
 Răsbubuind din nor în nor
 Un trăsnet se descarcă!
 Zic „Tatăl-nostru“ — și Griveiu
 Se uită țintă 'n ochii mei:
 Și el se roagă par'că...*

*Dar iată! cât ne-am închinat,
 Un colț de cer s'a luminat
 Și codru-i plin de soare...
 Ieșim voioși la câmp deschis —
 Și-mi pare că a fost un vis —
 Furtuna trecătoare!...*

Din copilăria președintelui Masaryk.

Președintele Republicii cehoslovace e de origine dintr'un sat din Moravia (Cehoslovacia), din Hodonin. Tatăl său a fost birjar în Hodonin, iar mama a ajuns camerieră la o doamnă dela curtea împărătească din Viena.

Toma s'a născut în 1850, abea doi ani după ce s'a ridicat iobăgia în Austria, în urma evenimentelor revoluționare din 1848. Iobăgia aceasta apăsase greu poporul dela țară, încât nici tatăl lui Toma n'a avut puțința să se instruiască și să-și trimită fiul mai departe la școală, după pofta inimii sale de părinte iubitor.

Așa a trebuit Toma să intre, ca învățăcel, la un potcovar, după ce a terminat școala primară, apoi la un lăcătuș și faur.

— „Ce ți-e și cu soarta omenească!”, a povestit odată președintele Masaryk unui oaspete francez.

Intr'o dimineață s'a dus copilul la fântâna satului, să ia apă pentru atelierul faurului. Ducând gălețile de lemn, s'a întâlnit cu unul din foștii săi dascăli. Deoarece hainele îi erau mur-

dare și fața îi era măzgălită — tinărul Toma s'a prefăcut că nu-și vede pe fostul dascăl și a dat să plece mai departe — dar dascălul, domnul Ludwig, l-a recunoscut pe dată, și-a adus aminte de deșteptăciunea băiatului de pe băncile de școală și — n'a fost leneș — s'a dus drept la mama băiatului.

— Mi-am adus aminte de fiul dumnilale — a spus dascălul, mamei lui Toma. E păcat ca un elev așa de bun să rămână numai faur! Lasă-mă să ți-l trimit *eu* mai departe la școală.

Așa a plecat Toma, încă în seara aceea, cu dascălul iubit la Ceikovițe, unde a ajuns la școala de acolo supraveghetor al elevilor, ca să-și poată agonisi pânea cea de toate zilele. La biserica din Ceikovițe aveau lipsă de unul, care să cânte la organe (cum e obiceiul în bisericile catolice) — un preot a învățat pe micul Toma muzica și să cânte latinește. Sările a învățat Toma, din îndemnul propriu, limba latină, ca să știe să cânte la biserică.

Mare a fost bucuria băiatului când un preot, care văzuse ce progrese a arătat în latinească i-a făcut propunerea să plece, să studieze într'un gimnaziu dintr'un oraș învecinat, ca să-și desăvârșească cunoștințele.

„Așa a fost începutul unei cariere universitare”, încheie președintele Masaryk descrierea începutului studiilor sale. Mai târziu profesor de filosofie la universitatea cehă din Praga.

Dacă nu s'ar fi întâlnit cu fostul său dascăl, cu Ludwig, poate că întreaga sa viață ar fi fost altfel!

Secetă.

*E secetă, nici chiar în zori
Nu-s diamante 'n iarbă: stropi de rouă.
Cu-aripi întinse doi cocori
Se 'ntrec în zări, prin albiu nori,
Trimiși ca vornici chemători
De pe pământ, cu rugi să plouă...*

*Adusă de spate, cu pași mărunței,
Covrigi duce baba nepotului ei —
Nepotul e sdravăn, copil răsgăiat,
De-un sur măgăruș al turmii urmat.
Cu palma-'l mângâie, covrigul mâncând,
Dar și măgărușul — pe semne-i flămând,
La pici se repede și ține-se scai,
Cu botul s'aiaptă și 'n părul bălai.*

Rânzos măgăruşul! Da' nu-i e de joc

Copilului — găsitu-i-a ac de cojoc!

Plici — bum!

Păruiala e gata acum!

...Şi râde băbuţa: „Păcat e de drum;

„Mai bine cocorii pe-acas' să fi stat!

„Se bat măgăruşii — îndat' s'a schimbat

Şi vremea!“ Pe cerul cu nori

Rechiamă pe vornici, pe cei doi cocori.

Vezi? Cât ai scăpăra din amnar — a plouat!

ILIE MARIN.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La țară.

— Pastel. —

Zăpușeala-a fost cumplită. Înaintea prăvăliii

Calul moșăia cu botul prins în sacul de mâncare,

Iar arinii brațe 'ntins-au, par'c'-a semne de chemare

După ploaie și — te miră! — nu sburdau nici

[chiar copiii!

Iată, norii groși se 'ndeasă. Mână carul Sânt-Ilie,

Azi e cătrănit, e-amarnic, dă bici — pocnete turbate.

Nu-i de șagă, zău, cum plouă! Tună peste șapte sate,

Pare-c'ar ploua nojițe și potopul a să vie ...

Stau pitiți puii sub cloșcă, — moșul murmură
„Credeul“,

Un cuțit înfige pruncu', 'n pragul casii — vezi,
[minune!

Domnul ascultat-a 'ndată gura de copil ce spune
Și 'ncurând se înfiripă și s'arată — curcubeul.

Arcul colorat se 'ntinde peste grâne, peste sate.
O beteală mai frumoasă cerul nu a dat nici când,
Mult mai așteptase câmpul, el, de ploaie-a fost
[flămând.

Cum re'nvie-acuma toate, reavene, improspătate!

ILIE MARIN.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Internatul de fete“ al „Asociațiunii“ e de 50 de ani.

Frumoasă și înălțătoare serbare îi este dat să aibă „Internatului de fete“ al „Asociațiunii“ în decursul anului 1936: se împlinesc 50 de ani de când s'a înființat.

Anul 1848 a găsit poporul românesc numai cu gimnaziile din Blaj și Beiuș, în 1852 se înființă gimnaziul din Brașov, în 1862 cel din Brad (inferior), în 1863 cel din Năsăud, complementar,

— toate pentru tinerii dornici de învățătură. Numai pentru fetele române nu exista o școală, în care să se fi propovăduit învățătura în limba românească.

Incă dela adun. gen. din Sighișoara (1879) s'a discutat ideia înființării unei școale și a unui internat pentru fetele noastre — în cadrele „Asociațiunii” noastre.

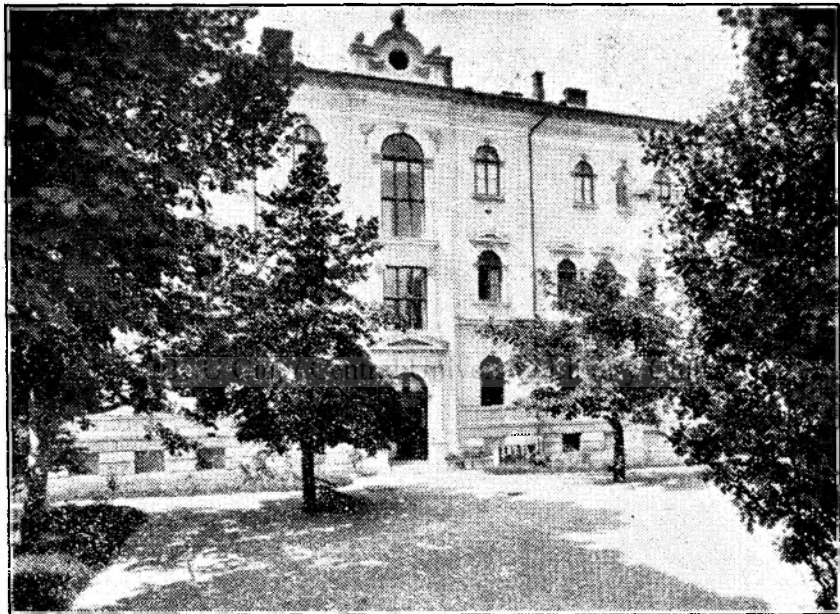
Fostul președinte al „Astrei” *George Barițiu*, cerea, în 1880, o creștere mai bună pe seama fetelor române în modul următor :

„... Pretindem... să ne creștem femeii, cari să fie cum zice poporul: *și de rugă și de fugă și de mamă și de damă*, să se învărtă cu cheile de brâu în *bucătărie și cămară*, ca și în *saloane*, împrejur de oaspeți; să știe comanda în sfera activității lor femeiești și să poată aprea (prețui) vocațiunea bărbaților trecuți prin cursuri școlare de câte 10—16 ani, ajunși în pozițiuni sociale, în cari cea mai înfricoșată pedeapsă ce i s'ar putea dicta pentru păcatele tinerețelor sale, ar fi ca să tragă după sine câte o consoartă, care să stea ca o mută tocmai în societățile cele mai alese, în cari este chemat a funcționa sau a se prezenta bărbatu-său; căci apoi în cazuri de acestea să nu ne mirăm, dacă unii tineri își iau soții din

alte națiuni, precum nu avem drept să ne mirăm, dacă fiicele noastre tremură de frica unor pețitori trecuți prin școale, dară bătărași și brutali în purtările lor“.

În cel dintâi „*Apel către publicul român*“, în 1886, pentru înscrierea elevilor la școala „Asociațiunii“ (anul școlar 1886/7), se spunea: „Școala aparținând categoriei școalelor numite prin legea de stat *școale civile*, are de scop a da o *cultură generală*, decât care mai înaltă nu se poate da femeii în școalele publice existente în patrie și totodată a oferi ocaziune pentru dobândirea de cunoștințe folositoare în ceea ce privește practica vieții, care până acum a fost prea puțin luată în considerare... Astfel școala și internatul, făcând cu putință de a-și câștiga nu numai o cultură generală temeinică, o pregătire specială corespunzătoare pentru trebuințele vieții și o bună îngrijire din punct de vedere material și moral, așa precum o ofer(ă) cele mai bune institute străine de felul acesta din patria noastră, ele vor avea față cu aceste avantajul acela, că mai oferă și ceea ce acestea nu pot oferi, adică: *creștere în conformitate cu cerințele vieții poporului român și cultivarea limbii și literaturii noastre române*“.

Aceste puncte de vedere au fost ținute cu scumpătate în cei 50 de ani trecuți.

Internatul de fete al „Asociațiunii”, Sibiu.

Câte sute și sute de doamne din societatea noastră se gândesc cu recunoștință și bucurie la timpul când le-a fost hărăzit să petreacă anii învățaturii în internatul și în școala de fete a „Asociațiunii“ noastre! A fi elevă a internatului din Sibiu a fost întotdeauna și este și astăzi *un titlu de laudă*, fiindcă e cunoscut de toată lumea că sub oblăduirea „Asociațiunii“ elevelor li se dă învățătura cea mai potrivită, ca să poată fi mame și soții vrednice.

Un amănunt, care spune mult, este acela, că marele filantrop francez, generalul *Davila*, conducătorul „Azilului Elena Doamna“ din București, fiind în 1881 oaspetele sibienilor români, la „Expoziția agricolă și de industrie de casă“, așa s'a entuziasmat de cele văzute, de frumoasele țesături românești și de hărnicia femeii române, încât, auzind că se pregătește școala „Asociațiunii“, s'a angajat să trimită pe cea dintâi profesoară de limba română dela „Azilul Elena Doamna“.

Directorul cel dintâi al școalei a fost Dr. Daniil Popovici-Barcianu, cea dintâi directoare a Internatului Baronesa Elena Popp, fiica fostului vice-gubernator al Transilvaniei și prezident al „Astrei“ Ladislau Popp; au urmat, ca directori ai școlii următorii: Septimiu Albin, I. Popescu,

Dr. I. Crișan, Dr. V. Bologa... și ca directoare a Internatului: d-nele Elena Petrașcu, Octavia Colbazi.

Intre profesorii și profesoarele școlii și Internatului au fost scriitori, pedagogi, compozitori de seamă, astfel că dragostea față de literatura și muzica românească a sporit din an în an, încât — de sigur — dacă în societatea românească din Ardeal se cetește literatură și se face muzică românească bună, este a se mulțumi în mare măsură acestui institut al „Asociațiunii”.

Cuvine-se deci ca din prilejul celor 50 de ani de viață ai Internatului — școala s'a prefăcut după războiu în liceul de fete „Domnița Ileana” — să se bucure nu numai fostele eleve și familiile lor, ci toți câți pricep să prețuiască marele dar cultural ce l-a dat „Asociațiunea” noastră, completând într'un mod atât de norocos lanțul de daruri aduse pe altarul culturii.

Țărănimea mai înstărită n'a pregetat să-și trimită și ea odraslele la acest cămin al societății noastre *) și roadele câștigate au adus-o să binecuvinte și ea pe marii înaintași, cari au înființat „Internatul” și să aducă mulțumiri și celor, cari — în viață fiind — urmează pe cărările înaintașilor.

---

*) Taxele pe anul școlar 1935/936, sunt de 10.000 Lei.

Despărțăminte harnice.

Și de astădată aducem în calendarul nostru icoane, cari adevăresc cât de mult prinde rădăcină în mijlocul satelor noastre munca spre înaintarea economică-culturală.

De doi ani s'a pornit o minunată mișcare, aceea a „Școlilor țărănești“, pentru tinerii țărani și gospodarii ieșiți de pe băncile școalei satești, dar dornici de a-și lărgi câmpul vederii lor. În anul 1934 s'au înființat și au avut frumoase rezultate în orașele: Blaj, Brașov, Cluj, Făgăraș, Salonta, Satu Mare, Sighet, Sighișoara, Tg. Mureș, Turda, Zălau. Aici au primit sute și sute de țărani învățătură, de cele mai multe ori cu totul gratuită (cu locuință, mâncare, etc.) din religie, literatura română, gramatică și ortografie, istoria românilor, geografia României, aritmetică, igienă, sfaturi juridice și despre legi, economie politică (cooperarea și alte asociații), muzică (cântări), constituție, agricultură, pomicultură, zootehnică, medicină veterinară, apicultură (albinărit), agrologie, viticultură și manipularea vinului, despre mașinile agricole, despre valorificarea produselor agricole, educația fizică și național-civică.

Profesorii și elevii „Școlii țărănești” din desp. Carei.

În anul 1935 *au sporit* „Școlile țărănești“ — având acum „Astra“ „Școli țărănești“ în orașele: Maramureș (2 școli: Călinești și Vad), Ugocea. Carei, Beiuș, Salonta mare, Oravița, Săvârșin, Jiul, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Alba-Iulia, Aiud, Diciosânmărtin, I. G. Duca, Ocland, Mercurea-Ciuc, Gheorgheni, Sft. Gheorghe, Reghin, Turda, Gherla, iar — pentru țărance — în Gherla și Reghin,

Cine vrea să citească mai mult despre aceste școli va face bine să se aboneze la revista „Astrei“ : „Transilvania“¹⁾, care apare în anul al 66-lea și, de 2 ani, ca „Buletin de tehnică a culturii“. Acolo va avea material bogat informativ.

Arătăm aici pe 1. Profesorii și elevii „Școlii țărănești“ din desp. Carei.

2. Profesorii și elevii „Școlii țărănești“ din desp. Ocland.

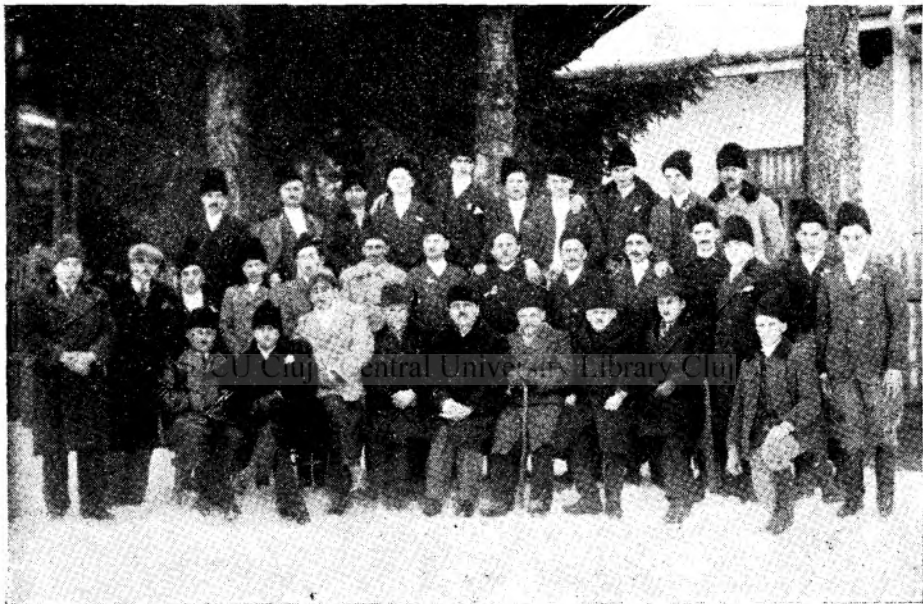
3. Profesorii și elevii „Școlii țărănești“ din desp. Gherla.

4. Elevii din Gheorgheni.

5. Profesorii și elevii din Sibiu.

Sporesc în zilele noastre și „Școlile de gospodărie“, cursuri speciale, ca țărancele noastre dela sate să învețe să gătească mai bine și să

¹⁾ Revista apare de 6 ori pe an și costă 100 Lei.

Profesorii și elevii „Școalei țărănești” din desp. Ocland.

ridice astfel sănătatea membrilor din familie și a servitorimei.

Așa a ținut, spre pildă, *despărțământul* jud. Sibiu al „Astrei“, o „Școală de gospodărie“ în comuna Nucet și un „curs de gospodărie“ în comuna Porcești. Amândouă întreprinderile au reușit de minune. (Dăm aici două fotografii, cu elevele și profesoarele, cari au fost în cele două comune.)

O minunată „Casă culturală“ s'a inaugurat în 7 Ianuarie 1934, în comuna Idicel-Pădure, aparținătoare *despărțământului* de plasă Reghin. A fost o adevărată sărbătoare sufletească. Dăm o fotografie dela această festivitate.

Multe alte *despărțăminte* au dat dovezi de viaoie și înțeleaptă activitate în decursul anului.

S'a pornit o întrecere nobilă între *despărțăminte*, ca fiecare să arate ce știe, încât și cele cari au fost somnoroase până acum s'au trezit. Un președinte de *despărțământ* ne scrie că mai are numai câteva comune în cari „Cercurile culturale“ „moțăie“, celelalte înfloresc, dar va da comitetul *despărțământului* și prin comunele acelea și o să le „sgâlțăie“, să dea semne de viață.

Dumneata, cetitorule, dacă vei afla că în regiunea dumnitale nu s'au pornit la drum cei în-

Profesorii și elevii „Școalei țărănești” din desp. Gherla.

credințați de despărțământ, pune toate pietrele în mișcare, încearcă tot ce îți stă în putință, ca „Astra“ să propășească, având „Cerc cultural“, „Casă culturală“, cu bibliotecă, cu cor, cu fanfară, cu „Școală de gospodine“, și multe, ca să se ridice comuna și să i se ducă faima cea bună.

Din *desp. de plasă I. Gh. Duca (Cristur)* ni se scrie: „Echipe de conferențieri s'au pus pe lucru și am văzut pe acest domn venerat cu sănătate puțină (not. publ. Alex. Boicescu) că nu s'a retras dela drumuri lungi, în *căruțe sdruhăitoare*, și a fost alături de tinerețea noastră“...

Desp. Carei-Sălaj ne scrie: „Am fost sprijiniți până 'n gradul suprem de cler, corpul didactic, toți intelectualii satelor, cari la manifestațiunile despărțământului participau *întocmai ca pe vremuri*“...

Dicosânmartinul scrie: „Multe comune au *tresărit la nouă viață*. Asoc. „Astra“, unica societate netulburată de undele vijelioase ale politicianismului“.

Un președinte de desp. (Cluj) dă o avere pentru mișcarea „*Șoimilor*“ în legătură cu „Astra“, altul (din Reghin) dă sute de mii pentru propagandă culturală.

Asta-i calea, care duce la propășire!

Elevii „Școalei țărănești” din Gheorgheni.

Versuri — religioase — populare.

I.

Rugă.

*Dumnezeule prea sfinte,
Luminează-a noastră minte,
Ca zilele cât trăim
Pe Tine să te preamărim.
Dumnezeule 'ndurate
Spală a noastre păcate
Și ne fă și nouă parte
De-a Ta sfântă bunătate.*

*Dumnezeule prea bun,
Ajută-ne la-acest drum,
La acest drum intorturat,
Ferește-ne de păcat.*

*Dumnezeule ceresc,
Eu pentru Tine trăiesc,
Pentru Tine m'am născut,
Primește-mă sub al Tău scut. — Amin.*

II.

Maica — plânge.

*La fântânița de piatră
Șade Maica supărată,*

Profesorii și elevii „Școalei țărănești” din Sibiu.

*Mere Domnu' și-o întrebă:
 Ce ești Maică supărată?
 Vai, Doamne, da cum n'oi fi
 Că 'n vremea bisericii
 Merg oamenii la făgădău
 Și uită de Dumnezeu,
 Și merg oamenii și s'îmbată
 Și biserica-i uitată.
 Doamne, cum i-ași prăpădi,
 Dar mi-i milă de copii,
 Că rămân mici și pustii
 Și mi-i milă de fetițe,
 Că rămân fără măicuțe.*

III.

*Sus îi cerul plin de stele,
 Jos pământul plin de rele,
 Sus strălucesc stelele
 Jos pe lume relele.
 Numa 'n cer este dreptate,
 Pe pământ e strâmbătate,
 De-aia Dumnezeu ne bate,
 Căci în loc de fapte bune
 Lucră toți cu 'nșelăciune.
 Lumea-i plină de păcate,
 Nu 'ncapă frate cu frate,*

Școala de gospodărie din comuna Nucet (jud. Sibiiu.)

Căci diavolu' cu crâșmaru'
 Imbie la toți paharu'
 Și-i îndeamnă prin beție
 La rău și neomenie.
 Mă mir Dumnezeu cum poate
 Ca să le rabde pe toate!
 Fraților, să ne-apucăm
 Viața noastră s'o schimbăm,
 Haideți, frați, să 'ntindem brațu',
 Să rupem satanei lațu'
 Să lepădăm lăcomia
 Și sudalma și beția
 Și uminciuna și curvia.
 Frumos îi ceru' senin,
 Iubite și bun creștin;
 Urātu-i ceru' noros,
 Vai de omu' păcătos.
 Haideți, frați, să ne iubim,
 Fiii Domnului să fim!

Culese de *Eugen Nicoară*.

Cursul de gospodărie din comuna Porcești (jud. Sibiu.)

Casa culturală din comuna Idicel-Pădure (desp. Reghin).

Morții noștri.

† Mitropolitul Vasile Său.

De **Dr. Iuliu Moldovan**,
președintele „Asociațiunii”.

S'a îndurat bunul Dumnezeu să cheme la sânul Său — după o viață de muncă și jertfă — pe acela, care atât de perfect a întrupat modestia înfățișării și măreția fondului creator, caracteristice Blaifului, Bisericii unite și neamului nostru de țărani, pentru a căror propășire a cheltuit cu atâta nobilă pasiune și rodnică trudă — energiile Sale, marele Mitropolit.

Te impresiona simplitatea înfățișării, sub care se ascundea și care nu voia să tradeze uriașa comoară a unei alcătuirii sufletești de cea mai rară distincțiune, izvorâtă tainic în toată măreția ei dintr'o umilă familie de țărani. Din țărani s'a născut și pecetea acestei origini neprețioase a purtat-o în formele manifestărilor lui și — totuși — ce mult-cuprinzătoare deșteptăciune, câtă erudițiune, vocațiune de a urca cele mai înalte culmi ale gândirii, se ascundeau sub acea simplă înfă-

† Mitropolitul Vasile Suctu.

țișare. Din țărani s'a născut și simplă și puțin diferențiată părea viața-i sufletească și — totuși — câtă tărie și pătrundere în credință, câtă diferențiere și finețe în simțire, câtă stăpânire și eroică resemnare, de a suporta cu atâta seninătate martiriul unei vieți de suferințe. Pământean se părea, legat cu toate fibrele ființei de glia, pe care o iubea și un sfânt a fost pe pământ, înfrățit cu veșnicia, mult timp înainte de a părăsi viața.

Simplă era înfățișarea Mitropolitului Vasile și — totuși — când steteai înaintea lui, mirarea, admirația și smerita închinare te copleșeau pe rând în fața sufletului de uriașe dimensiuni pe care l-a intruchipat.

„Astra“, al cărei membru de onoare și vicepreședinte a fost și la a cărei conducere a participat cu atâta devotament și înțelepciune, se închină cu evlavie și adâncă recunoștință în fața memoriei unei vieți omenești și creștinești, pline de atâtea suferințe, dar și de atâtea întruchipări culturale nepieritoare.

Ioan Pop-Reteganul.

Treizeci de ani s'au împlinit, în a. 1935, dela moartea bunului și firavului povestaș poporal, a dascălului Ioan Pop-Reteganul.

Noi ne-am legat să aducem, an de an, câte ceva în biblioteca noastră din scrisul plin de miez al acestui îndrumător minunat al poporului și ne-am ținut de vorbă și acum, publicând legende frumoase („Detunata” și „Capcâni”) și o lucrare mai lunguță, despre dragostea de animale și de pământ la români și la romani.

Aici vrem să lăsăm să ne vorbească I. Pop-Reteganul despre felul cum a adunat el, încă din pruncie, poeziile populare, chiuiturile, bocetele, poveștile, baladele. Ne cade bine să-l ascultăm, fiindcă și astăzi ar trebui să fie mulți adunători ca el. Servească rândurile de mai la vale și *ca un indemn* pentru câte un cetitor mai răsărit la cap, care ar vrea să adune la fel plăsmuirile populare de pe la sate.

Ascultați cum povestește însuși I. Pop-Reteganul „Povestea poveștilor” (în 1903):

„Când eram încă mic — și până mă înstrăinau de-acasă — veneau la noi în sările de iarnă vecini, prieteni de-ai tatii și stau în „povești” până

colo ce trebuia dat de cină la vite. Ii auzeam, deci, cum puneau la cale trebile economiei, cum pârândau prețul vitelor, al bucatelor, al lemnului, umblarea vremii ș. a. Apoi — când prindeau a căsca, în semn că-și gătaseră poveștile zilnice — începea unul, ori altul: „Spuneți careva o poveste, să ne treacă somnul“.

„Mama și buna torceau și ascultau la ce se vorbește; noi, copiii, ascultam la poveștile celor mari și de-abea așteptam să se înceapă adevărată poveste. Și se începea. Că cine mai era p'acele vremi povestitor ca *Juan cel mare*, un om cât un deal și bătrân și sfătos. El cunoștea uriașii pe nume și zinele din văzute, iar pe fata pădurii o prinsese sub Ciceu și o legase de leucă cu ață de teiu și nu o slobozi până-i spuse lecurile la toate boalele vitelor. După ce o slobozi — își aduse aminte, că a uitat ceva. Deci o întrebă: Dar când sunt oile călbejite, ce să le dau? Iar fata pădurii, care acum era printre tufe, pe coasta văii ursului, îi răspunse: „Cuțit, cuțit, cuțit!“ Și *Juan cel mare* venea mai în toată seara la noi, cu *Petrea Albului*, cu *Vila Selăgianului*,... Bădea Vila încă era și este om, cu multe povești. Apoi mai venea *Ion Dărăban*, care era poreclit Bunzariul și era cel mai vestit povestitor și zicător

Ioan Pop-Reteganul.

în frunze. Buzariul era păcurar de cum se ducea neaua până cădea alta, iar cât timp era lumea albă de omăt, lucra în sat pe la unul, pe la altul și seara venea la noi în povești, că tata tot pe el îl tocmea la turmă... După ce crescui mai mărișor umblam la oi cu Buzariul, atunci îmi spunea el și mai multe; nu era tufă, iarbă, pasăre, animal mic sau mare, să nu-i fi știut Buzariul povestea; și toate mi le spunea și multe le ținui în minte de le scriseiu, când știam scrie, dar cele mai multe au rămas pe câmp, unde le-am auzit dela Buzariul.

„Cu 13 ani merseiu la școală, în Năsăud. In „gazdă” șezui la oameni de-ai noștri, unde se adunau seara vecini și spuneau povești. Iar eu, mai bucuros lăsam lecția neînvățată, decât povestea neauzită. Toamna, atât la noi acasă, cât și în Năsăud, la gazdă, se adunau *vecini*, de ajutau la desfăcutul cucuruzului. Acest lucru fără cântece și cimilituri și fără povești nu se poate. Iar eu nu mă culcam niciodată, până nu mergea cel mai de pe urmă desfăcător, nu cumva să treacă fără mine vreo horă, vreo cimilitură. — Ba mergeam însumi prin vecini, unde știam că este cucuruz de desfăcut, numai să aud povești. Așa odată am mers la desfăcut de cucuruz la Pa-

ramon Gălan în Năsăud, care era socrul gazdei mele, al lui Timoftei Maței. Aci auzii *dela un țigan* minunata poveste, pe care Alecsandri (marele poet român) o scrisese sub numele de „*Inșiră-te mărgărite*“. În veci n'oiu uita pe celce a spus-o. În aceea seară atâta m'am înholbat la el, cât — de-aș fi zugrav — acum, după 37 ani, vi l-aș zugrăvi din memorie. Mult m'am minunat apoi, la câțiva ani, când o cetii scrisă într'un calendar și nici azi nu-mi pot da seamă *care-i* mai frumoasă: cea spusă de țigan ori cea scrisă de Alecsandri ?

„Merseiu la pedagogie în *Gherla*. În gazdă iară nimerii la un om povestitor, român de-ai noștri, fost *corporal* la institutul corector din acel oraș. Dela acela încă auzii destule. De aci am mers la pedagogia de stat din *Deva*. Acolo încă mă dusei în „gazdă“ la un român, *Lazar Codreanu*, care ședea chiar lângă moară. La el și *la moară* încă auzii multe povești. Ajunsei învățător. Fui mai întâi în *Orlat*, lângă *Sibiu*. Acolo Nicolae Zidul, servitorul școlii, încă-mi spunea multe povești. Atunci îmi cumpăraiu *mai întâiu un calendar*. Și acolo văzui o poveste tipărită, cea mai sus pomenită, a lui Alecsandri: „*Inșiră-te mărgărite*“ și încă una, în proză. „*Ca asta*

și eu aș știe scrie una", cugetai eu și mă puseiu și scriseiu o poveste, după aceea alta și alta... dar nu le comunicaui cu nimenea; îmi era oarecum... În toamna anului 1874 m'au dus la miliție. Regimentul nostru era în Cluj, iar compania noastră era chiar în casa, unde s'a născut Mateiu Corvinul. Chiliuța, în care se născuse marele erou de origine română, servea atunci de laborator pentru pantofăria companiei. Eu eram scriitorul companiei, scriam feciorilor cărți de dragoste și dela ei scriam cântece și povești".

„După ieșirea dela miliție merseiu ca învățător în *Vâlcelele-rele*, lângă *Hațeg*. Acolo șezui la *popa Toma*, care era un moșneag cu puțină carte, dar om de omenie și pățit, om cu talente naturale și nu mă mai puteam sătura de poveștile și povestirile lui.

„De aci m'am dus ca învățător în *Baru-mare*, pe *Valea Jiului*, sub muntele Retezatul. De aci, ca și din *Vâlcelele-rele* și mai târziu din *Bouțar*, mergeam pe la toate nedeele și ospețele mai însemnate țărănești și-mi umplui hambarul de povești, cântece, descântece și alt material de-al literaturii populare. Imi era plină lada de hârtii scrise, căci în sările de iarnă, când eram singur, tot scriam și iar scriam.

„Din Baru-mare mă strămutaiu ca învățător în *Lisa, lângă Făgăraș*, unde iar auzii *multe povești dela Achim, servitorul școalei*, care trăise mult prin România (veche). Din Lisa mă aruncă soartea în *Grădiște* — ce-i pe ruinele Sarmisegetuzei — ca instructor la *Platina*, o fetiță a protopopului de atunci Ican Iamza. Aci încă avui ce scrie, cu deosebire *legende și poezii populare*. Din Grădiște m'am dus ca învățător în *Bouțar*, sub muntele Marmora, în *granița Banatului*. *Cântările* cele mai frumoase le scriseiu aci, de asemenea și *unele povești*. În 1884 m'am dus ca învățător în *Bucium-șeasa*, sub Detunata. Aci am scris *cele mai frumoase povești*, că cine sunt povestitori ca *băieșii* (metalurgii)? — După ce stătui aci ca învățător trei ani de zile, m'am dus tot în acea calitate în *Sâncel, lângă Blaj*, unde adunaiu cu deosebire *multe cântece*, dar și *câteva povești*.

„În fine m'am strămutat ca învățător în *Rodna veche*, la izvoarele Someșului mare. Aci ne formarăm un *comitet de ajutorare al copiilor săraci* dela școalele elementare, cu cărți de învățământ. Comitetul acesta era compus din domnii Florian cav. de Porcius, Gerasim Domide, Pampiliu Grapini, Silvestru Murășan și subscrisul, ca

secretar. Împărțiram pe la școalele cele sărace — fără deosebire de confesiune — multe mii de manuale de învățământ, dăruite nouă de autori și editori și cumpărate de noi din banii, ce ne încurgeau (intrau) dela binevoitori. Când trimiteau cărți, *rugam totdeauna pe învățători, la ale căror adrese mergeau acele cărți, să-mi trimită material de-al literaturii populare de pe la ei. Și mai toți mi-au trimis câte ceva.*

„Mai primii mult material de acest soi de la amicul meu, dl *Alexiu Viciu*, profesor la gimnaziul din *Blaj*, recoltat de *elevii aceluia gimnaziu*, sub conducerea demnului lor profesor“.

... Vedeti cum a fost numai ochi și urechi I. Pop-Reteganul și cum a adunat de pretutindeni comorile țărănești.

Odihnească în pace și aibă urmași folkloriști cât mai mulți!

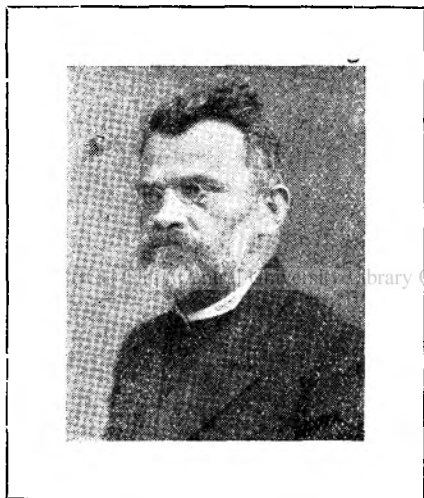
† Victor Lazăr.

O pierdere dureroasă a suferit scrisul pentru popor la începutul anului 1935 — firavul și inimosul profesor, fostul bibliotecar al „Academiei Române“, scriitorul neostenit, Victor Lazăr, a închis ochii pentru vecie.

Poporul dela țară, mai cu seama, va fi luat cu mare durere la cunoștință această trecere la cele vecinice, deoarece scrisul lui vioi și plin de învățătură, plin de măduvă, a fost nutremântul sufletesc pentru multe mii și mii de țărani români. Cât a ajutat Victor Lazăr țărănimea, cu vorba și cu fapta! Câte broșuri și foi a scos, de dragul acestei țărănimi! Și câte sute și sute de dascăli a însuflețit el, ca profesor de istorie la „Școala normală de învățători“ din Cluj, începând cu 1920 până în 1926, când a trecut la pensie, la Sibiu.

Născut în Porcești, jud. Sibiului, și-a petrecut copilăria în comuna Jina, acolo a învățat 3 clase primare, la școala grănițarească — apoi la Sibiu, la nemți. În 1884 și-a luat matura (bacalaureatul). Urmează la școala normală din Sibiu, ajunge învățător, în Poplaca, în Jina; în Viștea inferioară e director al școlii grănițarești. Organizează coruri și societăți de lectură pe unde trece. Ajunge în Dobrogea, în Caramlâc și Cobandin, ca învățător. În 1900 e profesor de limba germană și latină la un liceu particular din Craiova. Se întoarce în Ardeal, ca prim-redactor la „Foaia Poporului“ și redactor la „Tribuna“ din Sibiu. Stă 5 luni în temnița unghurească, din Seghedin,

fiindcă a scris despre Ion Brătianu. Pleacă mai apoi iară în Dobrogea, la Constanța, ca institutor la o școală medie germană. De aici se duce în Macedonia, la Salonic, unde e director la Școala comercială a României. Grecii îi poartă Săm-

betele, săvârșesc un atentat asupra lui, în urma atentatului stă câteva luni în spital. În 1906 e din nou la Constanța, la aceeaș școală. În 1908 la „Academia Română”, ca bibliotecar ajutor, la secția ziarelor, 12 ani.

După războiu, cum am scris, profesor la Școala normală, apoi redactor la foarte bine redactata „Foaia noastră“ (Cluj și Sibiu), câțeva vreme bibliotecar la „Astra“ noastră, unde a condus un an și „Bibl. pop. a Asoc.“, redactând și un Calendar.

Din cărțile lui Victor Lazăr trebuie însemnate: „Românii din sudul Turciei și în țările limitrofe (mărginașe“, scrisă în nemțește); „Creșterea în familie — carte scrisă pentru mamele române“, premiată de „Academia Română“; „Legende istorice de pe pământul României“; „Istoria în școala normală“; „Instrucția civică“; „Clujul“, monografie; „Istoria românilor“; „Istoria universală a popoarelor vechi“. În „Bibl. pop. a Asoc.“ a publicat Nr. 153: Războiul pentru întregirea neamului românesc; Nr. 154: Cultivați legumi în grădinile voastre!; Nr. 159 Copii cu renume. Biografii povestite tinerimii noastre; Nr. 96—7 „Ardealul și ardelenii“; Nr. 109. „David Urs de Mărgineni“, biografia eroului militar și a sprijinitorului școlilor grănițarești, (nevasta lui Victor Lazăr, d-na Ana Victor Lazăr a tipărit: „Bucătăria gospodinei dela sate“, Nr. 161).

Am mai putea urma cu lista publicațiilor, dar n'avem locul trebuincios.

Cetitorii acestui calendar să-și țină de datoriță de a ceti din biblioteca comunelor *tot* ce a scris pentru țărănime acest dibaci mânuitor al condeiului, decât care n'avem mulți în zilele noastre.

Dovada cea mai frumoasă despre dragostea ce i-au purtat-o cu toții — a fost delegația numeroasă de țărani, din comuna Jina și alte comune, la înmormântare, și o „pomană” uriașă, dată de văduva, d-na Ana V. Lazăr, în Jina, când întreagă comuna a plâns pe urma neuitatului ei fost dascăl. Cu gândul vor fi fost mulți cetitori-țărani la groapa lui Victor Lazăr, mulțămindu-i pentru ceasurile de bucurie sufletească, prilejuite de el.

Și noi, cei dela „Astra” și dela acest calendar, spunem un: „Odihnească în pace!”

Cum cântau recruții cehi (slovaci) când plecau la asentare, în 1886.

Cântecele acestea poporale sunt traduse din limba slovacă-cehă, cu ajutorul doamnei *Libușa Monasterianu*. Sunt adunate dintr'un sat din

Moravia (în Cehoslovacia de astăzi) de *frații Mrštik*, foști învățători pe acolo, și folosite de dânsii într'o piesă teatrală, din viața poporului, intitulată „Marișa”, în care vreau autorii să ne redea viața țărănească slovacă de prin 1886, de lângă Brno (Brünn).

Și bietele „cătane” române se tânguiau ca și slovacii de militărie, de „meliție”, fiindcă nu se duceau la conducători, cari să fie de ai lor, ci mergeau de voie, ca de nevoie, purtați pe toate câmpurile de bătaie să-și lase ciolanele, când pentru casa de Habsburg, când pentru grozii și baronii străini. Azi sunt alte vremi!

*Larg deschideți poarta mare —
Vin voinici la asintare,
Din Klobouky, domnilor,
Din Klobouky, domnilor!*

*Te măsoară pe-acoalea,
La Klobouky, mama mea!
Mă desbrac pân' la cămașă,
Mă desbrac pân' la cămașă.*

*Și aștept, fără de vină,
„General-vizit” să vină,
In cămașă desbrăcat,
In cămașă desbrăcat!*

II.

*Silește-te, căluțu' meu
 Și du-mă unde eu te vreau!
 Apoi frumos te-'oiu potcovi,
 Pân' ține încă dalba zi.*

*Lăsa-voi din oțel curat
 Potcoave să îți pună 'ndat',
 Așa, așa, căluțu' meu —
 Să nu m'arunci pe unde-i greu!*

*„Potcoave de-aur, potcovar!“
 „Dat eu căluțului în dar!“
 Să alergăm atunci noi-doi,
 Să nu m'asvârli în noroi!...*

III.

*Doamne-ajută, Doamne-ajută!
 Plec de-aice, ca răgută!
 Rău n'am făcut nimănui,
 Tuturor în față-o spui...*

*Nici la tinăr, nici bătrân,
 N'am fost eu cândva căpcân!
 Rău n'am făcut nimănui,
 Tuturor în față-o spui...*

*Doamne-ajută, plec acuma,
Mi s'a isprăvit cu gluma!
Văd acum — între răguși —
Că toți sânteți prefăcuți.*

IV.

*Gârbov tată, tu dormi dus,
La cătane ei m'au dus —
La cătane plec și eu,
Dumneata dormi-dus mereu.*

*Dumneata nu știi nimic,
Nu poți știi nici chiar un pic!
Pe mormântu' dumnitale
Inflorește-o mândră floare.*

*Inflorește-o viorică
Și-o garoafă mititică.
Ce păcat — tată! — să mori,
Zău, păcat de-o sută de-ori!*

*Vai, păcat, de roșu sânge,
Păcat, de inima-mi plânge;
Sânge roșu ce se pierde,
Răsfirat prin iarba verde!*

V.

*Hei, mai e măsurătoare,
La Klobouky, la cătane!
Domnii pe-unu' mi-l ridică,
Mama-i tare bătrânică.*

*Prind pe unu', pe-altu'-l iau
Și-altuia căluț îi dau,
Un căluț mândru 'nșeuat,
Că-i mai tinăr, desmierdat.*

*Inșeuțați negru' căluț,
Să-l 'nstrun eu un picuț,
Ca să plec, să plec cu el,
Chiar pe câmpu' de răsbel...*

VI.

*Inaintea casei — verde grădiniță —
Și-o garoafă crește, nebăgată 'n samă.
Vreau s'o rup, de par'că cineva mă chimă.
Să te uit, se poate, scumpă mândruliță?*

VII.

*De Crăciun sânt nopți cam lungi!
Cu mândruța mi le-alungi, —*

*Rândunici nu-iț stau în gând,
N'auzi nici chiar vânt suflând.
Vântuleț, tu, suflă, dragă,
Mândru-meu pe-aici mi-l adă,
Că-amândoi ne-'om drăgosti,
Pân' ce s'a crepa de zi...*

Munca și economia.

Viata omenească nu poate fi susținută decât prin muncă. Dacă rugăciunea creștinească de toată ziua „Tatăl nostru” cuprinde cuvintele: „pâinea noastră, cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi”, nu însemnează că omul este îndreptățit să aștepte cu mâinile în buzunare, ca cineva să-l cheme la masă, oricât de fierbinte s'ar ruga, căci înțelesul adevărat al cuvintelor înșirate din „Tatăl nostru” este ca *Dzeu să dea omului putere să muncească* pentru a-și câștiga pâinea zilnică. Acest adevăr nu poate fi de nimeni răsturnat și oricât s'ar trudi cineva, nu va putea dovedi, că a existat vreodată trai omenesc fără muncă. Proverbul românesc cu conținut religios: „*ajută-mă, Doamne; dă din*

mâini, Petre", răstoarnă orice sforțare, care ar căuta să dovedească, că ori în ce înțeles am lua rugăciunea, *ea singură*, fără muncă, ar putea vreodată susține zilele omului.

Cele spuse de noi se pot controla prin orice cercetare a trecutului. Istoria ne învață că în toate timpurile *singură munca cinstită* a fost în stare să asigure traiul omului. E adevărat că în unele timpuri au fost clase de oameni, cari au disprețuit-o. Așa a fost pe vremurile când popoarele erau formate din două categorii de oameni: sclavi și nobili. Sclavii munceau pe seama nobililor. Dar tocmai pentru că adevărul vieții era pe partea celor cari munceau, tocmai de aceea, nobilii au dispărut, s'au nimicit, iar sclavii și-au câștigat dreptul la viață liberă. *Adevărul că numai munca este secretul vieții, a ieșit la iveală și a birut.*

Spre a vedea și mai limpede acest adevăr nu este nevoie să cercetăm cărțile de istorie despre timpurile prea îndepărtate. Strămoșii noștri, romanii, erau un popor fără seamăn de temut. Dar după ce prin muncă obositoare supuseseră toate țările, cari se cunoșteau pe vremea lor, s'au dedat la o viață desfrânată. Pământurile cucerite le aduceau venituri foarte mari, fără să le mun-

cească, ci numai așteptând să le vină rodul de-a gata, deoarece popoarele supuse munceau pentru ei. Dar tocmai când să se bucure mai mult de belșug nemuncit și de viață dusă în lenevie, cei cari munceau s'au răsculat și din luptele, cari au urmat, a purces însaș pieirea poporului roman. Tocmai atunci hoarde sălbatice călcașeră hotarele împărăției, dar fiindcă poporul era împărțit în sclavi și domni, fiecare a așteptat ca celalalt să apere țara. Venetici din Asia în cete fără sfârșit, au trecut prin împărăția romană, ca printr'un sat fără câini, iar din lăsarea pe tânjală a tuturora, a pierit întreg poporul. Lenevia domnilor sau a clasei de sus, a făcut ca tot poporul să se desguste de muncă și astfel a pierit o împărăție mare, fără de seamăn în zilele noastre. Iată cât de bine se adevăresc cele zise de noi, că *munca este leacul vieții, nu numai pentru oameni singuratici, ci și pentru popoare întregi*. De aici urmează că fiecare om trebuie să muncească, atât pentru a se ridica pe sine, cât și pentru a ridica la bunăstare, prin munca tuturor, neamul din care face parte.

Țara noastră românească are mare nevoie de munca cetățenilor săi, pentrucă datorită unei așezări deosebite, poporul românesc n'a putut să

dea până acuma dovadă desăvârșită de ceea ce este în stare să facă. Câtă vreme Apusul Europei făcea mereu pași înainte în toate ocupațiunile, noi românii am trebuit să ținem piept multor năvăliri barbare, începând dela anul 1300 încoace și până de curând, deoarece ne-am găsit la o mare răspântie de drumuri și am avut un pământ râvnit de toată lumea. Cu grija în suflet de a ne apăra țara, am pierdut pasul cu celelalte popoare, așa că ele ne-au luat-o mult înainte. Chiar în lucrarea pământului, celelalte țări din Europa ne-au întrecut foarte mult, cu toate că câmpul lor e mult mai slab decât al nostru.

Nici după războiul de întregire nu ne-am trudit să ținem pas cu streinii. Câmpurile noastre sunt mai rău muncite ca înainte de război de aceea producem puțin și plugarul n'are câștig; ba unii n'au nici cu ce să-și ducă zilele. Streinii însă, cum sunt francezii, italienii, germanii și alții, au ajuns în agricultură să aibă la hectar, producțiuni de două ori mai mari ca înainte vreme. Italia, de pildă, a ajuns în zece ani de zile, prin muncă trudnică și obositoare, să ne întrecă mult cu plugăria și să nu mai fie silită să cumpere grâu dela alții. De aceea țăranul italian, cel francez sau german, e bine înstărit, duce

traie bun și prin uneltele, pe cari și le poate cumpăra, îngrijește tot mai bine de câmp și câștigă tot mai frumos. Noi avem datoria sfântă, să căutăm să ne îmbunătățim munca, spre a ajunge la un venit agricol cel puțin, ca al popoarelor streine, fiindcă acest lucru numai de noi atârână.

Un venit mare al plugarului îi ajută acestuia să-și economisească, căci nu trebuie să uităm, că în afară de datoria omului de a munci, el mai are și datoria de a economisi. *Economisirea este punerea de o parte a unei părți din venitul muncii*, pentru timpul când anii înaintați sau boala iau omului puterea deplină a lucrului. Căci se știe că omul nu poate munci în toate zilele sale, iar atunci, fără o economie bine pusă, poate să-i fie primejduită chiar viața. De altfel economisirea o fac și animalele cu grije de viitor. Omul, care e o vietate înzestrată cu minte și înțelepciune, trebuie să se deosebească în bine, chiar față de cel mai deștept animal.

Dar economisirea nu are numai scopul să ajute pe om la boală sau neputință. Este un simț înăscut în omul vrednic de a face tot mai mult și mai mult prin munca sa, atât pentru a întrece pe ceilalți, cât și pentru a lăsa celor ai săi, cari poate vor fi mai puțin vrednici. Căci puterea de

muncă a oamenilor este foarte felurită: un părinte harnic poate avea copii leneși și întors, părinți slabi pot avea copii vrednici. Cu venitul economisit, susține omul astfel munca mai slabă, poate, a copiilor săi, ajutându-i să străbată greutățile vieții. În felul acesta prin economisire se face legătura puternică a familiei și se ajută simțământul de ajutor al oamenilor unul față de altul, ceea ce însemnează o gândire nobilă și creștinească.

Economisirea nu e menită numai să ușureze traiul celor rudă directă cu el, ci ea ajută la bunăstarea unei nații întregi. Economiiile făcute de oameni singuratici, adunate fiind la instituțiuni de credit, dau puțința ca, plătind o mică chirie, să se folosească de ele și cei neavuți. De multe ori un om ar vrea să facă un lucru bun, însă îi lipsesc banii. În cazul acesta cu o mică plată se poate bucura de economiile altuia, ajutându-și lui însuși să devină un economisitor pe de o parte, iar pe de altă parte, banii economisiți circulând dela om la om, dă puțința multora să trăiască. Prin puterea de muncă mai mare a unor oameni se sporește deci puterea de muncă și de existență a altora mai slabi și astfel poporul întreg se prezintă în fața celorlalte, ca o forță puter-

nică, fiind oricând în stare să înfrunte pericolele, cari l-ar pânda.

Economisirea ajută ea însași înaintarea poporului pe toate căile, căci trebuie să se știe că o națiune nu se încheagă armonios decât atunci, când având asigurat traiul zilnic poate să ia parte la cheltuelile Statului. Statul are menirea să țină liniștea și pacea înăuntrul țării și s'o apere de dușmani. Numai cu liniștea asigurată se poate ajuta munca de înaintare a unui popor.

Dar nu numai atât. Bunăstarea unui popor nu-i asigură închegarea lui desăvârșită. Omul e o ființă înzestrată de Dumnezeu să privească viața altfel decât animalele, cari și ele sunt nevoite să îngrijească de hrana vieții. În afară de grija traiului omul trebuie să-și aibă și grija sufletului. Școalele de tot felul nu se pot susține decât din sudoarea tuturor. Dările se pot plăti deci cu atât mai ușor, cu cât puterea de muncă și simțul de economie al unui popor sunt mai dezvoltate. În felul acesta prin bunul trai și prin ridicarea sufletească, un popor este în stare să arate tuturor o vrednicie deosebită, care-i dă o notă ce formează proprietatea sa caracteristică și care-l încheagă într'o unitate trupească și sufletească.

Această închegare trupească și sufletească face cinste unui popor, căci prin ea el lasă urme în istorie, iar faptele sale vor fi pomenite în cartea vieții cu cinste și cu evlavie. E mare lucru această pomenire. Ea dovedește cât de vrednică să trăiască a fost și este o națiune și ce recunoștință caldă trebuie să-i poarte toți aceia, cărora le-a lăsat comorile sale de toate felurile. Iată ce nemuritoare scopuri au pentru un popor, munca și economia.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cum se poate cunoaște bogăția unui popor.

Cu munca lor de toate zilele, pot oamenii să economisească bani frumoși. Acești bani economisiți se depun la anumite bănci, cari sunt supravegiate de stat și aduc depunătorilor venituri prin dobânda, pe care ei o capătă. După sumele de bani depuse la aceste bănci, cari se numesc „Case de economii“, se poate vedea cât de bogat sau cât de sărac este un popor. Socoteala aceasta a bogăției sau sărăciei unui popor se face în felul următor: se socotește suma totală a depu-

nerilor și se împarte la numărul locuitorilor. Rezultatul împărțirii e o cifră mijlocie, care ne arată ce bogăție vine pe fiecare cap de locuitor din țara respectivă. Socotindu-se în felul acesta s'a găsit că: Norvegia are depuneri de 16,021 lei pe cap de locuitor; Danemarca 14,587; Australia 14,447; Noua Zeelandă 14,149; Canada 13,893; Suedia 13,541; Franța 9613; Luxemburg 9396; Statele Unite 9742; Italia 7607; Germania 6585; Cehoslovacia 5862; Austria 5757; Anglia 3849; Argentina 3644; Belgia 3135; Finlanda 2967; Japonia 1586; Spania 1517; Africa de sud 661; Polonia 606; Bulgaria 379; Letonia 384; Grecia 236; Ungaria 219; Egiptul 159; Jugoslavia 93 și România 90 lei pe cap de locuitor. Se vede deci cât de rău stăm cu economia bănească: ne întrec toate țările din lume. Cauza este că nu ne-am învățat să fim cumpăniți în cheltueli. De aceea, când Statul românesc are nevoie de bani, aleargă la streini, cari îi iau dobânzi cămătărești. Chiar în timpurile acestea grele, Statul nostru a încercat mereu la porțile streinilor după bani, pentru că noi nu-i știm economisi. De aceea plătim până nu mai putem.

Ing. GH. BR.

Munca noastră față de a streinilor.

Țările sunt în legături negustorești. unele cu altele, căci nici un om și nici un popor nu poate să-și producă singur cele de trebuință pentru trai. De aceea țările vând unele altora ceea ce produc peste nevoile lor și cumpără ceea ce nu pot produce sau ceea ce n'au. Trebuie să se știe că oricâtă trudă ar pune o țară, pământul, clima și avuțiile sale naturale nu-i dau voie să producă decât ceea ce se potrivește mai bine cu acești factori.

Mărfurile pe cari nu le are o țară le importă (le cumpără dela alta), iar cele pe cari le are în surplus le vinde alteia (le exportă). Țara noastră cumpără și vinde anual mărfuri în valoare de mai multe miliarde de lei. Din prețul cu care vinde, se vede și cum este plătită munca noastră în comparație cu cea străină. Astfel în anul 1933, am exportat noi materii prime (mărfuri așa cum le dă natura sau pământul) în valoare de 1.466,575.000 lei și în cantitate de 229,882.000 kg. Aceasta însemnează că, în mijlociu, am luat pe kg.-ul de mărfuri vândute, cam 1.43 lei.

În acelaș an am importat materii prime în valoare de 9.701,810.000 lei și în cantitate de

6.773,311.800 kg., ceeace însemnează că am dat în mijlociu 6.38 lei pe kg. Se vede că noi importăm produse brute mai scumpe ca cele pe cari le exportăm și de aceea trebuie să muncim mai mult, pentru ca să le putem plăti.

Dar noi mai importăm și exportăm și produse fabricate. Tot în anul 1933 am importat mărfuri fabricate în valoare de 9.324,348.000 lei și în cantitate de 155,360.400 kg., ceeace revine, în mijlociu, la cam 60 lei kg.-ul. Mărfurile fabricate exportate au fost însă în valoare de 240,694.000 lei și în cantitate de 2,406.940 kg., ceeace însemnează un preț mijlociu de 8.7 lei pe kg. Se vede deci că munca românească e mult mai ieftin plătită, atât pentru mărfurile brute, cât și pentru cele fabricate. De aceea noi avem datoria să ne suim cu munca noastră la aceeaș plată, îmbunătățind-o. Numai astfel vom ajunge un popor bogat.

Ing. GH. BR.

Economice.

Cum se poate afla puterea cheagului.

Parte din locuitorii țării (cei din regiunea muntoasă) au ca principală ocupațiune creșterea vitelor, fie pentru vinderea lor, direct, fie pentru producția de lapte.

Laptele, unde e posibil, se vinde direct, ca lapte proaspăt, iar unde piața de desfacere lipsește (cele mai multe cazuri) se transformă în diferite brânzeturi.

Reușita unei bune brânze depinde foarte mult de cheag și închegarea laptelui, căci fiecare fel de brânză cere un anumit cheag: cheag de rânză, cheag praf sau din sticlă. Apoi unele brânzeturi trebuie să stea la închegare o jumătate de ceas, altele un ceas, altele și mai mult. Iată deci că și durata de închegare hotărăște calitatea brânzei, căci dacă laptele stă mult la închegare se răcește și știut este, că din o brânză lucrată rece mustește săptămâni întregi, iar dacă laptele stă prea puțin la închegare, brânza va fi lucrată prea caldă și în acest caz va ieși prea slabă, căci tot untul se duce în zer. Deci nepotrivire și în un caz și în altul sau cu alte cuvinte bucate rele.

Această nepotrivire provine de multe ori din cheag, care variază foarte mult ca putere (tărie), de aceea baciul trebuie să cunoască puterea cheagului dacă vrea să facă bună brânză. Aceasta o poate ști făcând proba de tăria cheagului, ori de câte ori începe un cheag nou.

Iată în câteva cuvinte cum se poate afla ușor și sigur puterea cheagului și deci cum se poate

socoti cantitatea de cheag ce trebuie dată laptelui, pentru a se închea în timpul voit :

Se ia o lingură mare sau un „caic”, cum se mai numește, în care cu o lingură (lingură de supă) se măsoară *cinci* linguri de lapte și o lingură de cheag, ce se amestecă bine și cât mai repede. Se observă — cu foarte mare grijă — câte secunde trec până laptele din caic se încheagă, adică se îngroașe. Timpul de închegare se hotărăște citind secunde pe un ceas sau mai bine prin numărare. Se înseamnă bine câte secunde au trecut sau *numărul* până la care s'a numărat (care sunt secunde), se scrie sau ține minte până la întrebuințarea cheagului de care e vorba.

La închegare se măsoară câte litri lapte sunt pentru închegat. Se înmulțește numărul litrilor de lapte cu numărul de secunde obținut la proba tăriei cheagului (făcută în caic) și numărul rezultat se împarte cu 9000.

Dar un exemplu va lămuri și mai bine.

Presupunem că pentru închegarea laptelui din caic au trebuit 9 secunde sau am numărat până la *nouă* și că pentru închegare avem 100 litri lapte. În acest caz facem următoarea înmulțire și apoi împărțire :

$100 \text{ (l. lapte)} \times 9 \text{ (sec.)} = 900$; $900 : 9000 = 0.1$
 litri cheag sau pentru 100 litri lapte ne trebuiesc
 cca 1 dcl. cheag, pentruca laptele nostru (100 l.)
 să se închege o jumătate de ceas.

Oricare ar fi timpul ce laptele se lasă la în-
 chegare, cantitatea cheagului se va putea afla
 făcând proba în caic și avându-se în vedere urmă-
 toarea socoteală generală :

Cantitatea laptelui de închegat (litri) înmulțită
 cu *numărul secundelor* (secunde, în cari proba
 s'a închegat) se împarte cu *numărul lingurilor*
 (dela proba de închezare, 5) înmulțit cu *timpul*
în care laptele se lasă la închezare (transformat
 în secunde) sau în exemplul de mai sus aplicând
 formula ultimă vom avea :

$100 \times 9 = 900$; $5 \times 1.800 \text{ (} 30' \times 60'' \text{)} = 9000$;
 deci $900 : 9000 = 0.1$ l. cheag pentru 100 l. lapte,
 ce se lasă 30 minute la închezare.

Căldura laptelui, atât la aflarea puterii chea-
 gului, cât și la închezare, va fi cca. aceea a lap-
 telui proaspăt muls.

I. DĂNCILĂ

Spălarea vaselor la stână sau lăptărie.

Pentru a obține cât mai multe produse din laptele prelucrat, între alte condițiuni, foarte important este ca uneltele și vasele cu cari se lucrează să fie absolut curate.

Aceasta se poate obține procedându-se în modul următor :

1. Intâi se vor spăla uneltele sau vasele cu apă rece, așa fel ca să se ducă toată murdăria ce se vede ;

2. După aceea se vor spăla cu apă cu sodă caldă (sau cu leșie), frecându-se bine cu o perie sau cu un postav de lână ;

3. În al treilea, se vor clăti cu apă ce fierbe sau mai bine se vor opări, adică se va turna apă ce fierbe în vase, în cari se va introduce o piatră fierbinte. Se vor acoperi apoi cu un țol și se vor lăsa așa cel puțin un sfert de ceas. În acest mod aburii ce ies vor omori toți microbii și astfel se va avea cu siguranță vase curate.

În loc de apă caldă fierbinte se poate întrebuința foarte bine *zer dulce* (acru niciodată), urdit și fierbinte, având acelaș efect sau mai bun decât apa. Acest zer nu se va mai da însă hrană animalelor ;

4. Vasele astfel opărite *nu se vor mai clăti cu apă rece*, ci se vor pune cu gura în jos, direct la uscare, în un loc cu soare sau în un loc svântat. Nu se vor pune însă la uscare nici într'un caz cu gura în sus, căci în acest caz se uscă greu și se va așeza praf în ele, deci murdărie.

Spălarea numai cu apă rece nu e de ajuns, numai opărirea singură, la fel.

Vasele vor fi adevărat curate numai după spălarea cu apă rece, apoi spălarra cu apă cu sodă caldă și pe urmă clătite sau opărite cu apă fierbinte.

După uscare să se așeze tot cu gura în jos în un dulap sau pe polițe curate.

I. DĂNCILĂ.

Bălegarul

sau gunoiul de grajd e un valoros îngrășământ, ce se dă fânețelor sau arăturilor (din nefericire încă nu în toate părțile țării), pentru a le menține sau mări producțiunea.

Pământului — luându-i-se prin recolte an de an din vlağa sau puterea lui, cu timpul sle-

iește sau sărăcește și nu mai e în stare să mai dea decât producțiuni slabe sau chiar de loc.

Agricultorul cu cap, pentru a menține fertilitatea (producțiunea) ogorului său, după un număr de ani (2—4) restituie pământului ce i-a luat prin recolte. Restituirea aceasta se face prin darea unui îngrășământ sau, cum se spune, prin „gunoire“.

Ingrășămintele pot fi: de fabrică, de grajd sau îngrășăminte verzi (anumite plante, ce conțin azot sunt întoarse sub brazdă).

Dintre aceste feluri de îngrășăminte cel mai complet, rentabil și recomandabil, e gunoiul de grajd sau bălegarul.

El nu numai că restituie pământului tot ce i s'a luat prin recolte, dar influențează în bine și sănătatea și viața pământului.

Pământurile argiloase și cele tari prin adăugare de bălegar devin afânate și se lucrează mai ușor. Apoi o fâneață îngrășată cu bălegar nu numai că dă o recoltă de fân mărită, dar acel fân va conține și plante de calitate superioară (trifoiu etc.).

Pentru ca bălegarul să aibă *efect bun* asupra pământului trebuie ca el să fie bine copt și cât mai fraged.

Pentru a avea un bălegar bun e recomandabil ca el să se lase să dospească (fermenteze) în o groapă de ciment, care să fie acoperită, pentru a nu ploua pe bălegar, căci ploaia spală și duce o parte din ce are bun bălegarul (sărurile) și nu se petrece astfel o normală dospire.

E bine apoi, ca bălegarul în timpul dospirii să fie în continuu umed la suprafață. Aceasta se poate obține, stropindu-l tot la 2 zile cu urină (sau — dacă aceasta nu-i posibil — cu apă).

Un bălegar astfel tratat e copt vara în cca 6—8 săptămâni, iar iarna în cca 10—12 săptămâni.

Se zice că un bălegar e copt atunci când paiele, ce le conține sunt complet putrezite sau abia li se mai cunoaște forma.

Atât pentru arături, cât și pentru fânețe se va întrebuința numai un bălegar bine copt. Cel necopt are o influență dăunătoare asupra plantelor, arzându-le. În astfel de cazuri auzim adesea, că cutare sau cutare gospodar n'a obținut recolta de grâu sau fân așteptată, pentru că gunoiul „a ars“.

Deci, ca învățătură, se recomandă a nu se întrebuița decât gunoiu bine copt, atât pentru arături (sau săpături în grădini), cât și pentru fânețe.

I. DĂNCILĂ

Planuri de cultură

pentru exploatarea terenurilor necultivate
până acum.

Dispozițiile ministerului agriculturii.

Ministerul agriculturii a hotărît următoarele, în legătură cu exploatarea terenurilor necultivate până acum:

Planurile de cultură pentru exploatarea terenurilor centrelor agricole, se vor întocmi la fața locului de directorii serviciilor agricole județene.

Aceste planuri vor fi examinate mai întâi în consiliul de administrație al Camerei de agricultură și apoi cu avizul acestuia se vor supune spre aprobare ministerului agriculturii.

La întocmirea planurilor de cultură urmează să se țină seamă de următoarele norme generale: terenul centrului agricol ar trebui să constituie un singur trup, așezat la marginea satului; pe acest

teren se vor face clădirile și instalațiunile necesare după un plan, care trebuie chibzuit la fața locului.

Terenul de cultură trebuie să fie de calitatea mijlocie a terenului din regiune.

Terenul de cultură al centrului agricol va fi împărțit într'un lot model, care va cuprinde toate plantele cultivate în mod obișnuit în localitate,

Se va repartiza un câmp de experiență unde, pe parcele mici, vor fi încercate diferite plante neintroduse încă în regiune, precum și diferite varietăți ale aceleiaș plante pentru a se stabili cele, cari sunt mai indicate. Câmpul de experiență va servi și ca o mică grădină, în care se vor găsi diferite plante textile, medicinale, melifere, de nutreț, mestecuri de ierburi, etc.

Tot pe acest lot se vor cultiva și plantele a căror răspândire se urmărește în localitate, fie pentru consum propriu, fie pentru scop comercial. O pepinieră de pomi roditori, în care se vor face exerciții de altoit, în fiecare an cu tinerii din sat și se vor crește pomi pentru îndestularea în parte a nevoilor locale. Se va urmări standardizarea varietăților după harta pomicolă întocmită de ministerul agriculturii; O plantațiune de durată în care se vor face aplicațiuni

în fiecare an cu gospodarii din regiune pentru îngrijirea și tratarea pomilor. Intre pomi se va cultiva, dacă regiunea îngăduie, căpșuni, smeură, coacăză, etc.

În regiunile cu terenuri degradate se va organiza și o pepinieră de arbori, salcâmi, etc., dacă nu sunt alte instituțiuni, cari să se ocupe cu această chestiune.

Separat de lotul demonstrativ se vor cultiva plante de nutreț vivace, care nu intră în asolament și anume acelea, cari reușesc în regiune: lucerna, sparceța, ghizdeiul, amestecuri de ierburi, leguminoase, etc.

Cultura acestui teren se poate face în regie sau în dijmă dirijată.

Pe scoarțele unei cărți bune.

*Un strop de bucurie-am picurat
 În sufletul de frumusețe 'nsetoșat?
 Imi e de-ajuns!*
*Lucrarea s'-o cetiți cu ochi curați —
 Așa și inima vi-o ridicați
 Spre nepătruns.
 Dușmani să fiți la tot ce-i jos, murdar!
 Așa-mi plătiți modestul, micul dar...*

Multe și de toate.

O piesă de teatru, pentru diletanții dela țară, a scris *Petrea Dascălul*, cunoscutul scriitor popular, și a tipărit-o în Nr. 222 al „Bibliotecii populare a Asociațiunii“ : „*Stâlpul satului*“.

Cum își închipuie cineva satul, plin de frumusețe, de dragoste de muncă, de iubire față de portul național, de cântecele frumoase, populare, — așa a descris *Petrea Dascălul* o comună de-a mai mare dragul. La început s'au cuibărit și în comuna aceasta cântece urâte, de mahala, hainele fără de gust, orășenești, sunt purtate de câteva fete — dar un moș cu scaun la cap își pune picioru' 'n prag și întoarce pe cei rătăciți, încât „*Stâlpul Satului*“, cum i se zice bătrânului, are bucuria sufletească de a petrece zilele ultime ale vieții într'un sat cu adevărat visat de el.

Să nu fie comună, în care să nu se joace piesa aceasta teatrală, minunat scrisă pentru trebuințele zilelor de acum. (Prețul broșurii: numai 5 Lei!)

O doamnă franceză despre arta românească. „*Astra*“ noastră a vrut să aranjeze în 1881 o expoziție agricolă și de industrie de casă, dar guvernul țării ungurești *n'a dat voie* să o

facă „Astra” — motivând că nu are în statute dreptul pentru așa-ceva. Expoziția tot s'a ținut, aranjată de un comitet special: dela Vlădică până la opincă și-au dat osteneala toți ca să reușească strălucit.

Mai bine poate cântări cineva ce a însemnat această expoziție, dacă va ceti laudele aduse de o doamnă franceză, care a vizitat mai cu seamă lucrul mânilor femeii române: „De unde au luat femeile române“, întreba doamna, „de unde au luat atâtea modele necunoscute până acum societății civilizate? La școale nu le-a dus nimeni... la jurnale de modă, nu le auzise nici de nume. De unde? Dela mamă, soră, mătușe, mamă-bună, și așa mai departe, pe sute de generații înapoi, până ce ajungi în ruinele dela Pompei și Herculanium și în cabinetele de anticități etrusce, eline, romane, încă și persiane. Să ne mai arătați un alt popor din această monarhie, în ale cărui costume să se fi conservat gustul civilizațiunii antice de trei mii de ani!!”

De ținut minte un vestit scriitor politic W. d'Ormesson, scria în 1931: „Europa exporta în fiecare an 2 până la 3 milioane de emigranți. Acum nu poți să emigrezi nicăiri, nici în Statele

Unite, nici în Australia, nici în Canada. Extremul Orient, Rusia sunt închise. Iată *adevărata criză...* trebuie să te apuci cu tot dinadinsul de această problemă... să naști nouă curențe de emigrare. Să organizezi colonii de populație“.

Un profesor specialist, din Viena, *Fischer*, socotea că Statele Unite din America ar putea nutri 500 milioane de locuitori, în loc de 110; Canada 150, în loc de 8; Argentina 150, în loc de 9, Brasilia tot ca Statele Unite, în loc de 31; Australia 120 milioane în loc de 6 câte are acum. Urmându-se sfaturilor acestora și popoarelor din Europa le-ar merge mai bine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Glume.

Și-a găsit ac de coșoc.

Intr'o societate se lăuda unul, minune-mare, cât de mari câștiguri a avut într'o afacere. — „Hei“, să fi zis unul, care-i ascultase toate, „atunci ești un om *foarte* mulțămit, domnule Ioan Pop-Retegănu!“ — „Nu mă chiamă așa!“ zise lăudărosul. — „Nu? Credeam că ăsta ți-e numele, fiindcă te pricepi la povești așa de minunate!“ (Se știe că Ioan Pop-Retegănu a cules și tipărit multe povești populare.)

Lăudărosul.

„De ce nu-ți aduci cassa de bani cu averea dtale cea mare în odaia de durmit, ca să fii liniștit că nu ți-o fură hoții?” — „Mi-ar fi totdeauna teamă că ar putea să mă trezească hoții din somn!”

Culmea disprețului.

„De ce nu râzi? Glumele, pe cari le povestește domnul X sunt minunate!” — „Nu-l pot suferi pe dl X. O să râd mai apoi de glumele auzite, — când voi fi acasă!”

La mijlocitorul de căsătorii.

„Doamna nu e frumoasă, nici vorbă, dar are o casă cu trei caturi”. — „Ai o fotografie la dumneata?” — „Mă rog, aici”. — „Nu de a doamnei, ci fotografia casei!”

Sgârcilă.

Unul a luat de nevastă pe singura fată a unui doftor de dinți. Un prietin lăuda multele daruri de nuntă, ce le-a primit tinăra păreche. „Asta-i dela Popescu, asta-i dela Ionescu, asta-i dela Bârsan!...”

— „Bine”, zise prietinul, „și ce ți-a dat cinste socru-tău?” — „O adeverință, că are să îmi

cinstească o dantură întreagă, toți dinții, în aur, când voi avea trebuință de ei!"

La cinematograful.

„Dragă domnule, iartă-mă, dar nu poți sta la reprezentație cu copilul ăsta, care plânge mereu. Neliniștești tot publicul din sală. Nu aude nimeni muzica. Dacă mai strigă copilul va trebui să părăsiți sala, cu părere de rău. La cassă vă veți căpăta banii înapoi”. — Copilul se liniștește. Cătră sfârșite se întoarce bărbatul cătră nevastă și o întreabă pe șoptite: „Îți place?” — „De loc”. — „Atunci ian pișcă puțin copilu', și hai să o ștergem, că banii-i căpătăm înapoi dela cassă”.

Bun băiat!

„Răsgăiat băiat mai e prietinel tău, Guță”, zice mama copilului ei. „Azi dimineață l-am văzut cum a legat o cutie de coada mâții. Așa ceva n'ai fi tu în stare să faci!” — „Nu, nici-odată, mamă!” — „Și de ce nu l-ai oprit pe Guță?” — „Aveam de lucru, mamă”. — „Ce-aveai de lucru?” — „Ei, ce să am? Țineam mâța, să nu se miște”.

„Astra“ este-a tuturorora!

*N'auzi goarna cum răsună.
Peste văi, cetăți și sate?
Mici și mari cei buni mi-adună.
Calde vorbe, 'nir'aripate :
Vreți s'ajungem Aurora?
„Astra“ este-a tuturorora!*

*Cer albastru vrem și soare,
Soare 'n suflet și 'n natură!
Rău' 'n fașe să-l doboare.
Jos nestăvilita ură!
Vreți s'ajungem Aurora?
„Astra“ este-a tuturorora!*

*Dacă „Astrei“-i merge bine
Țara 'ntreagă propășește!
Jos blesteme, uri haine!
Toți vrem: tot ce ne unește!
Vrem s'ajungem Aurora!
„Astra“ este-a tuturorora!*

*Cine mi se dă de-oparte?
Cine rândurile strică?
Cine 'ntreabă: ce desparte?
Munți-venin cine ridică?
Braț la braț, vrem Aurora!
„Astra“ este-a tuturorora!*

*Tu ne vezi din ceriuri, Tată,
Vrem să fim armata sfântă,
Cu iubire-Ți întrupată!
Vină! Bine-ne-cuvântă!
Toți. ca fratele și sora!
„Astra“ este-a tuturorora!*

Să iubiți Asociațiunea „Astra” — cefitorii români ai acestui călindar!

Dacă iubiți Asociațiunea aceasta, să știți că luerăți pentru propășirea noastră, a tuturor!

„Astra” vrea o țăranime sănătoasă, deșteaptă, vrednică, cu gospodăria înfloritoare, cu încrederea într'un viitor strălucit.

Calea „Astrei” duce spre mântuire!

Ultimele numere ale „Bibliotecii populare” sunt următoarele:

Nr. 214. *Valorificarea muncii, raționalizarea gospodăriei țărănești.* Invățătură agricole-economice, scrise în grai popular de *Gheorghe Brânduș.*

Nr. 215—216. *Dragostea-pârdalnică!* (Năravuri mulerești.) Comedie populară în 4 acte de *Iosif Gregor-Tajovsky.* Tradusă din limba slovacă de *Libușa Monasterianu.*

Nr. 217. *Noroc și veselie!* („Mărluța Sable” și alte schițe umoristice din viața poporului.) De *Nicolae Lupu.*

Nr. 218. *Calendarul pentru popor al Asociațiunii pe a. 1935,* întocmit de *Horia Petra-Petrescu.*

Nr. 219. *Povestiri istorice.* Din trecutul românesc al Clujului, de *Ion Filimon.*

Nr. 220. *Munți, animale și pământ,* de *Ioan Pop-Reteganul.*

Nr. 221. *Cântece oltenești,* adunate de *N. I. Dumitrașcu.*

Nr. 222. *„Stâlpii satului”,* teatru sătesc în 3 acte de *Petrea Dascălu.*

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SIBIU

Fondat la anul 1872

Reg. soc. bancare Nr. 1/1934

SUCURSALE: Brașov, Buceurești, Cluj, Delosânmărtin
Lugoș, Mediaș, Tg.-Mureș, Timișoara.

La 30 Iunie 1935:

Capital deplin vărsat	Lei	100.000.000.—
Fond de rezervă	„	11.200.000.—
Depuneri spre fructificare:		
a) la vedere (depuneri noi pe livrete și în cont-curent)	„	41.550.000.—
b) pe termen	„	412.575.000.—
c) pe termen, în valută străină	„	25.000.000.—
Active	„	1.007.000.000.—

Cel mai vechiu institut de credit din întreaga România.
Legături cu toate centrele din țară și străinătate.
Lucrează direct cu multe bănci din America și efectuează plăți fără nicio detragere.

Primește depuneri spre fructificare în următoarele condițiuni:

- Depuneri pe livret la vedere în sume până la Lei 100.000 cu 3% brutto.
- Depuneri pe livret de restituit la cerere în rate lunare de câte 10% , dar cel puțin câte Lei 10.000 lunar cu $3\frac{1}{2}\%$ „
- Depuneri pe livret blocate pe termen de cel puțin 6 luni și apoi de restituit în rate lunare de câte 10% , minimum Lei 10.000 lunar cu 4% „

Vinde și cumpără efecte și valori cotate la bursă și acordă împrumuturi pe poliță și ipotecă pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Direcțiunea.